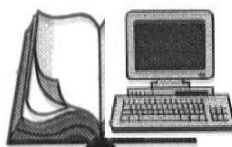

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „A. RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

Gheorghe POPA

Biobibliografie

Bălți, 2004

C.Z.U. 016:[378.4(478)+80+929]

P 79

Gheorghe Popa: Biobibliogr. / Univ. de Stat „Alecă Russo”; Alcătuitor: Anișoara Nagherneac; ed. îngr. de Elena Harconița; trad. în lb. engl. de Aliona Pușcari; în lb. fr. de Angela Coșciug; în lb. germ. de Alina Cabac. – Bălți, 2004. – 155p.

Această Biobibliografie face parte din colecția: Personalități universitare bălțene, editată de Biblioteca Științifică și conține momente principale legate de viața și activitatea didactico-științifică a fostului ei absolvent și fidelului ei colaborator de peste treizeci de ani Gheorghe POPA, actualmente, prof. univ. dr., șeful catedrei Limba Română.

Alcătuitor:

Anișoara Nagherneac

Ediție îngrijită de

Elena Harconița

Traducători:

în limba engleză

Aliona Pușcari

în limba franceză

Angela Coșciug

în limba germană

Alina Cabac

Culegere

computerizată

Anișoara Nagherneac

Tehnoredactare

computerizată

Iurie Pogrebneac

ISBN 9975-931-59-6

S U M A R

Argument

I. Curriculum vitae

II. Caracterizări și aprecieri ale activității și personalității prof. Gh. Popa

a) In extenso

b) In brevi

III. „Autografe din gi inimii mele”

IV. Anchetă Bibliotecii Științifice (Răspunsurile doctoranzilor prof. Gh. Popa)

V. Bibliografie

a) Cărți (doctorat, monografie, manual, dicționar, compartimente în lucrări colective)

b) Articole (studii, teze, recenzii, cronici)

c) Publicistică lingvistică

d) Redactare științifică

VI. Varia

VII. Personală

A R G U M E N T

PROFESORUL GHEORGHE POPA SA ULING- VISTICA, ȘTIINȚA CEA MAI ORDONATĂ

„Fiecare om e un ghem de timp, deosebit, care se desfășoară fără să se știe de mai înainte cum”, afirma Tudor Arghezi. De la o anumită lungime a firului, în retrospectivă, cele întâmplate într-o viață de om par însă firești, legate printr-un șir de cauze și efecte, dictate de un determinism inevitabil. De aceea, par absolut motivate timpul și locul în care se naște omul, părinții și rudele, oamenii cu care a contactat.

* * *

Buteștii Glodenilor erau, la 1952, sub aspect economic și social, un sat ca multe altele din Basarabia. Aici însă, poate mai mult decât undeva pe aiurea, tradiția lucra întru păstrarea anumitor valori și relații dintre oameni. Sat de răzeși – căpitani și cucoane, care și „la prășit mergeau cu sapa învelită în ziar” – Buteștii au fost de-a lungul anilor unul dintre perimetrele în care se nășteau, vorba lui Nicolae Iorga, mai multe idei mari, decât ambiții mici.

Și poate din acest motiv sau pentru acest motiv, „la Butești s-a făcut întotdeauna carte serioasă. Studiile înalte erau la modă: cine nu reușea la examenele de intrare, de rușine, nu se întorcea pe drumul principal al satului, ci „o lua pe după grădini” (Iu. Popa, ... pentru buteștenii plecați / Iu. Popa, *Butești. Vino și vezi*, Ch.: Litera, 2004, p. 11). Poate, de aceea, orice om din Butești, atunci

cînd își alegea facultatea, trebuia să fie sigur că admiterea acolo îi va permite întoarcerea pe drumul principal.

Cel puțin Gheorghe Popa, atunci cînd ieșea din Butești cu atestatul în mîină, în alegerea pe care o făcea, trebuia să excludă orice doză de risc: cînd a avut de ales între juridică, ziaristică și filologie, a ales filologia care îi asigura, la moment, cele mai mari șanse ale întoarcerii pe drumul principal.

* * *

Părinții doar aparent nu i-au influențat alegerea. În realitate însă, filologia se pare că a constituit dacă nu un fenomen ereditar, atunci unul moștenit cu siguranță.

Mama Domniei sale, deși nu făcuse „carte prin universități”, a posedat „o invizibilă diplomă de absolvent al universității Naturii”. <...> Ea vorbea o frumoasă limbă română în grai moldovenesc. Captivantă era maniera ei de a analiza evenimentele și oamenii din Butești. Era ca și cum ascultai niște texte de proză orală. Un fel de teatru la microfon al unui singur autor, dar, în realitate, fără de microfon și fără de scenă” (idem, *Recviem pentru nana Vera și neamul nostru*, lucr. cit., p. 216).

Tatăl, ca orice buteștean, avea un respect deosebit pentru carte și studii, care se încarnau pentru el în fratele mai mic – Pompiliu. Din cele auzite putem reconstitui figura tatălui aproape în poziția de închinare în fața fratelui, care nu putea fi deranjat cu orice nimic și care, nici într-un caz, nu putea fi nici vorbit de rău și nici criticat. Cam aceeași atitudine a avut-o toată viața și față de „sînok”, adică față de feciorul Ghiță.

* * *

Școala din Butești era de 8 clase. Și cu toate că înscrierea la școală se făcea fără probe de control, feciorul Ghiță a trebuit să treacă proba lanului de păpușoi: părinții i-ar fi permis înscrierea la școală la vârsta de 7 ani neîmpliniți, numai dacă în vara premergătoare ar fi îngrijit suficient lanul. Dar această „probă” s-a dovedit a fi peste puterile lui¹.

În general, profesorii din Butești, după mărturisirea de peste 35 de ani a dlui Gh. Popa, „erau și ei oameni, adică erau orgolioși, dar fără ifose, erau agitați, dar nu abuzau de privilegiile vârstei, erau severi, dar nu malițioși, erau ambițioși, dar nu marginalizau, erau pedepsitori, dar nu rachiunoși. Dar mai întâi de toate erau profesioniști care, cu povara obligațiilor coplesitoare, își făceau onest și sincer datoria. Într-un cuvânt, aveau un comportament ce nu trebuia să distoneze cu tradiția, la moment, a școlii și, în general, cu felul de a fi al buteștenilor” (Gh. Popa, *Despre pedagogii anilor 60*, lucr. cit., p. 319).

* * *

După absolvirea școlii de 8 ani din sat, buteștenii luau, de obicei, drumul satului vecin – Cobani. Prezența lor aici era marcată atât de continuarea studiilor, cât și de prilejul de a gusta din viața aproape independentă a internatului. Astfel încât mulți dintre buteșteni se înscriu în parametrii Smărăndiței lui Creangă: „îi între-

---

¹Vă dați prea bine seama că pentru Pompiliu Popa, directorul școlii, nu era nici o problemă să-și înscrie nepotul în clasa întâi chiar și de la ...5 ani.

cea pe toți și din carte...”. Dovadă sînt, în cazul lui Gheorghe Popa, pe de o parte, ușile zburate, escadările geamurilor etc., iar, pe de altă parte, mențiunile și foile de onoare, atestatul „aproape” cu eminentă², participările și, respectiv, succesele la olimpiade (Olimpiada Unională de la Moscova la fizică,³ Olimpiada republicană la limba și literatura română, Olimpiada televizată la istorie ș.a.). „Personală” lui Gheorghe Popa, apropo, începe tot din această perioadă. De exemplu, ziarul „Moldova Socialistă” (principalul cotidian oficial la timpul respectiv), făcînd o sinteză a celor „250 de diverse lucrări ca formă și conținut”, prezentate Juriului Republican, începe nominalizarea cu lucrarea elevului Gh. Popa, consemnînd printre altele: „Gheorghe Popa din cl. X (s. Cobani, raionul Glodeni) se orientează bine în problemele sociale <...>” (poate că tocmai această „orientare bună” în problemele sociale i-au permis să ocupe ulterior sau să renunțe la diverse posturi administrative).

* * *

Studiile la Universitatea din Bălți i-au oferit însă cele mai mari posibilități de a se manifesta pe diverse planuri: învățătură (pe parcursul anilor de studii – după sistemul de apreciere de

---

²Medalia de aur i-a „păpat-o” examenul la algebră (nota „4”). Vorba e că, la timpul respectiv, nota lucrărilor scrise la limba și literatura română și a lgebră ale pretențiilor la medalia de aur trebuia confirmată la Chișinău. Probabil, însuși învățătorul de matematică n-a dorit să riște, expediind lucrarea la verificarea chișinăueană.

³Îeșind învingător, prin corespondență, în primele două etape, „fizicianul” Gh. Popa a renunțat de a pleca la Moscova din pricina cunoașterii insuficiente... a limbii ruse.

cinci puncte – n-a avut nici o notă de „patru”), obștească (era la modă în acea perioadă!), jurnalistică (a publicat peste 20 de articole), științifică (concursuri, conferințe, olimpiade etc.). Aprecierile nu s-au lăsat mult așteptate: bursa de merit „A. S. Pușkin”, bursa de merit „V. I. Lenin”⁴; diplome și cadouri universitare, interuniversitare și ministeriale; desemnarea ca membru al diferitor delegații, comisii, comitete etc.

Aici și-a scris primele lucrări științifice sub îndrumarea lui I. Evtuşenco și I. Matcovschî. Și tot aici a fost remarcat de acad. S. Berejan, care îl va caracteriza ulterior drept un „băiat ager și descureț, care prindea literalmente din zbor [...] materia destul de complicată privind teoria limbii. [...] Gh. Popa consulta cu regularitate literatura recomandată la fiecare lecție. Lucrul acesta mi-a trezit simpatia față de băietanul înalt și sălbăuț care da dovadă că în conștiința lui pîlpîie deja o flacără sacră: setea de cunoaștere” (S. Berejan, *Semicentenarul unui lingvist apreciat // Lit. și arta*, 28 noiembr. 2002, p. 7).

După absolvirea cu mențiune a facultății, funcționează doi ani pe post de asistent, apoi își face studiile de doctorat în cadrul Institutului de Limbă și Literatură al Academiei de Științe a Moldovei.

---

⁴Pentru cei neavizați în materie: suma unei burse nominale lunare era suficientă ca studentul Gh. Popa să-și procure un costum de import și chiar... să-l „ude”.

⁵Un prilej de invidie pentru colegii de la catedra - „soră”: prima lucrare publicată a studentului Gh. Popa e o recenzie... la o plachetă de versuri (selecția - M. Cimpoi cuvînt înaintea - G. Meniuc): *Pe marginea unei plachete // Pedagogul*, 20 mart. 1974, p. 2.

Din acest moment, modul de a fi al lui Gh. Popa poate fi explicat și prin domeniul profesat – **lingvistica**, „știința cea mai ordonată”, dar și cea „mai arborescentă”.

Două dominante ale personalității Domniei sale se cer evidențiate în acest context: pe de o parte, modestia și „un fel de sfiiciune”, condiționate, probabil, și de conștientizarea „complexității, polifuncționalismului, multiaspectualității, polifonismului” obiectului de studiu, iar, pe de altă parte, „oroarea” față de circumscrierea unui orizont îngust al cunoașterii lingvistice, impusă de realizarea caracterului „arborescent” și, în același timp, „integral” al științei limbii.

Prima dominantă a dictat un anumit fel de a fi în lumea științei și a relațiilor umane: prof. Gh. Popa nu și-a „organizat” niciodată recenzii, invitații, locuri în anumite comisii etc., ci „a lansat” și a lucrat continuu fără a aștepta efecte.

A doua a făcut ca problemele intrate în vizorul prof. Gh. Popa să varieze de la aspectele lingvistice teoretice pînă la cele ale ortografiei și punctuației, preocupările Domniei sale materializîndu-se în manuale, monografii, dicționare, articole. În același sens, trebuie să amintim numeroasele recenzii (unele dintre ele constituind adevărate studii aparte) care, prin atitudinea lor critică, se impun drept contribuții la elucidarea unor variate probleme lingvistice (bibliografia Domniei sale conține peste 100 de titluri).

Interesul pentru toate domeniile lingvistice nu a însemnat, în același timp, lipsa unor preocupări constante într-un domeniu

preferat, anunțat prin teza de doctor *Statutul structural-semantic și funcțional al echivalentelor analitice ale adjectivului în limba română* (1981). Pe lângă contribuția propriu-zis științifică într-un domeniu insuficient explorat și astăzi în lingvistica românească, lucrarea denotă și elaborarea unei concepții și a unei metode proprii de cercetare, demonstrând o stăpânire solidă și o investigație sistematică și aprofundată a materiei.

Teza de doctor va constitui și punctul de plecare pentru un studiu general despre echivalentele locuționale ale cuvintelor - *Considerații la studiul echivalentelor analitice ale cuvintelor* (1992) - prima lucrare de sinteză asupra locuțiunilor în lingvistica românească. Meritul acestei lucrări constă nu doar în „întîietatea” ei, ci, în primul rînd, în tabloul integral pe care îl oferă asupra locuțiunilor, atît ca perspectivă de cercetare (locuțiunile sînt analizate prin prismă semantică, structurală și gramaticală), cît și ca extensiune a obiectului de investigație (în atenția lingvistului se află toate tipurile de locuțiuni). În al doilea rînd, diapazonul larg al cercetării îi permite autorului conturarea unor soluții judicioase și inedite (enumerăm aici doar cîteva: evidențierea modelelor structurale și evoluția în diacronie a locuțiunilor, rolul locuțiunilor în formarea unor unități lexicale noi și comportamentul lor gramatical etc.), oferind, în același timp, sugestii și perspective pentru noi cercetări.

Pe aceeași linie se înscriu și două dicționare ale Domniei sale : *Dicționar de echivalente* (1980) și *Dicționar de locuțiuni rus-român* (2001), ambele de importanță majoră și absolut originale

prin modul de tratare și de expunere a materialului. *Dicționarul de echivalente analitice* înserează 2450 de unități, selectate în baza dicționarelor explicative și a celor bilingve, și constituie prima încercare de acest gen în spațiul basarabean, iar prin axarea pe aspectul funcțional al echivalențelor rămâne a fi și unica lucrare în lingvistica românească. *Dicționarul de locuțiuni rus-român* transpune în română locuțiunile rusești, însoțite și de anumite informații gramaticale, fonetice, ce vizează uzitarea lor corectă. Dicționarul se impune prin încercarea de a prezenta un tablou cât mai complex al unităților locuționale, fiind util atât specialiștilor, cât și vorbitorilor de rând ai limbii române.

Valoarea Domniei sale ca om de știință nu stă numai în aceea ce a așternut pe hârtie. Cel puțin, pentru cercul auditorilor și cititorilor săi, Gh. Popa este omul de știință care lucrează neconștient asupra altor oameni. Și, dacă „omul de știință cugetă pentru a trezi cugetul altora, vorbește pentru a da altora grai, lucrează spre a porni și pe alții la lucru” (S. Mehedinți), atunci se poate afirma că prof. Gh. Popa atinge prețul cel mai de seamă al existenței omenești⁶.

* * *

De regulă, itinerarul, fie el și cu curbe mai puțin duk i, ale unei biografii punctează diferite ipostaze ale aceleiași personalități, explicându-le, motivându-le și etajându-le. În diversitatea prezențelor dlui Gh. Popa – de soț și de tată, de fin și de nănaș, de savant și de coordonator științific, de coleg de

breaslă și de șef de catedră, de penalizator și de povătuitor – se profilează însă stabil o trăsătură definitorie a Domniei sale (ne permitem să-l cităm și de această dată): fiecare trebuie să aibă „acoperire” și să fie om „al măsurii”, dar nu „al jumătăților de măsură”.

Lect. sup. dr. **Ala SAINENCO**
(Universitatea de Stat „Al Russo” din Bălți),
cerc. șt. dr. **Felicia CENUȘĂ**
(Institutul de Literatură și Folclor al A.Ș.M.)

---

⁶Trei doctoranzi de-ai Domniei sale și-au susținut tezele, iar alții (!) sînt pe cale de a face același lucru.

LE PROFESSEUR GHEORGHE POPA OU LE LINGUISTIQUE, LA SCIENCE LA PLUS ORDONÉE

Tudor Arghezi concevait chaque homme comme une manifestation à part dans le temps qui prend une allure impossible à prédire. Dans le temps et dans une perspective rétrospective, les événements de la vie d'un homme semblent ordinaires, réunis dans une suite de causes et effets, à travers un déterminisme inévitable. D'ici la motivation absolue du temps et du lieu où apparaissent l'homme, ses parents, la société avec qui celui-ci vient en contact.

* * *

Vers 1952, sous son aspect économique et social, le village de Butești du district de Glodeni était un village comme beaucoup d'autres de la Bassarabie. Mais dans ce village, la tradition voulait plus qu'ailleurs que les valeurs et les bonnes relations entre les hommes soient conservées. Village de paysans aisés, capitaines et „señoras”, qui „allaient travailler le champ un journal à la main”, Butești a été à travers les époques le lieu produisant (à reprendre les mots de Nicolae Iorga) „plus de grandes idées que de petites ambitions”.

Pour une raison ou pour une autre, mais à Butești, l'enseignement a toujours été pris au sérieux et les études supérieures en vogue: celui qui ratait les examens d'admission à l'école supérieure ne rentrait jamais par la rue centrale du village, mais par les ruelles latérales (Iu. Popa. ... *pentru buteștenii plecați* // Iu. Popa, *Butești: Vino și vezi*, Ch.: Litera, 2004, p. 11). Tout

cela faisait que chaque jeune Buteștien fasse un bon choix d'une faculté qui lui assure le retour par l'artère principale du village.

Au moins, pour Gheorghe Popa qui sortait de Butești un diplôme d'études secondaires à la main, le choix de sa carrière devait exclure tout risque d'être recalé. C'est pourquoi il a préféré la Faculté de Lettres à celles de Droit et de Journalisme, choix qui lui assurait le retour par la rue centrale du village.

* * *

En apparence, il semblait que les parents de Gheorghe Popa n'avaient pas influencé le choix de carrière de leur fils. En réalité, si la philologie pour la famille Popa n'a pas été un phénomène hérité, il est resté, certainement, inné. Sa mère n'a pas fait d'études universitaires, mais elle était le possesseur „d'un invisible diplôme qui est celui donné par l'Université de la Nature”. Elle parlait un beau roumain en dialecte moldave et savait porter ses réflexions sur les événements et sur les gens de son village et aussi créer de vrais textes en prose orale – „une sorte de théâtre au microphone, mais sans microphone et sans scène” (idem, *Recviem pentru nana Vera și neamul nostru*, p. 216).

Son père, avait aussi un respect à part pour l'enseignement; cette attitude était cultivée par son frère cadet Pompiliu qui, dans la vision du frère aîné, était une personnalité vénérable hors de tout commérage et critique. La même attitude a été gardée pour „sînok”, c'est-à-dire, son fils bien-aimé.

* * *

L'école de Butești renfermait 8 niveaux à cette époque-là. Pour y accéder, pas de testes de contrôle, pas d'examens et d'épreuves. Mais le fils bien-aimé Ghiță dut passer l'épreuve „du champ de maïs”, car ses parents auraient approuvé à son inscription à l'école à l'âge prémature de 6 ans et quelques mois, à condition que leur cher Ghiță soigne à merveille un champ de maïs. Cependant „l'épreuve” a été trop dure pour le pauvre enfant⁷. 35 ans après, Monsieur Gh. Popa se rappelle que les profs de Butești „eux aussi étaient des hommes: orgueilleux mais pas arrogants, agités mais ils n'abusaient jamais des privilèges de leur âge. Leur sévérité ne portait jamais au malice, comme leur ambition n'aboutissait jamais à la brève limite. Ils punissaient les coupables, mais sans rancune. Mais tout d'abord, ils étaient de vrais maîtres, toujours fidèles à leur métier malgré la charge acablante des obligations. Bref, leur conduite était en harmonie parfaite avec la tradition de l'école et des habitants du village de Butești” (Gh. Popa, *Despre pedagogii anilor '60*, lucr. cit., p. 319).

* * *

L'école secondaire terminée, les jeunes Buteștiens venaient dans le village voisin de Cobani. Là ils continuaient leurs études et „goûtaient la vie quasi-indépendante de l'internat”. Au foyer de l'école de Cobani, beaucoup de Buteștiens, semblables à

---

⁷ Espère que vous comprenez que l'inscription à l'école de l'élève Gh Popa, neveu, de Pompiliu Popa, directeur de l'école de 8 ans de Butești, n'était pas un problème et que Ghiță pouvait y accéder même à l'âge de... 5 ans.

Smărăndița de Creangă „dépassaient tout le monde dans les études et dans les espègleries”. Pour l’élève Popa, c’étaient des portes détériorées, des fenêtres escaladées d’une côté, mais de l’autre côté, l’attestation „presque” éminente⁸, des diplômes d’excellence et des prix de participation à des olympiades républicaines et unionales (l’olympiade Un ionale de Physique de Moscou⁹, l’olympiade Républicaine de Langue et Littérature Roumaines, l’olympiade Républicaine d’Histoire etc.).

A cette même époque, le nom de M. Gh. Popa apparaît pour la première fois dans les journaux et revues. Ainsi, le journal „Moldova Socialistă” (le principal quotidien officiel à cette époque-là) en opérant la critique de plus de 250 travaux écoliers présentés au Jury Républicain de Concours, annonce en tête de l’article le nom de Gh. Popa, élève en X-ième du village de Cobani, district de Glodeni, „personne qui s’oriente bien dans les problèmes sociaux”... (il nous semble que justement cette capacité de „s’orienter bien” dans les problèmes sociaux le fit plus tard accepter ou renoncer divers postes administratifs).

* * *

Les études à l’Université de Bălți ont offert à Gh. Popa de rares possibilités de se manifester sous divers aspects: 1) à tous les examens et épreuves, il reçoit le qualificatif „très bien”; 2) il

---

⁸On dit „presque”, car il fut en conflit avec l’algèbre, obtenant le qualificatif 4, donné, peut-être, par son prof de maths qui ne voulait pas risquer à envoyer son travail en mathématiques à Chișinău pour que Ghiță obtienne une médaille d’or.

⁹Gagnant par correspondance deux étapes de l’olympiade, le „physicien” Gh. Popa refuse d’aller à Moscou à cause de mauvaises connaissances... de russe.

se manifeste pleinement dans son activité sociale (celle-ci étant trop en vogue à cette époque-là); 3) étudiant à la Faculté de Lettres, il publie plus de 20 articles; 4) ils participe à des concours, conférences et olympiades scientifiques. L'appréciation de son activité ne tarde pas à venir. Il devient bourcier «A. S. Pouchkine» et «V. I. Lénine»¹⁰. On le pourvoit de diplômes et cadeaux universitaires, interuniversitaires et ministériels. On l'inclut dans des commissions, délégations et comités etc.

A la faculté de Lettres de l'Institut de Bălți, Gh. Popa débute par ses premières oeuvres scientifiques ayant pour directeurs de recherches les professeurs I. Evtuşenco et I. Matcovschi¹¹. Plus tard, dans le même établissement d'enseignement, il a été remarqué par S. Berejan qui le qualifiait comme „un jeune homme doué et débrouillard qui comprend facilement les problèmes les plus difficiles de la théorie linguistique... Il étudie avec régularité la littérature scientifique recommandée à chaque cours. Et il m'est devenu sympa, lui, un gars maigre, de haute taille qui démontre que le désir de connaître mijotait déjà dans son âme” (S. Berejan). Après avoir fini avec brillance la faculté, Monsieur Gh. Popa est invité en qualité de maître-assistant à la Chaire de Langue Roumaine. Parallèlement il fait ses études doctorales à l'Institut de Langue et Littérature de l'Académie des Sciences de Moldova.

---

¹⁰A cette époque-là, une bourse mensuelle d'étudiant permettait l'acquisition d'un costume d'import et la commémoration de cet événement... dans un café ou restaurant.

¹¹On comprend l'envides collègues de la chaire-„soeur”: la première oeuvre publiée de l'étudiant Gh. Popa a été la recension... d'un recueil de vers (la sélection - M. Cimpoi, la préface - G. Meniuc): *P e marginea un ei pla chete* // Pedagogul, 20 mart. 1974, p. 2.

Dès ce moment-là, le *modus vivendi* de Gh. Popa s'explique à travers la **linguistique**, „la science la plus ordonnée” et „la plus arborescente”.

A ce titre, il fait preuve d'une modestie sans bornes conditionnée premièrement par „la complexité, le polyfonctionnalisme, la polyaspectualité et le polyphonisme” de l'objet d'étude de la linguistique, et deuxièmement par l'horreur à propos de l'horizon étroit de la connaissance linguistique imposé par le caractère arborescent et intégral en même temps, de la science langagière. La première hypostase de la modestie a déterminé son *ego* dans la science et les relations humaines: le professeur Gh. Popa n'a jamais couru les invitations, les éloges, les titres remarquables etc., il a travaillé et a créé des oeuvres scientifiques.

La deuxième hypostase de la modestie se projete sur les problèmes abordés par le professeur Gh. Popa: il commence par les aspects de la linguistique théorique, pour se donner plus tard à l'orthographe et à la ponctuation. Les préoccupations scientifiques de Gh. Popa se matérialisent en manuels, monographies, dictionnaires, articles. Ses nombreuses critiques se transforment souvent en études approfondies d'une importance théorique et pratique particulière (le patrimoine scientifique du linguiste Gh. Popa monte déjà à 100 publications).

Son intérêt touche à tous les domaines de la linguistique, mais surtout au domaine annoncé par sa thèse de doctorat *Le statut structural, sémantique et fonctionnel des équivalents analytiques*

de l'adjectif en roumain (1981). Dans sa thèse, Gh. Popa aborde avec succès un domaine qui reste peu exploité à cette heure. Il formule toute une conception et une méthode propre de recherche qui démontrent ses profondes connaissances et un investigateur systématique et approfondie du sujet.

La thèse de doctorat a conditionné plus tard une étude générale des équivalences locutionnaires des mots intitulés „Réflexions sur l'étude des équivalences analytiques des mots” (1992). Cette étude fut la première synthèse des locutions dans la linguistique roumaine. L'importance de cette oeuvre consiste (1) dans le tableau intégral des locutions analysées, (2) dans la perspective de recherche: les locutions sont analysées sémantiquement, structurellement et grammaticalement, (3) l'extension de l'objet d'investigation: le linguiste étudie tous les types de locutions. Le diapason large de la recherche permet au linguiste de trouver des solutions inédites: la mise en relief des modèles structuraux des locutions, la présentation de l'évolution diachronique des locutions, de leur rôle dans la formation des nouvelles unités lexicales et de leur conduite grammaticale etc. L'étude brosse de nouvelles perspectives de recherche aussi.

A ses préoccupations en matière d'équivalences s'inscrivent aussi deux dictionnaires d'une importance et d'une originalité extrêmes. Ce sont le *Dictionnaire d'équivalences* (1980) et le *Dictionnaire de locutions russes-roumaines* (2001). Le *Dictionnaire d'équivalences analytiques* renferme environ 2450 unités sélectionnées sur les dictionnaires explicatifs et bilingues. Ce

dictionnaire est la première tentative de ce genre dans l'espace bassarabien. Grâce à l'analyse de l'aspect jonctionnel des équivalences, il se présente comme une première œuvre de ce genre dans toute la linguistique roumaine.

Le *Dictionnaire de locutions russes-roumaines* transpose en roumain les locutions russes en les accompagnant de certaines explications grammaticales et phonétiques, tout ça pour faciliter leur usage. Le dictionnaire s'impose par la tendance de présenter le tableau le plus complet des unités locutionnaires. Il est mis à l'usage des spécialistes et de tous ceux qui désirent utiliser correctement la langue roumaine.

La valeur de Gh. Popa comme homme de science ne surgit pas seulement de ses œuvres publiées. Pour ses lecteurs et pour son auditoire, Gh. Popa est le savant qui travaille sans cesse à perfectionner le monde intérieur des gens. Et si „le savant pense pour réveiller la pensée des autres, parle pour apprendre aux autres la parole, travaille pour stimuler le travail des autres” (S.Mehedinti), on peut affirmer avec certitude que le professeur Gh. Popa touche à prix extrême de l'existence humaine¹².

* * *

D'habitude l'itinéraire biographique d'une personne, soit-il sinueux et pas toujours agréable (doux), passe successivement par différents étapes qui ont une motivation, une explication. Celles de Monsieur G. Popa, époux et père, apparenté, scientifique, col

---

¹²Trois bourcières de thèse de Gh. Popa ont déjà présenté avec brillance leurs thèses et beaucoup d'autres encore sont sur le point de le faire.

legue, chef de chaire, personne responsable et bon conseiller, mettent en relief un trait de caractère méritoire qui en sorte de sa conception: chacun doit avoir „son habit”, être „l’homme de la mesure” et pas des „moitiés de mesures”.

Chargée de cours, docteur ès lettres **Aia SAINENCO**
(L’Université d’Etat „Al.Russo” de Bălți),
docteur ès lettres **Felicia CENUȘĂ**
(L’Institut de Littérature et Folklore de L’Académie de
Science de Moldova.)

PROFESSOR GHEORGHE POPA OR LINGUISTICS, THE MOST ORDONATED SCIENCE

„Every person is a roll of time, that unrolls without knowing how”, Tudor Arghezi affirmed. Analyzing retrospectively, the events in the life of a man seem natural, joined by series of causes and effects, being dictated by an inevitable determinism. That’s why the time and the place of his birth, the parents and the relatives, the people, he gets to know, are very important.

* * *

Glodeni’s Butesti was at the time of the year 1952, a simple village as many others in Basarabia from the economical and social points of view. But here more than in the other parts of the region, the tradition was supposed to protect some moral values and human relations. Being a village of yeomen, captains and madams, which even to the wedding went with a hoe „wrapped in a newspaper”, Butesti was a pilon where big ideas were born than small ambitions as Nicolae Iorga suggested.

Perhaps, because of this fact, here, in Butesti good knowledge might have been available. A Good Education was a fashionable thing: who didn’t succeed at the entrance exam, being ashamed, avoided the main road (Iu. Popa, ... *for butesteniens who joined the Great Beyond* // Iu. Popa, *Butesti. Come and See*, Chisinau, Litera Edition, 2004, p.11). That’s why this young man from Butesti while choosing the faculty had to be sure of success.

Moreover, Gheoghe Popa had to minimize the risk, when leaving Butești with his Eminence Diploma. That was the reason for choosing among Law, Journalism and Philology, the last one that guaranteed the return on the main road (with success).

* * *

It may seem that parents didn't influence his choice. The reality proves that Philology constitutes an inherited phenomenon if not an hereditary one.

Despite the fact that his mother didn't „study at any of the universities”, she had „an invisible diploma of being the disciple of Her Majesty Nature University”. „She spoke beautiful Romanian language using Moldavian dialect. She maintained a special and captivating manner of analyzing people and the events that occurred in Butești and you were listening to them as to some stories from oral prose, a mono oratorical theatre without a stage” (idem, *Requiem for Godmother Vera and our relatives*, p. 216). Father, like many other peasants from Butești shared a special respect for the studies. His younger brother Pompiliu respected that image of intelligence. He could never be interfered with, spoken about or criticized. As the son states, Pompiliu was in a position of a literary God for his father. During all his life he had the same attitude towards his „sînok” (his son).

* * *

The School in Butești had an eight level structure. Despite the lack of any tests to enroll in the school, Gheoghe Popa did take a

special examination that of the field of maize, as he was allowed to go to school at the age of six after having taken care of the field the summer before¹³.

Generally speaking, the teachers from Butesti „were simple people: they were proud but without pathos; they were emotional, without abusing age; they were severe, not acrimonious; they were ambitious, but they didn't confine themselves; they were punitive, but not harsh. Moreover, despite an overwhelming burden of obligation, first they were ace teachers who tried to do their best honestly. It is worth mentioning that simply their behavior didn't come in contradiction with the school tradition and the peasant's way of living (Gh. Popa, *About the Teachers of 60-s*, cited work, p. 319).

* * *

After leaving school, all the youth from Butesti were leaving for Cobani, a neighbour village. Their life was motivated by two events: the continuation of the studies and the free, captivating, hostel life. Thus, many of the butestenians are images of Creanga's Smarandita „she was always first not only in books”. In this case the best example is Gheorghe Popa, with broken doors and window sills, on one side; and many honourable mentions, an excellent diploma¹⁴ and the success at Olympiads on other side

---

¹³You can imagine that for Pompiliu Popa, headmaster of this school, it wasn't a problem to arrange his nephew in the 1st form even at the age of ... 5.

¹⁴The Gold Medal „was swallowed” by the exam in Algebra (mark „4”). It was considered that at that time the candidate's marks of the written papers in the Romanian Language and Literature, and Algebra had to be certified in Chisinau. Perhaps, even the teacher didn't want to send the papers to Chisinau for the second check-out.

(for example: Moscow United Olympiad in physics¹⁵; the first level award at the telecompetition in History).

Gheorghe Popa's personality blooms out at the same period of time with a district newspaper article that said: „Gheorghe Popa, a X form pupil, deals with social problems very well” (it might have been this quality that gave the possibility to Gheorghe Popa to occupy many administrative posts or to get rid of some).

* * *

Balti State University studies gave him a great possibility to his self-expression from different points: while a student he hadn't the possibility to be marked with „four”; as for the social life, he was pleasant to look at; as for his journalistic life, he published more than 20 articles; as for scientific life, he was attending a lot of literary competitions, conferences, Olympiads etc. „A.S. Puskin” scholarship, „V.I. Lenin” scholarship¹⁶, different Diplomas, rewards and presents given by University and Ministry.

At this period of time he wrote his first scientific work having I. Evtusenco and I. Matcovschi as scientific advisors¹⁷. Being observed by the Professor S. Berejan, he was spoken of as „an efficient and keen boy, who was grasping easily the difficult material of Theory of Language. Gheorghe Popa was eager to know

---

¹⁵ Becoming a winner, in the first two stages, the „physician” Gh. Popa refuses to go to Moscow because of insufficient knowledge of... Russian.

¹⁶ For those who are not in the matter, one scholarship was enough to buy a modern suit for the young student Gheorghe Popa and „celebrate” this event with his friends.

¹⁷ The thing of envy for his colleagues of “sister”- chair is his first publication. While a student, Gheorghe Popa has got a review on a set of poems (M. Cimpoi's selection, foreword by G. Meniuc): *Pe marginea ună p lachete* // Pedagogul, 20 mart. 1974, p. 2.

and this feature made me like this skinny and tall boy. There was a thirsty saintly flame burning in his conscious: it was the flame of knowledge” (S. Berejan, *Semicentury of an appreciated linguist* // Literature and Art, 28 november. 2002, p.7).

Immediately after the University he takes the Degree of a Doctor of Philology at the Language and Literature Institute of the Academy from Moldova.

* * *

From this time on, his working field is linguistics „as the neatest”, and „the branchiest” at the same time.

It’s worth throwing light on two Gheorghe Popa’s science features of the character, on one hand the modesty of „a king of shyness”, influenced by the awareness of „complexity, polifunctionalism, multispect and polifolism” of his research paper topic, on the other hand it was „horror” towards the narrow linguistic experience of the „branchy” language science. The first feature of his character dictated the existence in the world of Human Relations: professor Gheorghe Popa has never „organized” reviews and invitations, but he worked very hard without waiting for the effects.

The second item speaks about Gheorghe Popa’s wisdom to explain a variety of linguistic problems: from the Theoretical Linguistics to the troubles of Punctuation and Spelling. These investigated linguistic topics materialized into reviews, dictionaries, articles. It’s worth noting that many of the reviews are inde-

pendent scientific works that answer some questionable terms (Gheorghe Popa's bibliography includes more than 100 titles).

Although Gheorghe Popa's scientific ideas crossed different linguistic fields, his favorite topic of investigation is „Structural-semantic and functional status of analytical equivalents of the adjectives in Romanian” (1981). Apart from the contribution to the unexplored linguistic area, he created a new method of investigation and deeply explored the material.

A PhD thesis might have been a starting point for the beginning of a paper dealing with the analytical equivalents of the words – „Considerations to the study of the analytical equivalents of the words” (1992) - being the first work of synthesis on the stable phrases in Romanian linguistics. This work is important and valuable not only for its priority. First, it offers a wide and a complex picture of the phrased logical units. They are analyzed from a point of view of grammar, structure and lexicography. Secondly, the large area of investigation gives the author the possibility to present some solutions (phrases diachronical evolution, their role in the building of new lexical units).

As a continuation to the idea mentioned above, Gheorghe Popa presented to the large audience two dictionaries of his own *Dictionary of Equivalents* (1980) and *Russian-Romanian Dictionary of phraseological units* (2001). Both of them are unique in the structure and in the manner of compiling the material. *Dictionary of analytical equivalents* contains 2450 examples, selected from explanatory and bilingual dictionaries. Gheorghe

Popa was the first courageous linguist to write such a dictionary.² In the *Russian-Romanian Dictionary of phraseological units* the author translated Russian phrases into Romanian, which are accompanied by some grammatical phonetic references. It's worth using it by both specialists and simple speakers.

Gheorghe Popa's importance as a scientist is not in the big number of thick books. He is at least for a small audience (listeners and readers) a linguist that works hard with other people. And if „a man of science thinks how best to make the others think, speaks in order to make the others speak, works to make the others work” (S. Mehedinti), then we may assert that professor Gheorghe Popa reached the highest level of Human Existence¹⁸.

* * *

As a rule, the path of somebody's biography, even if it goes in a zigzag line, puts forward different states of the same personality, explaining them, motivating them and classifying them at the same time. Besides the diversity of his features as being a husband and a father, a Godchild and a Godfather, a scientist and a scientific advisor, a colleague and the chief of the Philology Chair, a disciplinarian and a counselor, professor Gheorghe Popa has one more distinct feature of his character (we'll dare to quote him): „everybody has to have his „roof” and be a person of „measure”, not of „half measures”.

Senior teacher, dr. **Ala SAINENCO**
(Balti State University „A.Russo”),
Scientific researcher, dr. **Felicia CENUȘĂ**
(Institute of Literature and Folklor of the Moldovan
Scientific Academy.)

---

¹⁸Three PhD students of Gheorghe Popa got their Doctorate Degree, but others (!) are going to do the same work.

PROFESSOR GHEORGHE POPA ODER LINGUISTIK, DIE ORDENTLICHSTE WISSENSCHAFT

„Jeder Mensch gleicht einem besonderen Zeitknäuel, das sich aufknotet, ohne daß man im voraus weiß, wie es geschieht,“ behauptet Tudor Arghezi. Von einem bestimmten Zeitpunkt rückblickend sieht alles, was im Leben des Menschen geschieht, ungezwungen aus, gebunden durch eine Kette von Ursachen und Wirkungen, die von einem unvermeidlichen Determinismus geprägt sind. Deshalb erscheinen die Zeit und der Geburtsort eines Menschen, die Eltern und Verwandten und die Leute, mit denen er umgeht, völlig motiviert.

* * *

1952 war das Dorf Buteschti, Kreis Glodeni, unter dem ökonomischen und sozialen Aspekt betrachtet wie viele andere in Bessarabien. Aber hier, vielleicht mehr als anderswo, diente die Tradition der Einhaltung bestimmter Werte und Beziehungen unter den Menschen. Ein Dorf von Bauern, Kapitäne und Damen, die auch zum Hacken mit dem in einer Zeitung eingewickelten Spaten gingen, war Buteschti jahrelang eine der Zonen, in der, so Nicolae Iorga, mehr große Ideen als kleine Ambitionen entstanden sind.

Vielleicht aus diesem Grund oder eben für diesen Grund „hat man in Buteschti studiert. Das Studium war große Mode: wer die Aufnahmeprüfungen nicht bestand, ging verschämt nicht die Hauptstraße entlang, sondern durch die Gärten“ (Ju. Popa, ... *für die weggegangenen Buteschtier* // Ju. Popa, *Buteschti. Komm und*

sieh, Chişinău, Verlag Litera, 2004, S. 11). Vielleicht deshalb mußte jeder Jüngling aus Buteschti, wenn er die Fakultät wählte, sicher sein, daß ihm die Aufnahme die Rückkehr die Hauptstraße entlang sichert.

Gh. Popa sollte, als er das Dorf mit dem Schlußabschlußzeugnis in der Hand verließ, wenigstens bei der Wahl der Fakultät jedes Risiko ausschließen: unter Jura, Journalistik und Philologie hat er die Fakultät für Philologie gewählt, was ihm die größten Chancen auf die Rückkehr nach Hause durch die Hauptstraße sicherte.

* * *

Scheinbar hätten die Eltern seine Wahl nicht beeinflusst, doch in der Wirklichkeit war die Philologie wenn kein hereditäres, doch sicherlich ein geerbtes Phänomen.

Seine Mutter hatte, obwohl sie keine Universität absolviert hatte, ein „unsichtbares Diplom der Universität der Natur. „< ... > Sie sprach ein gutes Rumänisch, indem sie auch manche lokale sprachliche Elemente gebrauchte; sie hatte eine fesselnde Art, Ereignisse und die Einwohner von Buteschti zu analysieren. Es war, als ob man einigen mündlichen Prosatexten zugehört hätte, eine Art Hörspiel eines einzigen Autors, aber in der Wirklichkeit ohne Mikrophon und Szene“ (ebenda, *Requiem für Patin Vera und unser Volk*, S. 216).

Der Vater hatte wie jeder Dorfbewohner einen besonderen Respekt vor dem Studium, das sein jüngerer Bruder Pompiliu verkörperte. Vom Gehörten können wir uns das Bild des Vaters

vorstellen. Er verehrt seinen Bruder, den man keinesfalls bei jeder Kleinigkeit stören, kritisieren und von dem man nie übel reden durfte. Auf solche Art verhielt er sich auch zu seinem Sohn Ghiță (er nannte ihn liebevoll Söhnchen).

* * *

In Buteshti gab es nur eine Mittelschule. Obwohl die Kinder in die Schule ohne irgendwelche Prüfung aufgenommen wurden, sollte der Sohn Ghiță die Maisfeldprobe bestehen: die Eltern hätten ihn in die Schule geschickt, noch bevor er 7 Jahre alt wurde, dafür aber sollte er im vorangehenden Sommer das Maisfeld genügend pflegen. Doch diese Probe war zu schwer für ihn¹⁹.

Die Lehrer in Buteshti waren, wie 35 Jahre später Gh. Popa zugestanden hatte, „wie alle Menschen, sie waren stolz, doch nicht eingebildet, sie waren stürmisch, doch sie mißbrauchten die Altersprivilegien nicht, sie waren streng, doch nicht boshaft, sie waren ehrgeizig, aber in vernünftigen Rahmen, sie bestraften Schüler, doch sie waren nicht rachesüchtig. Aber vor allem waren sie Professionellen, die von überwältigenden Problemen belastet ihre Pflicht ehrlich und aufrichtig erfüllten. Kurz gesagt, ihr Benehmen war im Einklang mit der etablierten Tradition der Schule und mit der Art und Weise der Buteschtier im ganzen“ (Gh. Popa, *Über die Pädagogen des Jahres 60.* - S. 319).

* * *

---

¹⁹Der Leser kann es verstehen, daß es für Pompiliu Popa, den Schuldirektor, kein Problem war, seinen Neffen schon mit 5 Jahren in die Schule aufzunehmen.

Nachdem die Buteschtier die achtklassige Schule absolviert hatten, fuhren sie gewöhnlich ins Nachbardorf Cubani. Sie fuhren dorthin nicht nur um weiter zu lernen, sondern auch um das unabhängige Leben im Intemat zu genießen. Eben hier hatten sich viele Buteschtier in die Rahmen der Smaranditsa-Gestalt von I. Creangă eingeschrieben: „sie übertraf alle auch beim Studium...“.

Ein Beweis dafür im Falle des Schülers Popa sind einerseits „geflogene“ Türen, die Erklammerung der Fenster usw., andererseits Auszeichnungen und Diplome, das fast „ausgezeichnete“ Zeugnis²⁰, die Teilnahme und der Erfolg an verschiedenen Olympiaden (die Unionsolympiade in Physik²¹ in Moskau, die Republikolympiade in Rumänisch und Literatur, die republikanische Fernseholympiade in Geschichte u.a.). Die Formung der Persönlichkeit von Gh. Popa beginnt auch in dieser Zeitspanne. Zum Beispiel macht die Zeitung „Sozialistisches Moldawien“ (die wichtigste offizielle Tageszeitung in jener Zeit) eine Synthese von ca. „250 Arbeiten, verschieden nach Form und Inhalt“, die der republikanischen Juri vorgestellt wurden, und nennt die Arbeit des Schülers Gh. Popa als erste, dabei schreibt sie: „George Popa aus der 10. Klasse (Dorf Cobani, Kreis Glodeni) kennt

---

²⁰Die Goldmedaille hat die Prüfung in Algebra „verschluckt“ (eine Vier). Damals mußte die Note der Anwärter für Goldmedaillen für die Prüfungsarbeiten in Rumänisch und Algebra in Chişinău bestätigt werden. Es konnte sein, daß der Mathematiklehrer nicht riskieren wollte und die Arbeit zur Kontrolle nach Chişinău nicht schickte.

²¹Als Gewinner der ersten zwei Etappen verzichtet der „Physiker“ Gh. Popa auf die Fahrt nach Moskau, weil er ... die russische Sprache ungenügend beherrschte.

sich in den sozialen Problemen gut aus <...>” (vielleicht eben diese gute Kenntnis der sozialen Probleme erlaubte ihm später verschiedene Erwartungsposten zu belegen oder auf sie zu verzichten).

* * *

Das Studium an der Universität Belz gab ihm die größten Chancen sich von allen Seiten zu zeigen: beim Studium (während des Studiums hatte er keine einzige Vier laut Fünf-Punkten-System bekommen), im Gesellschaftsleben (das war damals große Mode!), als Journalist (er veröffentlichte über 20 Artikel), in der Wissenschaft (Beteiligung an Wettbewerben, Konferenzen, Olympiaden usw.). Die Anerkennung ließ auf sich nicht lange warten: das Puschkin – Stipendium, das Lenin – Stipendium²², Diplome und Geschenke von der Universität und vom Ministerium; die Ernennung zum Mitglied verschiedener Delegationen, Kommissionen, Komitees usw.

Hier schreibt er seine ersten wissenschaftlichen Arbeiten unter Betreuung von I. Evtuschenko und I. Matcovski²³. Auch hier wurde er vom Akademiker S. Berejan bemerkt. Er charakterisiert ihn später als „einen scharfsinnigen und geschickten Jungen, dem die Sprachtheorie leicht fällt. [...] Gh. Popa schlägt regelmäßig in den vorgeschlagenen Quellen nach. Diese Tatsache weckte meine

---

²² Für diejenigen, die es nicht wissen: das Stipendium reichte ihm um einen Ausgangsanzug zu kaufen und den Kauf mit Freunden zu „begiessen”

²³ Anlass zum Neid für seine Kollegen von dem Nachbarlehrstuhl: die erste veröffentlichte Arbeit des Studenten Gh. Popa ist eine Rezension (über ein Lyrikband die Wahl von M. Tschimpoi, Vorwort von G. Menjuk): *Pe marginea unei plachete*//Pedagogul, 20 mart. 1974, p. 2.

Sympatie zum großen und mageren Burschen, der beweist, daß in seinem Inneren schon eine heilige Flamme flackert: Wissensdurst" (S. Berejan, *Das 50 jährige Jubiläum eines anerkannten Linguisten* // Lit. și arta, 28 noiembr. 2002, p. 7).

Nachdem Gh. Popa das Studium erfolgreich absolviert hat, arbeitet er zwei Jahre als Hochschulassistent, dann macht er das Doktorstudium an dem Institut für Sprache und Literatur bei der Akademie der Wissenschaften von Moldawien.

* * *

Seit diesem Moment kann man die Lebensart von Gh. Popa auch durch seine Tätigkeit erklären – **Linguistik**, „die ordentlichste“ und gleich die „vielfältigste“ Wissenschaft.

Zwei Dominanten seiner Persönlichkeit muß man in diesem Kontext hervorheben: einerseits, seine Bescheidenheit und „eine Art Scheue“, die durch die Erkenntnis „der Komplexität, Polifunktionalität, Aspektenvielfalt und und Polyphonie“ des Studienfaches bedingt ist, andererseits, „das Grauen“ vor der Umschreibung eines engen Horizontes der Linguistikkenntnis, die von dem „vielfältigen“ und zugleich „vollständigen“ Charakter der Sprachwissenschaft aufgezwungen ist.

Die erste Dominante diktierte sein Benehmen in der Wissenschaft und bestimmte Beziehungen unter den Menschen: Professor Gh. Popa hat die Rezensionen, Einladungen und Mitgliedschaften an bestimmten Kommissionen nicht „organisiert“, sondern er hat wissenschaftliche Aufsätze veröffentlicht und ununterbrochen gearbeitet, ohne auf Wirkungen zu warten.

Die zweite Dominante variierte die Bereiche, denen Professor Gh. Popa viel Aufmerksamkeit schenkte, von den Problemen der Sprachtheorie bis zur Orthographie und Zeichensetzung. Seine Beschäftigungen verkörperten sich später in Lehrbüchern, Monographien, Wörterbüchern und Artikeln. Hier muß man die zahlreichen Rezensionen erwähnen (manche von ihnen stellen richtige Abhandlungen dar), die sich durch ihre kritische Einstellung als Beiträge zur Klärung verschiedener linguistischer Probleme dienen können (die Bibliographie seiner Werke besteht aus über 100 Titeln).

Sein Interesse für alle Bereiche der Linguistik bedeutet aber nicht das Fehlen einer ständigen Beschäftigung mit einem Lieblingsbereich, der in seiner Doktorarbeit eingedeutet wurde „Das strukturell-semantiche und funktionelle Statut der analytischen Äquivalenten des Adjektivs im Rumänischen“ (1981). Neben ihrem wissenschaftlichen Beitrag zu diesem bis heute in der rumänischen Linguistik nicht gründlich erforschten Bereich zeugt die Arbeit von der Ausarbeitung einer eigenen Auffassungs- und Forschungsmethode, was die gründliche Kenntnis und systematische und vertiefte Forschung beweist.

Die Doktorarbeit stellt auch einen Ansporn zum allgemeinen Studium der Wendungsäquivalenten der Wörter – *Überlegungen über das Studium der analytischen Äquivalente der Wörter* (1992) – der erste Synthesebeitrag über die Wendungen in der rumänischen Linguistik. Der Wert dieser Arbeit besteht nicht nur in ihrer Neuigkeit, sondern vor allem auch in der Beschreibung

der Wendungen sowohl als Forschungsperspektive (die Wendungen werden unter semantischem, strukturellem und grammatischem Aspekt analysiert) als auch als Fortsetzung des Forschungsgegenstandes (die Aufmerksamkeit des Linguisten wird auf alle Wendungstypen gerichtet). Zweitens er erlaubt dem Autor das weite Forschungsfeld einige vernünftige und erstmalige Lösungen umzureißen (hier werden nur einige aufgezählt: die Hervorhebung der strukturellen Modelle und die diachronische Entwicklung der Wendungen, die Rolle der Wendungen bei der Bildung von neuen lexikalischen Einheiten und ihre grammatischen Funktionen usw.), dabei macht er Vorschläge und eröffnet neue Perspektiven für weitere Forschungen.

Zu demselben Rahmen gehören auch zwei Wörterbücher „Das Wörterbuch der Äquivalente“ (1980) und „Das russisch-rumänische Wörterbuch der Wendungen“ (2001). Die beiden Wörterbücher sind sehr wichtig, sie behandeln das Problem auf originelle Weise dar. „Das Wörterbuch der analytischen Äquivalente“ enthält 2450 Einheiten, die den erklärenden und zweisprachigen Wörterbüchern entnommen wurden. Das Wörterbuch ist der erste Versuch dieser Art in Bessarabien und durch dessen Konzentration auf den funktionellen Aspekt der Äquivalente bleibt es die einzige Arbeit dieser Art in der rumänischen Linguistik. „Das russisch – rumänische Wörterbuch der Wendungen“ überträgt den Sinn russischer Wendungen ins Rumänische, dabei liefert es Hinweise auf deren Grammatik und

Phonetik, die beim Gebrauch behilflich sind. Das Wörterbuch ist ein Versuch, eine möglichst klare Vorstellung der Wendungen zu schaffen, und ist sowohl für Fachleute als auch für die Rumänisch Sprechenden nützlich.

Der Wert von Georghe Popa als Wissenschaftler besteht nicht nur in dem, was er geschrieben hat. Im Kreis seiner Zuhörer und Leser ist Gh. Popa Wissenschaftler, der andere Menschen unermüdlich formt. Und wenn „ein Wissenschaftler denkt, um den Geist der anderen zu wecken, spricht, um die anderen sprechen zu lehren, arbeitet, um die anderen arbeiten zu lassen“ (so S. Mehedintsi), dann kann man behaupten, daß Prof. Gh. Popa den größten Wert des Menschendaseins erreicht hat²⁴.

* * *

Gewöhnlich punktiert der Lebenslauf, auch wenn er einige unangenehme Momente enthält, verschiedene Hypostasen einer person, dabei werden sie erklärt, motiviert und gereiht. In der Vielfalt der Personalität von Gh. Popa – als Gemahl und Vater, Patenkind und Pate, Wissenschaftler und wissenschaftlicher Betreuer, Kollege und Lehrstuhlinhaber, Bestrafer und Betreuer – kann man deutlich einen Hauptzug seines Ichs erkennen (auch in diesem Fall können wir ihn zitieren):

---

²⁴Zwei von seinen Doktorandinnen haben ihre Dissertationen verteidigt, und andere (!) beabsichtigen das zu machen.

jeder muß eine Fülle" haben und ein Mensch „des Maßes" nicht „des Halbmaßes" sein.

Oberlektor, Dr. **Ala SAINENCO**,
(staatliche Alecu Russo-Universität, Bălți),
Dr. **Felicia CENUȘĂ** wissenschaftliche
Forscherin am Institut für Literatur und Folklore
der Akademie der Wissenschaften, Moldova.)

I. CURRICULUM VITAE

Numele Gheorghe POPA

Adresa str. Independenței, nr. 32, ap. 48, 3100,
Bălți, Republica Moldova.

Numărul de telefon – 6-05-77 (dom.); 2-41-90 (serv.).

Informație personală - născut în 1952, s. Butești, Glodeni, căsătorit (doi copii).

1. Studii- Facultatea de filologie, Bălți (1974); doctoratura, Institutul de Limbă și Literatură al A. Ș. M. (1976-1979).

2. Specializări - Institutul de Lingvistică din Moscova (februarie-mai 1986); Ședința de lucru a grupului de cercetare „Limba română vorbită în Moldova istorică” (Leipzig, decembrie 1996); Școala de vară a grupului de cercetare „Limba română vorbită în Moldova istorică” (Chișinău - Iași, august-septembrie 1997).

3. Posturi didactice - Universitatea de Stat „A. Russo”: asistent universitar (1974-1981); lector superior universitar (1981-1983); conferențiar universitar (1983-2001); profesor universitar (din aprilie 2001).

4. Titluri științifice - doctor în filologie (1981).

5. Funcții administrative - decan interimar al Facultății de Filologie (1981-1984); șef interimar al catedrei Limba și Literatura Română (februarie-mai 2000); șeful catedrei Limba Română (din mai 2000).

6. Alte funcții - cercetător științific superior (Universitatea de Stat „A. Russo”, 1994-1996); cercetător științific superior (Institutul de Lingvistică al A. Ș. M., 1995-2000).

7. Domenii de cercetare - lingvistică generală, lingvistică comparată, lexicologie, lexicografie, semantică, gramatică, socio-lingvistică.

8. Publicații - peste 100, inclusiv două dicționare (1990; 2001), o monografie (1992), un manual (1992, în colaborare); în calitate de cercetător științific superior la Institutul de Lingvistică al A. Ș. M. a participat la elaborarea *Dicționarului derivativ al limbii române*, iar în calitate de membru al grupului de cercetare „Limba română vorbită în Moldova istorică” a participat la elaborarea a două culegeri (2000, Leipzig).

9. Manifestări științifice - participant la mai multe conferințe, colocvii și simpozioane, inclusiv internaționale: Iași (1996, 1997, 2003, 2004), Suceava (1997, 1999), Chișinău (1998, 2001, 2002, 2004), Bălți (2001, 2004).

10. Organizarea de manifestări științifice (în calitate de președinte sau membru al grupului de coordonare) – Conferința științifică organizată cu prilejul a 70 de ani din ziua nașterii acad. Silviu Berejan (Bălți, 1997); Colocviu Internațional („Filologia sec. al XXI-lea”, ediția I) organizat cu prilejul a 80 de ani din ziua nașterii prof. Eugeniu Coșeriu (Bălți, 2001), Conferința națională organizată cu prilejul a 75 de ani din ziua nașterii acad. Silviu Berejan (Bălți, 2002), Colocviu Internațional

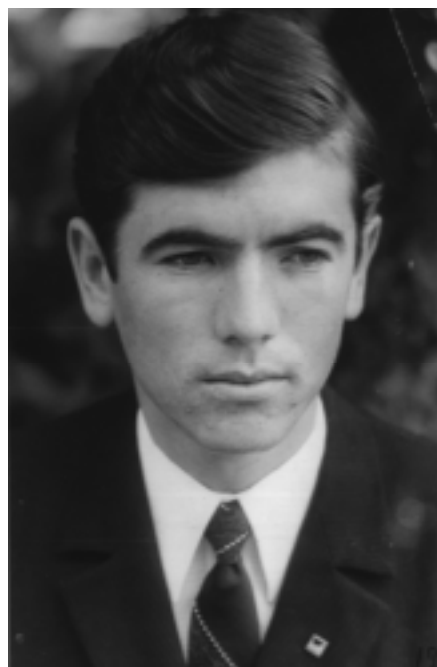
(„Filologia sec. al XXI-lea”, ediția a II-a) organizat cu prilejul a 185 de ani din ziua nașterii lui Alecu Russo.

11. Pregătirea cadrelor științifice - conducător științific (la șapte doctoranzi și la douăzeci de masteranzi), referent oficial (la doi disertații), autor a peste douăzeci de avize la disertații, autoreferate de disertații, dicționare, programe, manuale etc.

12. Membru în diverse Consilii, Comisii ș.a. – președinte al comisiei de concurs a facultății, membru al Senatului Universității, redactor asociat al revistei *Semn*, consilier editorial al editurii „Știința”, membru al Adunării Secției de Științe Umanistice și Arte a A.Ș.M.

Pe panoul de onoare al
școlii

1972. „Bursier pușchinist”

1972. Împreună cu tata

1974. Alocuțiunea de la „ultimul sunet”

1980. Împreună cu profesorul Silviu Berejan

1982. În fotoliu de decan

1984. Orientarea profesională e în toi (la o întâlnire cu elevii din părțile Glodenilor)

1985. Profesorii chișinăueni Anatol Ciobanu și Vitalie Marin în oșpeție la colegii bălțeni

1999. Pe pragul casei părintești

2001. O frumoasă sărbătoare a familiei (împreună cu soția Lucia și fiicele Doina și Corina)

2001. Cu profesorul Eugeniu Coșeriu, discutându-se programul zilei de mîine

2001. La o recepție, împreună cu conf. Maria Șleahțișchi și prof. Wolf Dietrich (Germania)

2001. O dilemă: „Cine și cum să-l abordăm pe dl. Prof. Eugeniu Coșeriu?”

2001. Expoziția de lucrări „prezentă” la lansarea *Dicționarului rus-român de locuțiuni*

2002. Chișinău. În postură de conducător științific al tezei de doctorat

2002. Iași. Lansarea cărții *Un lingvist pentru secolul XXI* (împreună cu directorul Î.E-P. „Știința” dr.-ing. Gheorghe Prini și prof. univ. dr. Stelian Dumistrăcel)

2002. Profesorii ieșeni Dan Mănuță și Stelian Dumistrăcel care au participat la sărbătorirea acad. Silviu Berejan

2003. Împreună cu profesorul ieșean Dumitru Irimia, urcați pe „Movila țiganului” (Branîște, plasa Rîșcani)

2004. O lansare de carte presupune și puțină desțindere

2004. O mână caldă de rector (felicitări în calitate de conducător de doctorat)

2004. Nu trebuie ratată nici o ocazie de a ține în mână o carte

2004. A fost doar un an rodnic și cum puteau să nu fie împreună?

2004. Cercul celor dragi e pe cale de a se mări

2004. Din clipă în clipă va lua cuvântul în calitate de referent oficial

II. CARACTERIZĂRI ȘI APRECIIERI ALE ACTIVITĂȚII ȘI PERSONALITĂȚII PROF.

GH. POPA

a) IN EXTENSO

Pe Gheorghe Popa îl cunosc încă fiind la anul întâi, pe când trăiam într-un cămin. El era șeful consiliului „Luceafărul”-ui. Încă pe atunci, acum trei ani în urmă, facultatea de filologie îl cunoștea ca eminent al învățaturii, activist pe tărîmul obștesc. Se distinge prin înfățișare voioasă, sociabilitate. Acest băiat înalt, uscățiv, cu ochi căprui, cu un zîmbet timid de băiețuș posedă o capacitate uimitoare: din primele cuvinte îți însuflă simpatie.

Prin ce el totuși se deosebește de ceilalți? Prin spiritul întreprinzător și concentrare față de însărcinările date. E un băiat obișnuit, cu o biografie obișnuită. Unicul lucru, pe care, probabil,

Îl putem înregistra este acela, că el și-a găsit just și pentru totdeauna vocația – de a fi învățător lingvist. Gheorghe capătă cu insistență cunoștințe, le acumulează, învață sistematic și fundamental.

Gh. Popa e un participant activ al SȘS (Societatea științifică studențească – n. n.), membru al biroului comsomolist al facultății, controlor norodnic al institutului. Și în toate e conștiincios, punctual, ordonat. Promisiunile pompoase nu-i plac. Orice lucru îl face cu pricepere. Probabil, în aceasta și constau secretele succeselor sale.

Se apropie examenele de stat. Gheorghe va termina institutul. Și sînt sigur, că el va deveni de asemenea un învățător foarte bun, după cum astăzi el e cu adevărat un exemplar student-stipendiat leninist. (cu caract. chir.)

(V. Fedozovski, *Stipendiații leniniști: Gheorghe Popa* // *Pedagogul*, 30 noiembr. 1973, p.1).

SEMICENTENARUL UNUI LINGVIST APRECIAT

După ce în 1972 am devenit doctor plin în științe (azi doctor habilitat), mi s-a propus postul de profesor la Facultatea de Litere a Universității din Bălți (prin cumul, desigur) și am fost angajat să țin câteva cursuri teoretice ce figurau în planurile de învățământ ale filologilor bălțeni și să fiu conducător științific sau consultant al unor lectori de la Catedra de Limbă și Literatură Moldovenească (pe atunci) ce își pregăteau sau urmau să-și pregătească tezele de doctorat

Printre primii mei discipoli direcți de la universitatea bălțeană a fost și Gheorghe Popa. L-am reținut de pe când era încă student în anul IV (unde predam), datorită faptului că era băiat ager și descurcăreț, care prindea literalmente din zbor, cum am putut să-mi dau seama foarte curînd, materia destul de complicată privind teoria limbii, pe care încercam s-o aduc la înțelegerea auditoriului meu de absolvenți universitari ce trebuiau să posede, în viziunea mea, suma de cunoștințe general-lingvistice necesare unui viitor filolog.

Eram în anii 1973-74, cursurile pe care le predam erau noi, nu numai pentru studenții mei, ci și pentru mine, manualele în limba maternă, evident, lipseau (mai ales, cele pentru disciplinele teoretice, cum erau *Introducerea în lingvistică*, *Lingvistica generală*, *Lexicologia semantică și stilistica lexicală*, pe care mă angajasem să le țin), studenții erau nevoiți să ia note și să se folosească pentru aceste cursuri de materiale didactice și de sursele suplimentare în limbile rusă și română, de care dispunea biblioteca universitară.

N-a fost deloc greu să mă conving că Gh. Popa consulta cu regularitate literatura recomandată la fiecare lecție. Lucrul acesta m-a trezit simpatia față de băietanul înalt și slăbuț ce da dovadă că în conștiința lui pîlpîie deja o flacără sacră: setea de cunoaștere.

Am apreciat trăsătura dată și la scurt timp după absolvirea universității bălțene i-am spus proaspătului licențiat să depună actele la Aspirantura Institutului de Limbă și Literatură al Academiei, unde activam eu, asumîndu-mi sarcina de conducător științific. Și nu am regretat niciodată că am luat o atare decizie. Pregătirea sa postuniversitară Gh. Popa a încheiat-o cu succes, în 1981 a susținut disertația de candidat (acum îi spunem de doctor) în științe și a devenit unul dintre puținii lingviști de la Catedra de limbă și literatură a Facultății de Litere cu grad științific, obținut în capitală.

Ne-am realizat astfel amîndoi programul minim în ceea ce privește calificarea pentru munca pedagogică de viitor, dar am

lăsat deschisă perspectiva creșterii de mai departe. Înțelegem că ea se putea materializa doar prin afirmare, atât în activitatea didactică, cât și în cea științifică (de cercetare a limbajului și a legităților de care este guvernat acesta). De aceea n-am întrerupt investigațiile începute în perioada doctoraturii, când angajam pe învățăcelul meu să participe, alături de mine, la diverse manifestări științifice de importanță nu numai republicană, ci și unională, iar uneori chiar internațională. Lucrul acesta l-am promovat și după ce fostul meu discipol a devenit de acum cadru didactic, dându-i posibilitate să se realizeze cu comunicări și/sau referate la conferințe, simpozioane și colocvii, să contacteze cu cercetători-lingviști din mari centre științifice (Moscova, Leningrad) ale fostei Uniuni Sovietice, iar apoi și ale României (Iași, Suceava). Mai târziu a fost inclus într-un proiect internațional a trei țări (Rep. Moldova, România și Germania) pentru studierea vorbirii românești din Moldova istorică (de pe ambele maluri ale Prutului), a fost și în deplasare, împreună cu alți participanți ai proiectului, la Leipzig, unde a conlucrat cu cercetători-lingviști germani și români.

Gh. Popa a publicat pe parcursul a 20 și ceva de ani o serie întreagă de rezultate ale preocupărilor sale științifice: două dicționare sui generis, neobișnuite, în primul rând, prin materialul prezentat în ele (*Dicționar de echivalente analitice ale cuvintelor* în 1990 și *Dicționar de locuțiuni rus-român* în 2001), o monografie individuală privind tot locuțiunile în 1992, o lucrare de exerciții, destinată studenților de la Facultățile de Filologie și

întitulată *Practicum la introducere în lingvistică* (coautor V. Bahnaru) în 1992 și câteva zeci de studii, recenzii și teze în diferite reviste de profil („Limba și literatura moldovenească”, „Învățătorul sovietic”, „Revistă de lingvistică și știință literară”, „Limba română”, „Basarabia”, „Semn”, „Русский язык в молдавской школе”, „Literatura și arta”) și culegeri de specialitate (editate la Chișinău, Bălți, Iași, Suceava, Leipzig). În afară de cercetările științifice propriu-zise, Gh. Popa a activat încă în două compartimente ale muncii de creație. Primul - *Publicistică lingvistică* - care cuprinde articolele și intervențiile din zărele republicane și locale („Moldova suverană”, „Curierul de Nord”, „Golos Bălți”, „Accent provincial”). Un capitol aparte aici îl constituie interviurile pe care le-a realizat împreună cu alți colegi bălțeni pentru revista „Semn” (în parte cu E. Coșeriu și S. Berejan). Și al doilea compartiment - Redactare științifică - care ocupă un loc de seamă în preocupările omagiatului nostru, dumnealui fiind coredactor, redactor responsabil și redactor principal sau coordonator la o serie de lucrări colective (în speță „Anale științifice”) ce au văzut în decursul anilor lumina tiparului la Bălți și la Chișinău.

Printre acestea din urmă se cuvine a fi evidențiat în mod special volumul jubiliar *Un lingvist pentru secolul XXI* (Chișinău, Editura „Știința”, 2002). În procesul de pregătire pentru tipar și de editare a acestei remarcabile pentru știința noastră filologică opere (căci marchează o etapă neordinară în evoluția ei: 80 de ani ai prof. Eugeniu Coșeriu), Gh. Popa, secundat fiind de colegii

universitari M. Şlehtiţchi şi N. Leahu în calitate de coordonatori, a luat parte foarte activă. Aşa a fost să fie ca acest prim volum omagial al profesorului nostru, al tuturor, tipărit în Basarabia lui dragă, să rămână şi ultimul din timpul, cât a fost cu noi şi printre noi, şi ca el să apară cu eforturile susţinute anume ale bălţenilor, ale Facultăţii de Litere a Universităţii din Bălţi, personal ale rectorului acestei instituţii prof. N. Filip, după cum şi aniversarea magistrului a fost să fie ultima şi tot la Bălţi, oraşul din care el şi-a luat zborul în lumea largă, după ce a absolvit cu brio liceul din localitate (făcând doar o scurtă escală la Universitatea din Iaşi).

Amplul studiu introductiv la unică în felul său culegere festivă, pregătită la Bălţi şi editată la Chişinău, intitulat într-adevăr ca o sinteză - *Eugeniu Coşeriu: drumurile vieţii şi ale afirmării* - este semnat şi el, de Gh. Popa, iniţiatorul şi promotorul Colocviului internaţional, organizat cu prilejul celei de a 80-a aniversări din ziua naşterii profesorului, la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălţi în zilele de 18-19 mai 2001.

În acţiunea majoră de publicare a acestei cărţi energicul şi temerarul lingvist bălţean l-a avut drept sprijin (şi de data aceasta!) pe inimosul director al Întreprinderii Editoriale-Poligrafice „Ştiinţa”, dr.-ing. Gh. Prini, acel care a publicat şi lucrarea maestrului *Lingvistica din perspectivă spaţială şi antropologică* (Chişinău, 1994, cu o prefaţă de S. Berejan şi o notă editorială de St. Dumistrăcel), care a fost prima în limba română, fiind totodată prima ediţie aparte din spaţiul românesc a operei coşeriene şi, ceea ce e deosebit de important pentru noi,

chiar la baștina celui ce s-a impus ca un exponent marcant al lingvisticii mondiale. Prin realizarea acestui masiv și semnificativ tom jubiliar prof. Gh. Popa, împreună cu colegii săi și cu întreaga Universitate din Bălți, înscrie o pagină de glorie în istoria lingvisticii moldovenești de la acest început de secol și de mileniu nou.

Alte lucrări ale sărbătoritului, inclusiv teza sa de disertație, au fost de asemenea înalt apreciate de opinia publică lingvistică în persoana unor savanți notorii ca N. Corlăteanu și A. Ciobanu din Chișinău, S.V. Semcinski din Kiev, H. și D. Mihăescu din București, St. Dumistrăcel din Iași, E. Coșeriu din Tübingen.

Dînsul este unul dintre cei mai înzestrați, mai apropiați mie, mai de nădejde discipoli în toate privințele, cu care m-am mîndrit și continuu să mă mîndresc pînă acum, cînd împlinește 50 de ani (adică deja jumătate de secol), cînd a trecut demult de etatea uceniciei și a tuteării, cînd el însuși are în palmares discipoli-disertanți (și nu doar unul sau doi) pe care îi orientează cu dibăcie prin hățșurile cercetării și predării unei discipline complexe, cum este cea ce studiază limbajul omenesc ca fenomen social și mecanismele funcționării lui în societate, cînd stă în fruntea unui numeros colectiv de specialiști în domeniu ce activează la una din catedrele cu pondere ale universității bălțene, cînd se pregătește să prezinte pentru discuție cea de a doua teză a sa - de doctor habilitat în lingvistică, consolidînd prin aceasta nu numai propria sa autoritate în știință și învățămînt, ci și pe cea a fostului său conducător științific.

Gheorghe Popa s-a născut acum 50 de ani (în 1952) într-un sat de răzeși, Buteștii Glodenilor, care a dat republicii o pleiadă de intelectuali valoroși, cum sînt frații Crasovschi, pedagogi de forță, talentatul ziarist Iulius Popa, chimistul cu renume Dumitru Bafîr, fratele său, medic de prestigiu ș.a. (în apropiere la Camenca, după stîncă binecunoscută buteștenilor, a văzut lumina zilei și reputatul istoric și critic literar Vasile Coroban).

I-am cunoscut părinții, gospodari din sat, pe care i-am vizitat acolo, unde și-au dus viața și și-au dat obștescul sfîrșit, socrii, surorile, am fost martor ocular al formării familiei sale (consoarta lui a fost și ea studenta mea, doar că din altă promoție, pe cele două fiice le-am văzut crescînd din primii ani ai vieții lor), acum îi cunosc și cuscii. Într-un cuvînt, în decurs de aproape 30 de ani am avut ocazia să observ și să apreciez atmosfera în care a crescut și s-a format un specialist, aș zice eu, de elită, un intelectual afirmat și apreciat în capitala de nord a republicii și nu numai!, un cadru didactic de valoare, educat de la primii săi pași de Universitatea din Bălți, agreat de profesorii și îndrumătorii săi, de colegii de la Alma Mater, pe care i-a respectat și îi respectă pînă azi și pentru care a avut întotdeauna cele mai sincere sentimente de fiu și de frate.

Eu îl felicit cu toată căldura pe domnul profesor Gheorghe Popa (care pentru mine a fost din totdeauna Ghiță), doctor în științe filologice, conferențiar universitar, șeful Catedrei de limbă română de la cea mai prestigioasă instituție bălțeană de

în vârstă superioară, cu simeentenanul, îi doresc dumnealui personal, precum și membrilor familiei sale, multe și mari satisfacții create de pe urma muncii depuse pe toate țărmurile și fericire curată omenească, iar tuturor îndrumătorilor științifici ai tinerelor cadre le doresc bucuriile pe care le-am trăit eu, urmărind succesele discipolului iubit.

(**Silviu Berejan**, *Semicentenanul unui lingvist apreciat* // Lit. și arta, 28 noiembrie 2002, p.7).

GHEORGHE POPA ÎN TRE CALITATE ȘI CANTITĂȚI

Toți ne-am născut din părinți. E bine că ținem minte cui datorăm apariția noastră biologică. Viața bunicii lor încapete în texte sumare, de câteva fraze, pe care nici măcar nu reușim

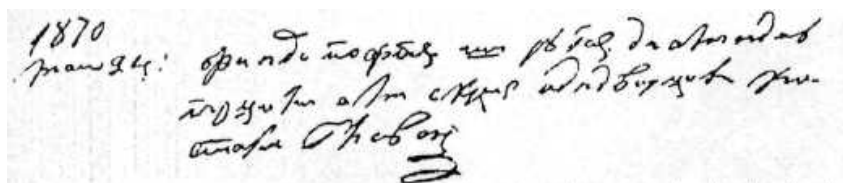
să le transformăm în moștenire pentru nepoții actuali.

Constuim un popor cu puține “hârții de familie”, fapt care a pricinuit ironia Neamurilor dimprejur, alintate cu istorii personale mai bogate și, respectiv, cu arbori genealogici ai vlăstarelor directe.

Gheorghe Popa, șeful Catedrei de Limba Română a Universității „Alec u Russo” din Bălți, împlinește 50 de ani. E o cifră captivantă într-un veac de om, dar ce pondere are ea în istoria unei dinastii? Aproape nulă. Să urcăm dintr-un trecut vechi, așternut peste prima jumătate a secolului XIX, căci mai în adâncuri arhivele familiei s-au prefăcut, pentru totdeauna, în lut cu scrisuri invizibile. El e al treilea Gheorghe Popa: după răstrăbunic și

bunic, mazili din Muntenii de lângă Baletina de pe malul Prutului. Actualul Gheorghe s-a născut la Butești exclusiv grație viței de mazil. Bunicul său a luat-o de nevastă pe Alexandra, fata cea mică a mazilului Grigore al lui Iancu Onuțu. Acesta de la urmă – Grigore, când era și el flăcău, se însurase cu Elizaveta, fiica mazilului Dumitru Glavan.

Autograf al conțopistului Costache Glavan, născut în 1829, un răs-răs-răstrăbunic al său. Text: „1870 mai 24. Fiind poftit și rugat de amândou părții am scris odnodvorțiu (mazilul- n.n.) Costachi Glavan”. Impresionează ondulația savantă și elegantă ieșită din „n”.

Un strămoș al său, Gheorghe Onuțu, la 3 decembrie 1856, bate palma cu trei mazili să le facă o moară pe apa Camencii la un preț de 45 de carboave, „o kilă de pîine, două vedre de brînză”. Condiția principală: „...nepornind eu moară pînă la Sfîntul Petru, apoi să aibă Dumnealor a stăpîni din partea me doi stînjeni de pămînt de veci, iar și Dumnealor, neaducîndu-mi chiria cînd voi cere eu, apoi să abă a-mi plăti toți banii după zăpis și moara să rămînă negătită”. Scump costă cuvîntul mazilului. Încerce vreuna din părți să-și neglijeze angajamentul! Vremurile însă îi sărăceau pe mazili, în pofida greutăților materiale, aceștia au rămas dominați de mîndria fanatică pentru proveniența lor nobilă. Deprinși cu permanenta perseverență spre

realizări și întru a-și salva personalitatea amenințată, marea majoritate a mazililor au pus mâna pe carte. Avântul s-a adeverit atât de puternic, încât, spiritualmente, mai ales în perioada postbelică, la Butești s-au „mazilit” și familiile țărănești. Sloganul imperativ „**Eu sunt mazil sau din mazili!**”, însoțit de o nervoasă bătaie cu pumnul în piept, a amețit definitiv mințile consătenilor. În această atmosferă „psihico-politico-rurală” a văzut lumina zilei Șeful de catedră Gheorghe Popa.

Copilăria lui a fost dură. Aș zice, chiar chinută. Bănuiesc, noțiunea de timp liber îi era necunoscută. Beneficia doar de orele duminicii, dar și atunci, cum își amintea el în glumă peste ani, trebuia să potrivească corect asfințitul soarelui, ca să nu scape vaca de la cireadă. Răgazul, rar și scurt, nu părea să-l întristeze. Acceptase modul de a trăi ca pe un regim firesc. Vesel, râdea mult, cu vremea avea să se pomenească în postura autorului de texte improvizate, îmbibate cu umor țărănesc, lejer ironic, dar foarte cuceritoare, în deosebi a publicului de la petreceri. Astfel, fără eforturi costisitoare, Gheorghe Popa devenea popular printre ai săi, agreat pentru simplitate și fire accesibilă, conceput ca pe un „om al nostru”, al celor mari și mici din preajma sa.

La carte, el niciodată nu glumea. Un fanatism copt și sănătos l-a transformat în sclav fericit al studiului. Eminent la Butești, aproape eminent la școala medie din Cobani, epoca lui regală se produce în anii de studenție la Filologia Universității bălțene. Lumea eminentilor, ca și toate „lumile” existente, este foarte pestră: de la primitivi la deștepți, de la „papagali” tocitori la indivizi cu rațiune

și sistem specific. Gheorghe Popa a devenit lider. Ca recompensă onorifică și financiară, prin anul II sau III i s-a acordat bursa „A. Pușkin”, iar în ultimul an de studii - bursa „V. Lenin”, câte una la facultate celui mai bun student. Școlit de la natură, punctual și îndrăgit de profesori, pe el a pus ochiul administrația. Posibilitatea de a rămâne la Universitate părea un fapt împlinit. I se ceda tribuna în cadrul diverselor reuniuni. Pe atunci, studenții oratori erau la modă, dacă infiltrau în alocuțiuni cât mai multe neologisme. Mai trebuia un citat sau un aforism bine plasat, ca să-ți meargă vestea de corifeu. Gh. Popa a ajuns copilul răsfățat al nomenclaturii, dar deliciul acesta nu l-a amestecat defel. El a rămas același glumeț, zâmbitor de la distanță, sociabil, simplu, camuflând cu talent un rafinat spirit analist și diplomatic în „iatacurile” invizibile ale creierului. Nu prea știa să spună „nu”, când era rugat să facă ceva sau un bine pentru... cineva. Intr-adevăr, el s-a pomenit „omul nostru” pentru tare multă lume și tot atât de multă lume savura plăcerea de a se crede printre „oameni de-ai lui”.

Pe parcurs, de asemenea, în anii studenției, s-a simțit șocat și de unele surprize nepăcute, cu substrat politico-ideologic, din partea înalților demnitari ai regimului. În 1972, cu prilejul semicentenarului de la fondarea U. R. S. S., Universitatea din Bălți se învrednicește de ordinul „Insigna de Onoare”. La adunarea festivă în incinta Palatului de Cultură orașenesc, în prezidiu sunt invitați și câțiva studenți, printre ei fiind Gheorghe Popa. De la Chșinău sosesc Petru Lucinschi, secretar al comitetului central, și Vasile Cherdivarencu, ministru al învățământului. Salutându-se cu fiecare,

ajungând în dreptul lui Gh. Popa, care purta insigna „Alec Russo” la piept, Lucinschi îl întreabă, dacă acum sărbătorim ziua de naștere a Uniunii Sovietice sau pe cea a lui A. Russo.

După absolvire, aureolat de faima șefului de promoție, ocupă postul didactic de lector universitar. Anul cel mai fecund în cariera lui profesională s-a produs în 1981. Atunci și-a susținut teza de doctor în filologie, ocupând, aproape concomitent, postul de decan al Facultății de Litere până în 1984. Ca savant, el face parte din școala lingvistică a academicianului Silviu Berejan. Domeniile de cercetare vizează *lingvistica generală și cea comparată, lexicologia, semantica și gramatica*. Are peste 80 de publicații. *Dicționarul de echivalente și Dicționarul de locuțiuni rus-român* reprezintă valori apreciate în domeniul lexicografiei. Așijderea reținem monografia *Considerații la studiul echivalentelor analitice ale cuvintelor* și manualul (în colaborare) *Practicum la introducerea în lingvistică*. Realizările în știință i-au permis conferirea postului didactic *Profesor universitar*. În calitate de cercetător științific superior la Institutul de Lingvistică al Academiei a participat la elaborarea *Dicționarului derivativ al limbii române*, iar în calitate de membru al grupului de cercetare „Limba română vorbită în Moldova istorică” a luat parte la alcătuirea a două culegeri, publicate în anul 2000 la Leipzig, Germania. Fraza lui, fie că e vorba de articole științifice ori de materiale publicistice, are undulații de labirint, destinată cititorului avizat în tehnica lecturii, iar ansamblul textului proiectează un mesaj lucid, lipsit de ambiguități.

La Universitatea bălțeană s-au înmulțit savanții cu liste cam lungi de doctoranzi, care nu izbutesc să-și susțină tezele. În atare situație, un periculos semn de întrebare cade pe competența și valoarea conducătorului științific. Luînd în calcul gravitatea evenimentului, mi se pare memorabilă și pilduitoare noutatea: recent, un doctorand al lui Gheorghe Popa și-a susținut teza.

Lesne de înțeles, Șeful catedrei de Limba Română a participat la diverse manifestări științifice desfășurate la Iași, Suceava, Chișinău și Bălți, în lista realizărilor de anvergură ale lingvisticii moldovenești s-au înscris Conferința științifică prilejuită de aniversarea a 70-a a academicianului Silviu Berejan (1997), de asemenea Conferința națională consacrată jubileului de 75 de ani al aceluiași savant (2002) și, evident, Colocviul dedicat octogenarului de notorietate globală Eugen Coșeriu (2001). În rol de organizator principal la manifestările enunțate a evoluat Gheorghe Popa.

Îl revăd și acum, adolescent urcat în pomii desfrunziți ai grădinii sale, cu primăvara timpurie printre crengi, curățindu-i de omizi. Odată, într-o vacanță studentească, se întorsese obosit de la Bălți, acasă nu era nimeni, găsește un bilețel, lăsat de soră-sa pe masa de la bucătărie: „Ghiță, eu cu mama am plecat la prășit. Dacă vrei, vino și tu”. S-a dus. Altul, în locul lui, trăgea un pui de somn.

Ce va mai înregistra în următorul segment de viață? Admit că va edita încă o monografie. Va elabora un alt dicționar, va scrie articole științifice. Vreo câțiva doctoranzi ai săi își vor susține tezele, va ocupa un nou post administrativ... Toate sunt posibile doar cu rol de

cantități la calitate, pe care el a cucerit-o din tinerețe. Personalitate stabilă, prietenoasă, dar cu demnitate sensibilă, care respinge colaborările sub dictat și orice post ai deține, nu-ți îngăduie să i te urci după cap.

Semicentenarul lui e o cifră modestă pentru dinastia din care a ieșit, în schimb faptele sale se transformă în mândrie, trecută dincolo de primul Gheorghe Popa, și mai departe de ambițiosul Gheorghe Onuțu, topită, poate, în pergamentul nescris de conțopistul Costache Glavan, și de la toți, cu Buteștii împreună - SĂNĂTATE ÎN MULȚI ANI!

(Iulius Popa, *Gheorghe Popa între calitate și cantități* // Lit. și arta, 28 noiembr. 2002, p.7).

AFIRMARE PRIN FLACĂRA CUGETULUI

Omul, profesorul, lingvistul Gheorghe Popa împlinește o înțeleaptă vîrstă (ajunge la vîrsta frumoasei maturități). Bățeanul, ce-și trage seva din Butești - sat cu adînci tradiții intelectuale - se impune prin travaliu de cercetător competent și profesor devotat muncii de la catedră.

Cercetările lingvistului Gheorghe Popa îi asigură un loc de rang înalt în știința filologică și-l situează în rîndul celor mai harnici și fideli cercetători de profunzime ai sorgintei limbii române. Rezultatele căutărilor prolifrice și-au găsit expresie în cărți, articole, studii, dicționare, care au devenit lucrări de referință în domeniu.

Palmaresul editorial acoperă, cel puțin, dublul vârstei împlinite. Lingvist de profil larg, neobositul Gheorghe Popa abordează cu succes probleme de lingvistică generală și specială, de lexicologie și derivatologie. Contribuțiile cele mai valoroase care-i aduc notorietatea binemeritată în lingvistică și-l fac cunoscut în țară și peste hotarele ei sunt studiile consacrate echivalențelor analitice – rod al înțelepciunii și al fanteziei populare și activitate lexicografică. De ce lexicografie? Umaniștii Renașterii afirmau:

Lexicographia secundum post Herculem labor, „munca lexicografică este a doua după cea a lui Hercule”. Iar dicționarul e o carte, care niciodată n-a fost și nu este terminată. Iar domnul Gheorghe Popa este cel căruia nu-i place să muncească puțin, care preferă mereu să trudească mult, să facă, să refacă, să prefacă, necruțându-și timpul și puterile.

Profesorul Gheorghe Popa, de o ținută academică, conștient de sacra-misiune de dascăl, de mai bine de un sfert de veac împarte studenților-filologi semințe de bine și frumos. Îndemnu-i spre cercetarea științifică, spre febrile căutări este urmat și de discipoli: licențiați, masteranzi, doctoranzi. În calitate de conducător de doctorat, profesorul Gheorghe Popa are deja rezultate meritate și așteptate.

Șeful catedrei Gheorghe Popa (din mai 2000 diriguiește activitatea catedrei Limba Română) poartă amprenta unei responsabilități față de sine și față de subalterni și impresionează personal.

Omul Gheorghe Popa, plin de bonomie, care nu exclude exigența, niște lărgintat la timpurile, înprospătat de trecerea cu foarba a timpului, scrutează noi trepte ale afirmării prin trudă, cuget și cuvânt

(**Zinaida Tăriță**, *Afirmare prin flacăra cugetului* //

Accent provincial, 29 noiembr. 2002, p.4).

ÎN LOC DE TITLU, PENTRU GHEORGHE POPA

Gheorghe Popa este un intelectual. Și cu asta, dacă nu am spus totul, oricum am spus mult. Format la școala reputatului savant Silviu Berejan, lingvistul din capitala nordului Moldovei face zilele acestea o frumoasă vîrstă a împlinirilor, ca să-l dăm gata cu un clișeu pe care nu-l suportă, stilistica gîndirii Domniei sale fiind mult mai elevată. Spirit activ, cu simțul și gustul umorului, rătăcit prin lecturi alese, dar și obligatorii pentru un lingvist ancorat în modernitate, Gheorghe Popa este un indispensabil la Catedra de limba română a Universității „Al Russo” din Bălți. Mai mult, este un animator, un sufocant cînd proiectele obișnuiesc să se întindă mai mult decît permite bunul-simț, este un om al cuvîntului, dar nu se încrede în el mai mult decît trebuie. Ceia ce poate face de unul singur, nu obișnuiește să lase în seama altora, dovadă sunt și cărțile, studiile, eseurile, recenzile, crochiurile etc.

pe care le semnează (pe care însă nu le vom enumera aici în speranța că vor avea destulă grijă colegii de breaslă ca să i le adune într-o listă bibliografică suficient de impunătoare).

Omul de omenie, omul de societate, interlocutorul incitant, deopotrivă de impunător-impetuos la conferințele oficiale și la simpozioanele improvizate la o cafea, la – de ce nu? – o tărie, la un pahar de vorbă...

Animator, cum spuneam, în toate cazurile și tăcut/concentrat când e cazul, pentru că profesorul Popa va domina competent o discuție la „tema” lui și va fi atent când interlocutorul va merita atenție.

Angajat și prezent în discuții care implică doar pofta de comunicare, cine ar ghici prea ușor, dincolo de astea, un spirit disciplinat și rezervat, capabil să se retragă zile și săptămâni în cabinetul cu cărți și fișe, pentru a ordona cu răbdare echivalentele lingvistice ale gândirii...

Are condei, indiscutabil, în calitate de autor, profesorul Gheorghe Popa este tumultuos în argumente, răbdător/tolerant la replici și migălos pînă la pedantism, mai ales când e vorba de dicționare.

Lumea dicționarului, pedantă și fascinantă, l-a furat pentru totdeauna, pentru a-i șlefui vârful condeiului și al... limbii, stil deja recognoscibil între al altor lingviști. Chiar monografia elaborată în baza tezei de doctor în filologie poartă pecetea discursului bine organizat și sistematizat – a se vedea studiul

Considerații la studiul echivalentelor analitice ale cuvintelor, Chișinău, „Știința”, 1992.

Rămîne admirator al personalității lui Eugeniu Coșeriu, cu care a reușit nu doar să se întrețină la o cafea, ci să-i și creeze Maestrului, pînă aproape de moarte, în cîteva rînduri, împreună cu colegii de breaslă – universitarii Nicolae Leahu și Maria Șlehtițchi – un anturaj „de acasă”: favorabil amintirilor, destăinuirilor, sincerităților, dar și al marilor reflecții vizînd condiția etică a savantului sau locul lingvisticii ca știință a culturii... Îi discernem în continuare opera cu o trudă la fel ca și cu o abilitate de neîntrecut, fără teamă și fără scrupule, i-o diseacă ca un chirurg, pentru a-i demonstra (și) lectorului mai puțin inițiat (reușind de cele mai multe ori să-l intrige) diamantele gândirii coșeriene risipite prin toată opera Magistrului. Probabil, i se consideră un discipol, și n-ar fi o apreciere exagerată, dacă nu i s-ar (re)cunoaște efortul de a-l readuce acasă pe Marele Lingvist. Nu și fără contribuția Domniei sale, se pare că această tentativă a reușit totuși.

Nu la umbra Maestrului (deși asta ar fi fost nu mai puțin onorabil, avînd în vedere că Eugeniu Coșeriu a fost un „colos” un „gigant” în lingvistică), ci la lumina și căldura literelor Lui, misterul cărora, iată, la cei 50 de ani, continuă să-l tulbure, să-l necăjească, dar cărora continuă să le slujească neînfrîntul Gheorghe Popa.

„Imprevizibilă e pătrunderea oamenilor în istoria științei”, spune protagonistul nostru într-un articol dedicat lui Silviu Bere-

jan-lingvistul; „imprevizibilă este istoria cărților”, spune, reluându-și admirabilul „aforism”, autocitându-se modern, într-un alt studiu-recenzie, referindu-se la incomparabila „Introducere în lingvistică” coșeriană; tot așa, intertextualizând, vom continua, afirmând noi de astă dată, „imprevizibil este discursul bălțeanului Gheorghe Popa”, care atacă frontal și fără prejudecăți aspectele majore ale lingvisticii, punând degetul pe... rana celor mai spinosase probleme cum ar fi chiar existența lingvisticii ca știință și a obiectului ei de studiu. Descoperim în textele semnate de harnicului „pană”, cum ar spune Mircea Cărtărescu, un apreciable profesor de lingvistică generală, una dintre disciplinele fără de care nu mai ai ce căuta la celelalte cursuri, răspunzând cu nonșalanță la marile provocări ale disciplinei.

Dintre cele realizate în ultimul timp, ne reține atenția următorul exemplu: elaborarea *Dicționarului de locuțiuni rus-român* (2001), foarte apreciat și căutat. De asemenea, a fost foarte fructuoasă colaborarea recentă cu editura „Știința”, prilejuită de Colocviul Internațional cu participarea celui mai mare lingvist al contemporaneității – Eugeniu Coșeriu – „Filologia secolului XXI”, organizat la Universitatea „Al. Russo”, avându-l ca inițiator și responsabil pe același Gh. Popa, soldată cu editarea unei excelente ediții intitulate sugestiv „Un lingvist pentru secolul XXI”, Domnia sa fiind coordonator și prefațator al culegerii. A fost chiar ultima carte apărută „acasă”, publicată în perioada vieții lui Coșeriu. Profesorul Gh. Popa semnează în această „fericită antologie” (Ion Hadîrcă) un itinerariu biografic

al Marelu i Dispărut-idolul și c ălăuzitorul său – considerat, de astă dată de Silviu Berejan-învățătorul, „una dintre cele mai reușite sinteze ale biografiei și operei ilustrului nostru conațional din c ște au fost publicate în decursul ultimului deceniu în Basarabia (și au văzut lumina tiparului destule încercări de acest fel)”, alături de Mircea Borcilă și Nicolae Saramandu - nume notorii în coșerianistică (a se vedea *Limba Română*, 2002, nr.10, p.27-28).

Pentru Gheorghe Popa lingvistica a devenit un modus vivendi. Contagiat ireversibil de Berejan, de Coșeriu, de nenumăratele lecturi, fără de care nu s-ar fi format așa cum îl cunoaștem azi, acum îi contagiază pe alții. Așa să Vă cunoaștem și de acu încolo, Profesore!

(Prietenii și colegii de la „Știința”, În loc de titlu, pentru Gheorghe Popa // Flux, 6 dec. 2002, p.7).

ВИДНЫЙ УЧЕНЫЙ, ЯРКАЯ ЛИЧНОСТЬ, НАДЕЖНЫЙ НАСТАВНИК И ДРУГ

В

эти дни научно педагогическая общественность города и республики отмечают 50-летний юбилей профессора Георгия ПОПА – заведующего кафедрой румынского языка Бельцкого университета, автора более чем 80 опубликованных исследований, двух словарей, учебников, монографий, нескольких десятков публицистических статей.

Это только с поверхностного взгляда может показаться удивительным, как это вдруг сын простых земледельцев из села Бутешть (Глодянский район) вознесся до профессорского звания и того особого положения, которое Г.Д. Попа занимает сейчас в родном вузе. На самом же деле Георгий с юных лет был мощно и разносторонне одарён, настойчив в достижении благородных целей и высот. Восемилетку окончил с отличием, среднюю школу завершил столь же

уверенно и легко: только экзаменационная четвёрка по алгебре не позволила получить золотую медаль. Этот маленький неуспех был в дальнейшем перекрыт: поступив на филфак Бельцкого пединститута, Георгий стал не просто отличником учёбы, но и - последовательно, по восходящей - сначала Пушкинским, а потом и Ленинским стипендиатом. Когда «красный» диплом был в руках, талантливому парню пригласили на преподавательскую работу. В этот период профессиональный рост героя нашего рассказа развивался стремительно. Во многом сказалось позитивное, облагораживающее влияние любимого учителя Георгия Попа - его научного руководителя академика Силвиу Бережана. Счастливая встреча с выдающимся лингвистом оказалась, как продемонстрировали последующие годы, удачей для обоих. Под руководством академика Георгий с блеском окончил аспирантуру и уверенно защитил диссертацию в Институте языка и литературы АН МССР. А когда вернулся в Бельцы и стал преподавать родной язык, был, вскоре выдвинут на должность декана филологического факультета. Столь молодого 29-летнего декана вузы Молдовы никогда ранее, да и позднее не знали. Ему предрекали прекрасное административно-номенклатурное будущее, неограниченно высокий и скорый карьерный рост.

Однако Георгий, как выяснилось, звёздной болезнью не страдал не в малейшей мере. Он не поддавался искушению и, выбрав совершенно иной путь, подал в отставку. А не-

доумевающим партийно-политическим боссам коротко, но внятно разъяснил, что предпочитает сосредоточиться на преподавательской и научной деятельности. Последующие десятилетия подтвердили верность того давнего решения.

Когда мы говорим с Георгием Дмитриевичем о людях, которые были для него образцом в педагогическом ремесле, да и в жизни вообще, он называет вслед за академиком С. Бережаном множество имён профессоров двух кафедр, где работал все эти годы. Он с трепетом и благоговением вспоминает старшее поколение коллег-преподавателей, приобщивших молодую поросль педагогов-словесников к жемчужинам родного языка и литературы, подавших эталонные образцы интеллигентности, толерантного отношения к исповедующим иные научные приоритеты. А у коллег-сверстников и даже более молодых педагогов Георгий Дмитриевич, по его собственному признанию, позаимствовал у каждого что-то доброе: крупинцы опыта, знаний, стиль повседневного общения, доброту нравов... И за это буквально каждому - отдельное спасибо! Да и товарищи по кафедре, факультету тоже ценят в Г. Д. Попа его прекрасные черты: постоянную готовность поддержать, прийти на помощь, всегда оптимистичный взгляд на мир, восприимчивость к здравым суждениям, неизменное поощрение духа научной дискуссии.

Студенты тоже любят своего наставника, любят по-настоящему и глубоко. Потому что чувствуют: профессор

Попа близок им по духу, поскольку бережно сохранил в самом себе искорку студенческого мировосприятия. Георгий Дмитриевич поддерживает в питомцах вольнолюбие, «юношескую» тенденцию ниспровержению догматов, ложных кумиров, сомнительных авторитетов. «Я среди вас как старший среди равных», - примерно так держит он себя в студенческой среде. И молодёжь отвечает доверием на доверие, искренностью на искренность.

(Михаил Местер, Видный ученый, яркая личность, надежный наставник и друг // Plai bălţean, 6 dec. 2002, p.2).

b) INBREVI

Prof. univ. dr. **Eliza BOTEZATU**, Universitatea de Stat din Moldova [la solicitarea Clubului eitelor CRONOS]:

Dacă a-ți aprecia discipoli înseamnă a-i ține minte, îmi amintesc de Gheorghe Popa ca de un student inteligent și harnic, bun de glume, dar și cu simțul responsabilității și al demnității. Este în el o îmbinare fericită de fire mușalită și de gravitate, de atitudine serioasă față de oameni și de viață. Nu mă deranjează că s-a făcut lingvist, și nu literat: un lingvist cu sensibilitate și gândire de literat mi se pare a fi un specialist mai complet, mai armonios. Îi doresc așa să rămână – ca fire, ca potențial, ca forță lăuntrică. În rest – să crească!

(„Nu se poate ca noaptea să dureze la nesfârșit” //

Timpul, 29 noiembr. 2002, p. 12).

Prof. univ. dr. **Dan MĂNUCĂ**, directorul Institutului de Filologie Română „A. Philippide” al Filialei Iași a Academiei Române; prof. univ. dr. **Stelian DUMISTRĂCEL**, șeful Departamentului de Dialecologie:

«...» La frumosul gest al colegilor bălțeni de a publica *Biobibliografia* prof. univ. dr. Gheorghe POPA, Institutul de Filologie Română „A. Philippide” al Filialei Iași a Academiei Române se asociază omagindu-l cu aleasă prețuire și bucurie.

Pentru noi, Domnul Profesor Gheorghe Popa reprezintă un exemplu de muncă devotată și inspirată pe tărîmul didactic și al cercetării științifice, ale cărui volume, studii și articole sînt bine

cunoscute și apreciate, a cărui participare la manifestările științifice internaționale de la Iași, Bălți și Chișinău l-au împus ca un specialist cu intervenții așteptate cu interes pentru profunzimea ideilor și originalitatea abordării, sub semnul eticii profesionale.

Ne unesc preocuparea pentru adevărul științei, cu încredere în biruința sa, ne unește înaltul patronaj științific și spiritual al savantului ne-pereche Eugeniu Coșeriu, care ne-a luminat tuturor viața și munca, ne unește încrederea că vom putea transmite elevilor noștri cât mai mult din marea lecție a Magistrului.

La publicarea acestei *Biobibliografii*, prin exemplara strădanie a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo”, sîntem siguri că acest volum reprezintă doar consemnarea rezultatelor unei etape din viața Profesorului Gheorghe Popa, cărui, cu inima plină de speranță și de bucurie, îi dorim ani mulți și fericiți alături de familie, noi succese și satisfacții alături de colegii și prietenii de la Bălți și din întreaga Românie!

Iași, 15 iulie 2004

Acad. **Silviu BEREJAN**, Institutul de Lingvistică al A.Ș.M.:

<...> E cazul să menționăm în mod deosebit, că studiul introductiv la acest ultim volum omagial (*Un lingvist pentru secolul XXI – n.n.*), intitulat *Eugeniu Coșeriu: drumurile vieții și ale confirmării* și semnat de prof. dr. Gheorghe Popa, este, după părerea mea, una dintre cele mai reușite sinteze a biografiei și operei ilustrului nostru conațional din câte au fost publicate în decursul ultimului deceniu în Basarabia (și au văzut lumina tiparului destule

încercări de acest fel). În Țară sintezele cele mai meritoase privind creația științifică a marelui nostru lingvist aparțin profesorilor Mircea Borciță de la Cluj și Nicolae Saramandu de la București, considerați, pe bună dreptate, cei mai vechi și mai profunzi cercetători români ai operei coșeriene.

(Cu Eugeniu Coșeriu, în proces de lucru și de simplă comunicare // Limba Română, 2002, nr. 10, p. 27-28).

Prof. univ. dr. **Nicolae MĂTCĂȘ**, Ministerul Educației și Cercetării al României:

Savantul (e vorba de acad. S. Berejan – n.n.) cu renume cel puțin în fosta Uniune, cu sute de articole publicate în reviste și culegeri din țară și de peste hotare, cu două monografii care au intrat în circuitul științific internațional și de care nu se poate dispensa nici un cercetător serios, cu școală lingvistică proprie (numai niște lei ca <...> Gheorghe Popa cât fac!).

(Vom mai ajunge să culegem ghiocci // Limba Română, 1997, nr. 3-4, p. 168).

Prof. univ. dr., m. c. al A.Ș.M. **Anatol CIOBANU**, șeful Catedrei Limba Română, Lingvistică Generală și Romanică, Universitatea de Stat din Moldova:

«...» Dl Gh. Popa, ca cercetător începător, a avut norocul să ajungă în grațiile și sub tutela academicianului Silviu Berejan, cap de școală științifică de semasiologie din Chișinău și cu recunoaștere europeană. Anume în anii de doctorat la Institutul de

Lingvistică de la Academia de Științe din Moldova (1976-1979), sub direcția îndrumare științifică a dr. hab. S. Berejan, Gheorghe Popa s-a format ca specialist serios în domeniul *cuvîntului* – element fundamental al limbii naturale, al limbajului uman, în general.

După susținerea cu succes a tezei de doctorat (1981), dl Gh. Popa a continuat să investigheze diverse probleme de lingvistică generală, comparată și contrastivă, sociolingvistică, semantică, lexicologie ș.a. Talentul veritabil, intuiția lingvistică, rezultatele obținute în cercetare i-au permis tânărului doctor să se plaseze pe orbita lingvisticii naționale ca un reputat cadru didactic și științific.

«...» Prof. Gh. Popa este și un lexicograf de valoare: de mulți ani Domnia sa se ocupă de studierea locuțiunilor ca sursă de îmbogățire a vocabularului limbii române. În acest plan, a editat două opere lexicografice de toată lauda: „Dicționar de echivalente” (1990) și „Dicționar de locuțiuni rus-român” (2001).

Ca savant, prof. Gh. Popa este foarte deschis, accesibil, grijuliu, străduindu-se mereu să „descopere”, să selecteze, să stimuleze și să promoveze pe tinerii studioși, care manifestă aptitudini, interes și dorința de a se dedica muncii de cercetare științifică. Domnia sa a înțeles că „Savantul fără discipoli e ca stupul fără albine” și depune toate eforturile să atragă aceste „albine”. Ieșind de sub aripa acad. S. Berejan, prof. Gh. Popa și-a creat o școală științifică proprie. Rezultatele n-au întârziat să vină: 10 masteranzi și 7 doctoranzi sînt îndrumați, în prezent, de către

doctorul Gh. Popa (trei dintre doctoranzii Domniei sale și-au susținut deja tezele de doctorat, care au fost înalt apreciate de C. N. A. A. de conferire a gradei științifice, iar următorii sînt cum s-ar zice, „în pragul” susținerii).

Chișinău, 30 iulie 2004

Conf. univ. dr. **Maria ȘLEAHIȚCHI**, decanul Facultății de Filologie, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți [la solicitarea Clubului e-litelor CRONOS]:

Format sub spiritul tutelar al unor personalități marcante ale culturii românești, Gheorghe Popa are profilul său inconfundabil în peisajul lingvisticii românești din Basarabia. Exigent cu sine și cu cei din jur, spirit activ – înaintea cărților publicate – el însuși este rezultatul lucrării sale, reușind să devină așa cum și-a propus să fie.

(„Nu se poate ca noaptea să dureze la nesfârșit”
// Timpul, 29 noiembr. 2002, p. 12).

Акад. **Силвиу БЕРЕЖАН**, Институт Языкознания
АН Республики Молдовы

<...> Я им гордился всегда – как одним из наиболее способных, близких мне, надежных во всех отношениях учеников. И продолжаю испытывать чувство гордости до сих пор, когда он уже и сам имеет не одного ученика-диссертанта, умело заведует одной из ведущих кафедр Бельцкого университета, настойчиво готовит к защите диссертацию кандидат-

рованного доктора наук, поддерживая тем самым не только свой, но и мой авторитет как давнего научного руководителя.

(*Горжусь своим питомцем!* // *Plai Bălțean*, 6 dec. 2002, p. 2).

Lect. sup. dr. **Ala SAINENCO**, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți:

Locuțiunile au constituit pentru prof. Gh. Popa domeniul preferat de cercetare, anunțat încă prin teza dumnealui de doctorat *Statutul structural-semantic și funcțional al echivalentelor analitice ale adjectivului în limba română* (1981).

Acastă lucrare care, pe lângă contribuția propriu-zis științifică a unui domeniu insuficient explorat și astăzi al lingvisticii românești, conține o concepție și o metodă proprie de cercetare, demonstrând și o investigație sistemică și aprofundată a unei vaste materii) a constituit punctul de plecare pentru un studiu general despre echivalentele analitice ale cuvintelor – *Considerații la studiul echivalentelor analitice ale cuvintelor* (Chișinău, 1992), prima lucrare de sinteză asupra locuțiunilor din lingvistica românească. Importanța acestei monografii constă nu doar în „întietatea” ei ci, în primul rând, în schițarea unui tablou integral al locuțiunilor, atât ca perspectivă de cercetare (locuțiunile sînt analizate prin prismă semantică, structurală și gramatică), cît și ca extindere a obiectului de investigație (în atenția lingvistului se află toate tipurile de locuțiuni). În al doilea rând, diapazonul larg de cercetare îi permite autorului să contureze soluții judicioase și

inedite (evidențierea modelelor structurale și evoluția în diacronie a locuțiunilor, rolul locuțiunilor în formarea unor unități lexicale noi și comportamentul lor gramatical etc.), oferind, în același timp, sugestii perspective pentru noi cercetări.

Pe aceeași linie se înscrie și *Dicționar de echivalente* (Chișinău, 1980) care înserează 2450 de unități (selecțate pe baza dicționarelor explicative și a celor bilingve) și constituie prima încercare de acest gen în spațiul basarabean, iar, prin axarea pe aspectul funcțional al unităților glosate, rămâne a fi și unica lucrare în lingvistică românească.

Dicționarul de locuțiuni rus-român vine, în contextul aparițiilor enumerate, să transcende din orizontul unei singure limbi spre lumea transpusă prin limbaj în general.

([Recenzie] *Dicționarul de locuțiuni rus-român* // Rev. de lingv. și șt. literară, 2003, nr.5-6, p.111-112).

Eugen LUNGU, redactor-șef al editurii „ARC”:

«...» Gheorghe Popa lansează (prin articolul *Lingvistica și „casa limbii”* publicat în revista SEMN, decembrie 1997, nr. 1 – n.n.) o pledoarie eseistică (caz mai rar printre preoții zeței Lingva!) în favoarea științei pe care o slujește.

(Revista revistelor // Basarabia, 1998, nr. 1-2, p. 201).

Iulius POPA, jurnalist:

<...> *Dicționarul de locuțiuni rus-român* conține circa 10.000 de locuțiuni rusești. „Este destinat elevilor, studenților, tuturor

vorbitorilor de limba rusă și limba română...”. Fără a pune la îndoială sinceritatea acestei informații, noi opinăm că Dicționarul în cauză constituie un valoros cadou lexicografic, în primul rând, pentru vorbitorii de limba rusă. Desfășurând același gând, adăugăm constatarea extralingvistică, din care rezidă că Dicționarul lui Gheorghe Popa s-a transformat în „bombă” aruncată în răuvoitorii, care-și camuflează nedorința de a studia limba română cu lamentări că nu ar avea la îndemână manuale sau surse lexicografice corespunzătoare.

<...> Prima impresie, după ce frunzărești paginile Dicționarului lui Gheorghe Popa, discipol al academicianului Silviu Berejan, se numește maniera meticuloasă a autorului în procesul de investigare.

<...> Cele zece mii de locuțiuni au șansa, sperăm, să fertilizeze zeci de mii de minți, interesate de reactivarea permanentă a resurselor expresive ale limbajului.

(Iulius, Popa. *Dicționarul lui Gheorghe Popa sau Locuțiuni pentru zeci de mii de minți // Butești. Vino și vezi*. Chișinău: Litera, 2004, p. 184-186).

Dr. **Elena UNGUREANU**, cercet. șt. sup., Institutul de Lingvistică al A.Ș.M.:

Culegerea (*Un lingvist pentru secolul XXI – n.n.*) reține atenția <...>, în mod special, prin articolul de sinteză referitor la activitatea omagiatului: „Eugeniu Coșeriu: drumurile vieții și ale afirmării”, semnat de prof. dr. Gheorghe Popa, unul din coordonato-

rii ediției, articol din care cititorul (ne)lingvist poate afla date de
finitorii referitor la formarea personalității coșeriene, care în anii
30 făcuse „un liceu extraordinar la Bălți, unde a înțeles că cea
mai mare pasiune a sa este **lectura**.

*(Prezență coșeriană într-o ediție omagială // Cugetul: Rev. de
Istorie și Cultură, 2002, nr. 2, p. 77).*

Conf. univ. dr. **Nicolae LEAHU**, șeful Catedrei Literatura
Română și Universală, Universitatea de Stat „Alec Russo” din
Bălți:

<...> Și doar e un om între oameni, vorba lui Camil Petrescu,
un profesor între profesori; un om simplu, foarte firesc, sociabil;
mai mult – îl cunosc încă din vremea studenției, ca profesor și
decan, iar ceva mai târziu și în calitate de coleg de catedră... Plus
că l-am văzut în varii împrejurări, comentând, de exemplu, la curs
viața și opera lui Eugeniu Coșeriu într-un moment când numele
ilustrului savant era proscris; l-am surprins nedumerit sau indig-
nat când ignoranța sau diletantismul unora dă spumos peste mar-
gini; l-am simțit plin de atenție și compasiune în momentele de
suferință ale colegilor și prietenilor, sensibil sau intransigent; en-
tuziasmat de o idee sau mîhnit de o neînțelegere...

<...> Ca și oricare om adevărat, refuzînd tonalitatea mono-
cordă și temperamentul linear, dl Gheorghe Popa este o
personalitate ce nu poate fi surprinsă și fixată într-o formulă
schematică. Mediul universitar bălțean are însă în persoana
Dumitale unul dintre pilonii săi de rezistență. Pentru azi, pentru
mîine, pentru atîta timp cît discursul său intelectual va rămîne
90

atîta timp cît discursul său intelectual va rămîne înscris în conștiința învățăcelor Domniei sale.

(*Un profesor între profesori // Plai Bălțean*, 6 dec. 2002, p. 2).

«...» Semnaăm (în revista SEMN, 2003, nr. 3-4 – n.n.) și un comentariu (e vorba de articolul *A fi mai A decît Î* publicat în revista SEMN, 2003, nr. 3-4 – n.n.) al domnului Gh. Popa despre scrierea cu *â* din *a* sau cu *î* din *i*, foarte interesant din multe puncte de vedere.

(*România literară*, 2004, nr. 9, p. 32).

Ion HADÎRCĂ, scriitor:

Cu greu, dar sincronismul comunicării exterioare se încheaga treptat. În anul 2000 Editura ARC îi lansează aici un nou volum de pură teorie critică a manifestărilor prin limbaj: *Lecții de lingvistică generală*, urmată de o fericită antologie de texte-comunicări la Colocviul Internațional de la Bălți (18-19 mai 2001), organizat cu prilejul a 80 de ani din ziua nașterii lui E. Coșeriu – *Un lingvist pentru secolul XXI* (Gh. Popa e unul din coordonatorii ediției – n.n.)

(*Testamentul lui Coșeriu // Lb. Română*, 2002, nr. 10, p. 52).

Lect. sup. dr. **Al SAINENCO**, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți; dr. **Felicia CENUȘĂ**, cercet. șt. sup., Institutul de Literatură și Folclor al A.Ș.M. :

Profesorul bălțean Gheorghe Popa poate fi caracterizat și prin domeniul profesat – lingvistica, „știința cea mai ordonată”, dar și cea „mai arborescentă”. Două dominante ale personalității Domniei sale se cer evidențiate în acest context: pe de o parte, modestia și „un fel de sfic iune”, condiționate, probabil, și de conștientizarea „complexității, polifuncționalismului, multispectualității, polifonismului” obiectului de studiu și, pe de altă parte, „oroarea” față de circumscrierea într-un orizont îngust al cunoașterii lingvistice, impusă de realizarea caracterului „arborescent” și în același timp integral al științei limbii.

(*Profesorul Gheorghe Popa sau Lingvistica, știința cea mai ordonată* // Țara, 26 noiembr. 2000, p.4).

Drd. **Viorica POPA**, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași:

Tot la capitolul *Aspecte ale dinamicii lingvistice* remarcăm articolele semnate de Gheorghe Popa și Valeriu Rusu, care prezintă nivelul de predare a limbii române în Republica Moldova – cel dintâi și în Franța – cel din urmă. Apreciem rigoarea analizei cu atât mai mult, cu cât autorii pornesc de la niște realități concrete: Valeriu Rusu analizează modul de predare a limbii române la universitățile franceze și, în special, la Universitatea Provence, iar Gheorghe Popa se referă la pregătirea lingvistică universitară din Republica Moldova și formulează unele sugestii vizînd di-

minuarea gravității elementelor lacunare ale predării disciplinelor lingvistice în instituțiile de învățământ.

(Viorica, Popa. *Limba și literatura română în spațiul etnocultural daco-românesc și în diaspora* // Lb. Română., 2004, nr. 1-3, p.199 – 202. – Rec. la cartea: *Limba și literatura română în spațiul etnocultural daco-românesc și în diaspora* / vol. Îngr. de O. Ichim și Florin-Teodor Olariu; pref. de Dan Mănuță; Acad. Română, Inst. de Filologie Română „A. Philippide”. Iași: Trinitas, 2003. 542 p).

Conf. univ. dr. **Grigore CANTIMIR**, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți:

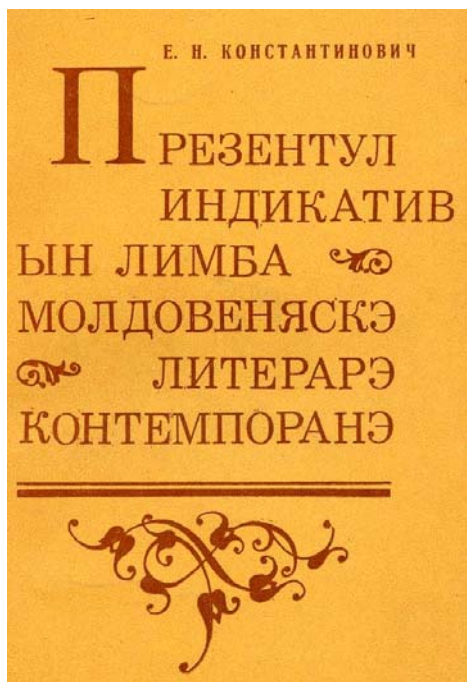
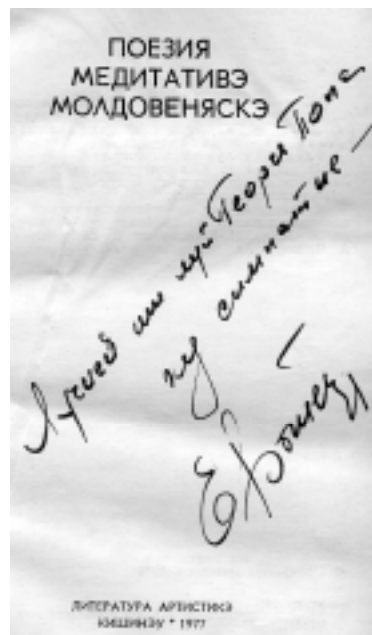
«...» Menționăm din start că dicționarul în cauză (*Dicționarul de locuțiuni rus-român - n.n.*) e rodul unei munci asidue și neîntrerupte a prof. univ. Gh. Popa, începută încă în anii '70, când studentul bălțean Gh. Popa prezenta, la o conferință republicană organizată de Universitatea de Stat din Moldova, comunicarea *Statutul locuțiunilor adjectivale*, cucerind primul loc și învrednicindu-se de aprecierile acad. N. Corățeanu, prof. A. Ciobanu ș.a. Ulterior, susține teza de doctor în filologie (1981), alcătuiește un dicționar de locuțiuni (*Dicționar de echivalente*, 1990), publică un studiu monografic (*Considerații la studiul echivalentelor analitice ale cuvintelor*, 1992) – toate avînd ca obiect de investigație problema îmbinărilor stabile de cuvinte.

S-ar părea că visul s-a realizat, „că am crescut, că sînt de-acuma mare”, vorba poetului, dar ți-ai găsit omul! Și cercetătorul-

lingvist Gh. Popa continuă să trudească cu aceeași abnegație: publică materiale consistente în diverse culegeri și reviste de specialitate, participă la o serie de conferințe naționale și internaționale, contribuie la organizarea unor manifestări științifice de anvergură ș.a.

(O lucrare lexicografică de maximă importanță // Făclia, 27 apr. 2002, p. 8).

III. „AUTOGRAFE DRAGI INIMII MELE”

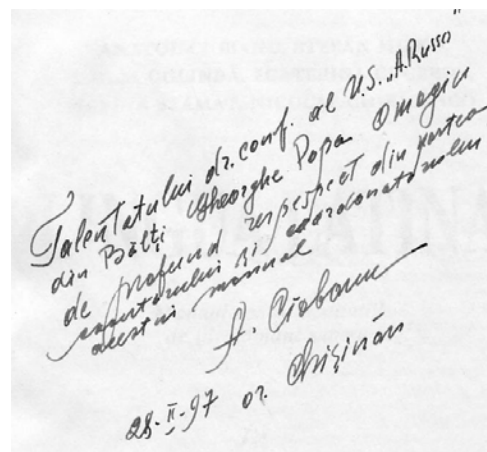
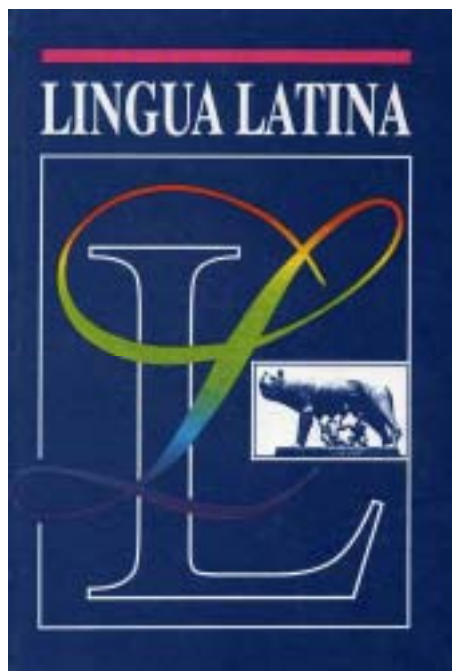
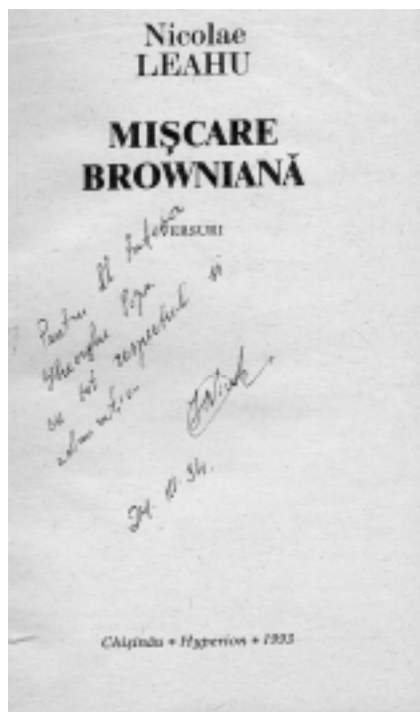
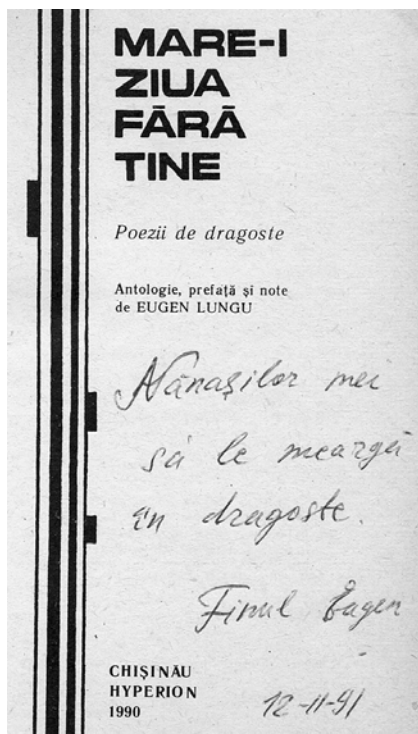
Е. Н. Константинович
ПРЕЗЕНТУЛ
ИНДИКАТИВ
ЫН ЛИМБА
МОЛДОВЕНЯСКЭ
ЛИТЕРАРЭ
КОНТЕМПОРАНЭ

(Студну семантико-стилистик)

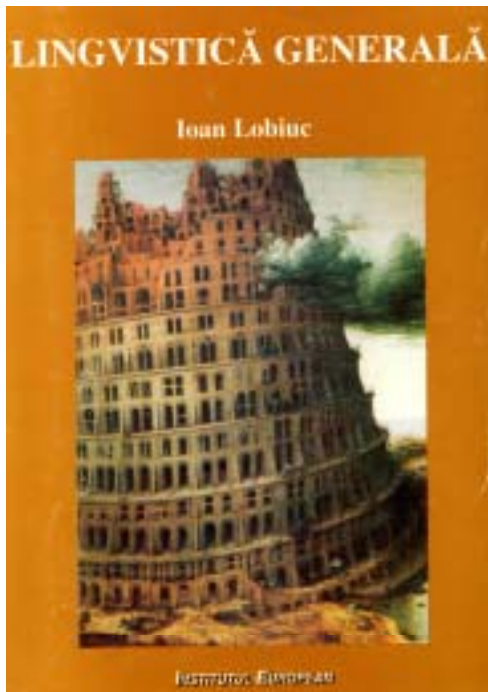
Суб редакция луб А. М. Дырда

Луи Георге Тона
ку сымлере ураре д
Марь сукесе
5 юние 1980 Нушоарь

КИНИНГЭУ «ШТИИЦА» • 1980

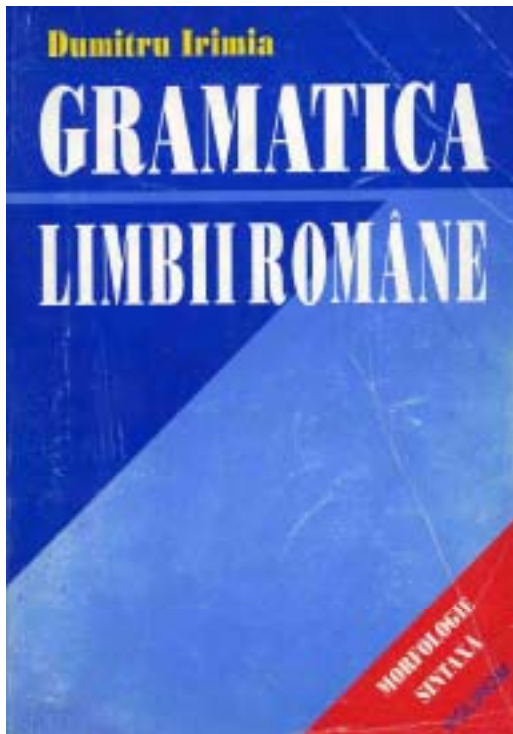
*Doi Prof. Gheorghe Popa,
cu respectul și prețuirea a autorului,
Ioan Lobiuc
Suceava, 17.10.1997*

Doi Prof. Gheorghe Popa, cu
sincera prețuire a autorului
*Ioan Lobiuc, Suceava,
17.10.1997*

*Domnului Profesor,
Gheorghe Popa,
cu respectul și prețuirea lui
Ioan Oprea
Suceava, 18 oct. 1997*

Domnului Profesor, Gheorghe
Popa, cu respectul și prețuirea lui
*Ioan Oprea, Suceava,
18 oct. 1997*

Domnului prof. Gh. Popa
cu de-acum veche
prietenie,
Irimia
Iasi, oct. 1997

*Domnului prof. Gh. Popa
cu de-acum veche prietenie.
D. Irimia Iași, oct. 1997*

Domnului profesor Gheorghe Popa,
acestea sunt semnele cuminții și nașterii,
cu toate sentimentele de
respect și apreciere.
Margareta Curtescu
30. 10. '97

Mircea V. Ciobanu
STAȚIA TERMINUS

*Domnului Păpa,
 prietenul și colegul,
 cu tot respectul
 și urările de
 bine,
 Mircea*

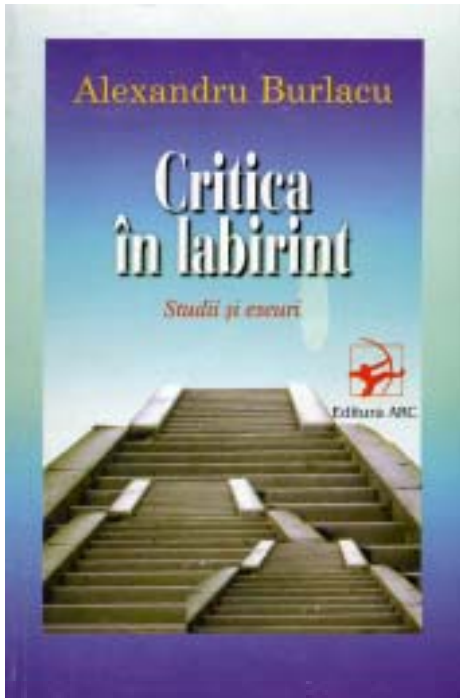

*Distinșiilor profesori,
 George și Lucia popas
 cu urări de sănătate și
 prosperare pe multiple
 planuri.*

Șleahțișchi

19.01.1999.

Știința
 1998

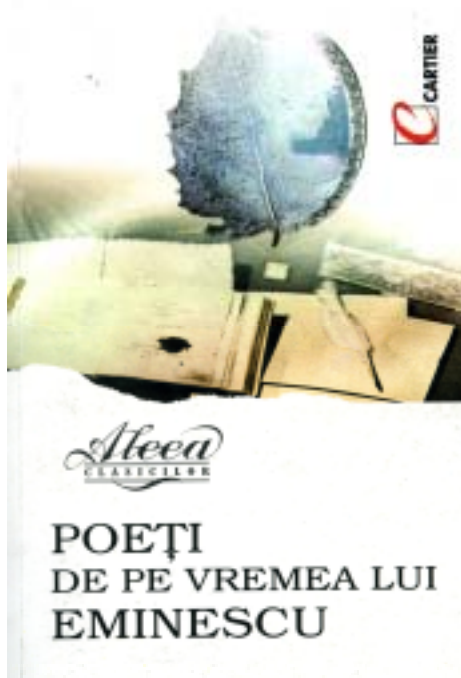

Pentru Domnul Profesor
 Gheorghe Popa,
 un postmodernist în "știință"
 considerată
 autarului -
 Editura ARC
 Chișinău • 1997
 A. Burlacu
 7. 04. 99

Aurelia Merlan
 Sintaxa și semantica-pragmatica
 limbii române vorbite
 *
 Discontinuitatea
 Domnului profesor Gh. Popa,
 gândești bine,
 A. Burlacu
 25.05.99
 (inf)

Domnului profesor Gh. Popa,
 gânduri bune.
 Iași, 25 mai 1999

Familiei Popa
de la un fir nu prea
punctual, dar plin de respect
față de mine și sibi.
G. Popa
Chișinău, 16 nov. 1999

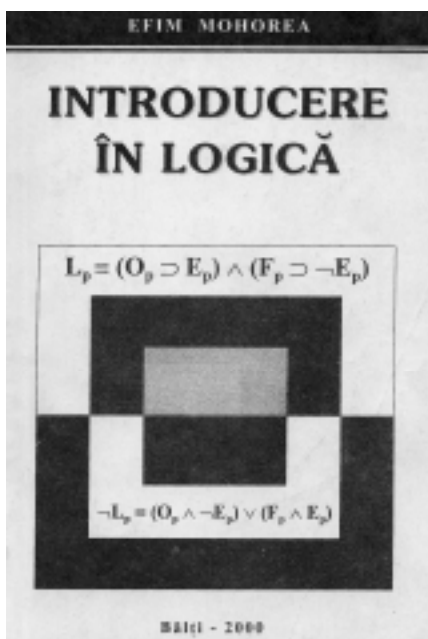

Dlui profesor Gheorghe Popa, talentat pedagog, dotat om de știință și foarte agreabil om de viață. Cu considerațiile dintotdeauna,

Ion Ețcu, 2000

Familiei
 est. Popa,
 cu mult
 respect.
 Turcanu L.
 15.02.2000

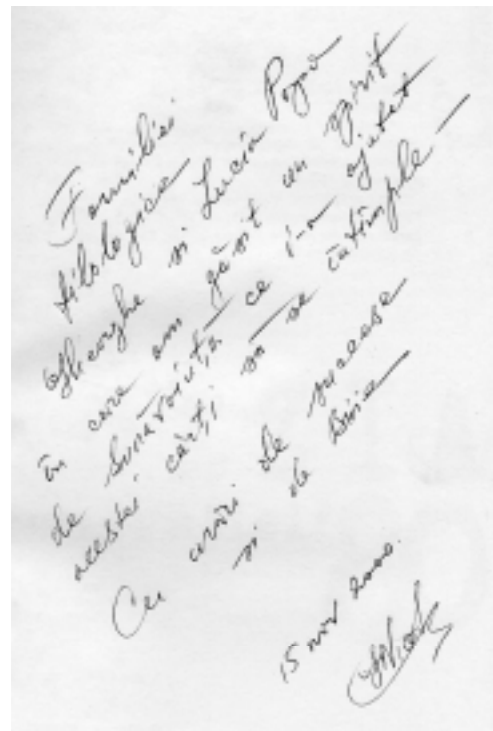
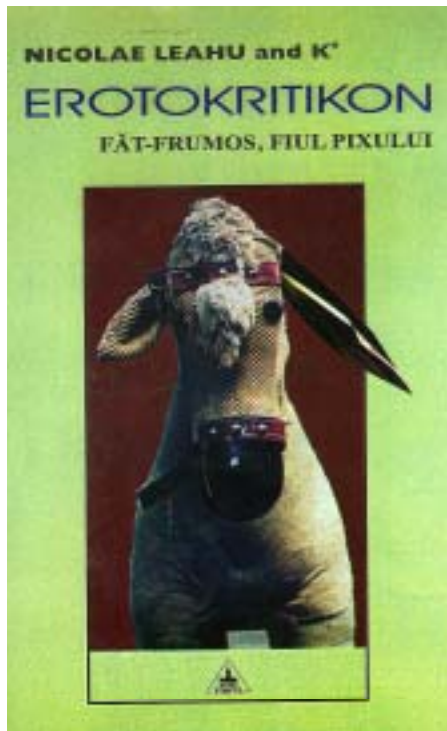

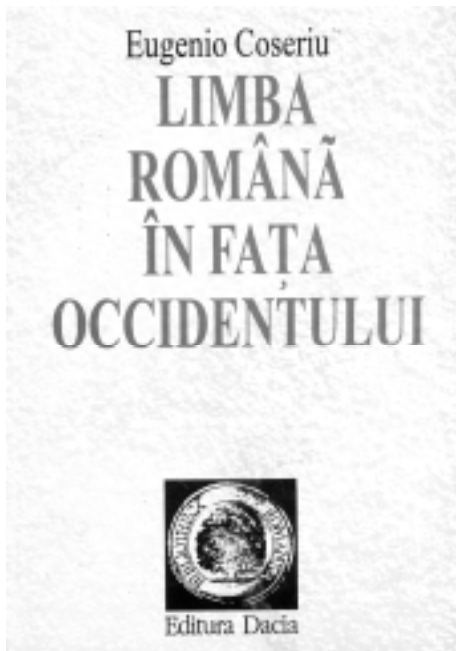
Închin această lucrare
 memoriei profesorei
 mele,
 Olga ZOTOVA
 și
 Viorel ZIUMBIN

Familiei
 Popa - cu mare
 simțăminte și deosebită
 stimă - ale lui
 autor
 22.06.2000
[Signature]

Familiei Popa - cu recunoștință și deosebită stimă de la autor.

22.06.2000

D-ului Profesor Gheorghe Popa,
cu multe mulțumiri
și multe urări de bine
E. Coșeriu

*Dlui Profesor
Gheorghe Popa, cu multe
mulțumiri și multe urări de
bine.
E. Coșeriu, Bălți, 19 mai 2001*

D-ului Gheorghe Popa,
cititor atent și generos
al acestor Prelegeri
Bălți, 20 mai
2001
E. Coșeriu

*Dlui Gheorghe
Popa, cititor atent și generos
al acestor Prelegeri
E. Coșeriu, Bălți, 20 mai 2001*

DORU MIHĂESCU

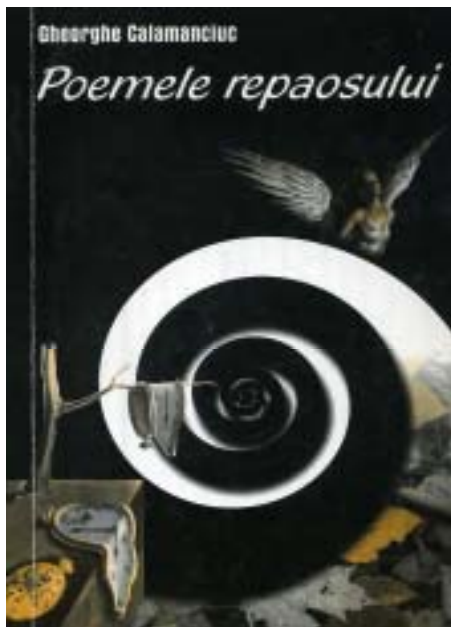

**BUCOVINA
ȘI
BASARABIA**

CTP TISHINOPRESS

EDAN

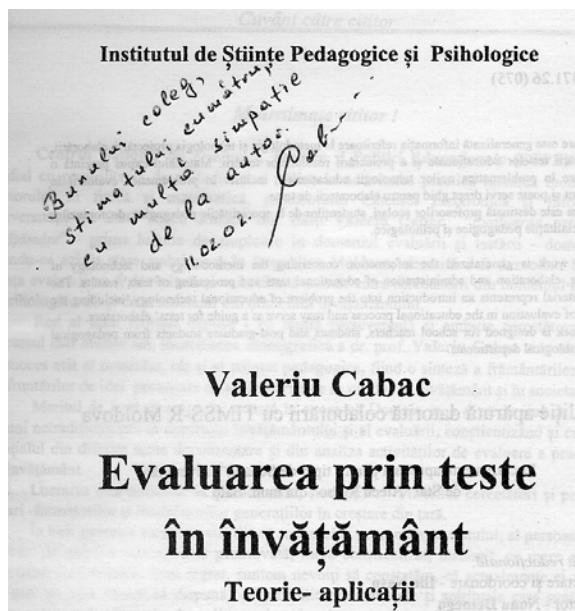
Domnului Profesor
Gheorghe Popa,
În amintirea „aventurii”
de la Bălți, din toamna
anului 1984.
Doru Mihăescu
București, 2 iulie 2001

Familiei de filologi
Gheorghe și Lucia Popa
cu considerația din totdeauna.
Noiembrie, 2001
Gh. Calamanciu

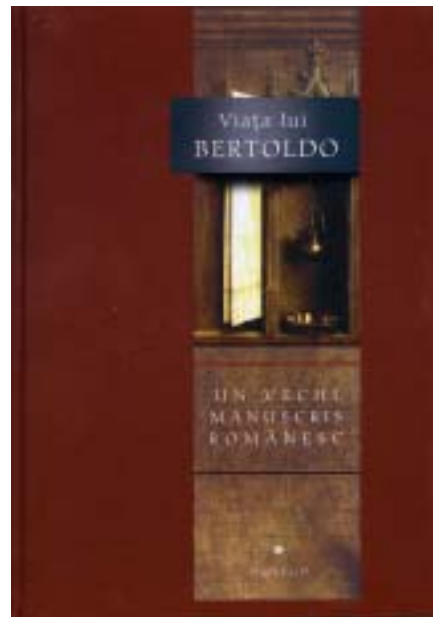

D-lui *George Popa,*
pentru *increderea si prietenia*
cu *care m-a onorat*
dintotdeauna.
Ad. Ciubotaru
3.01.2002
Baia

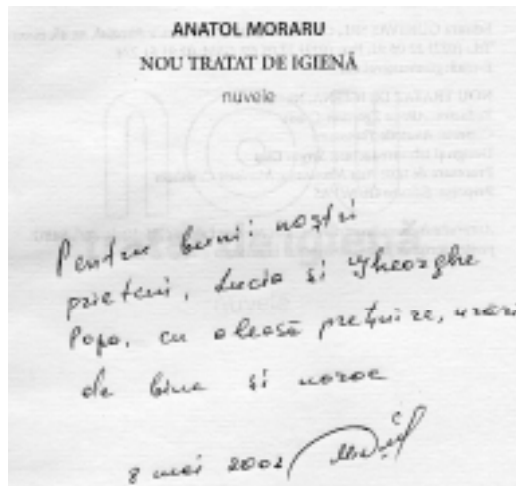
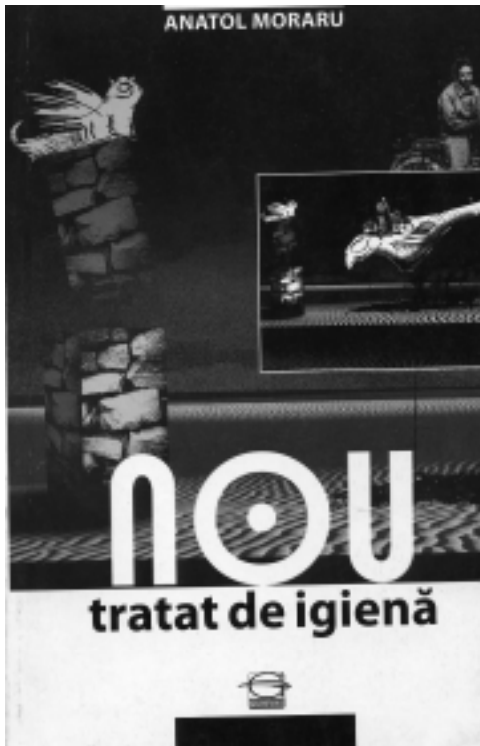
Domnului
George Popa,
cu multumiri
pentru susținere.
Cu respect,
E. Ungureanu
2.11.02

Domnului George Popa,
cu cele mai alese sentimente
și calde urări de bine.
25.04. '02. G. Verebecanu

*Conducătorului științific Gheorghe Popa,
cu recunoștință și profund respect, Ala Sainenco*

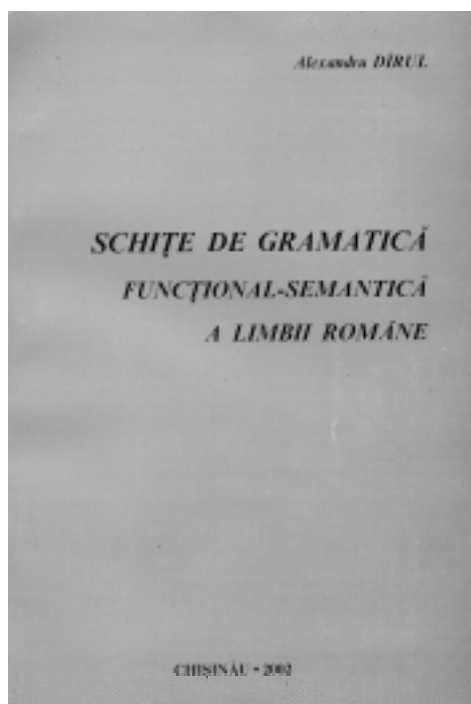

Familiei Popa,
carte senină ale alteri-
tății mele ludice.

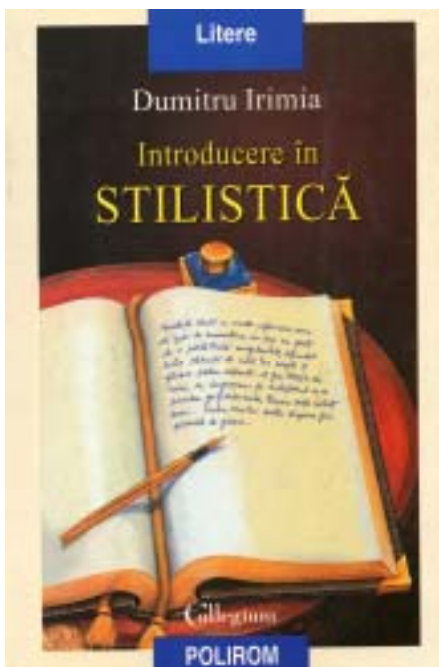
Cu multă
pătură,
Maria Șl.

15 mai 2002
Bătrî

CARTIER®

Știi profesor
Gheorghe Popa
cu respect
și mări de succes
A. Dîrul

74
78
80
82
124
125
132
136
155

Domnului
profesor Gh. Popa,
cu bucurie și prietenie,
Dumitru Irimia
5.04.2003

*Domnului prof. Gh. Popa, cu
bucurie și prietenie.*

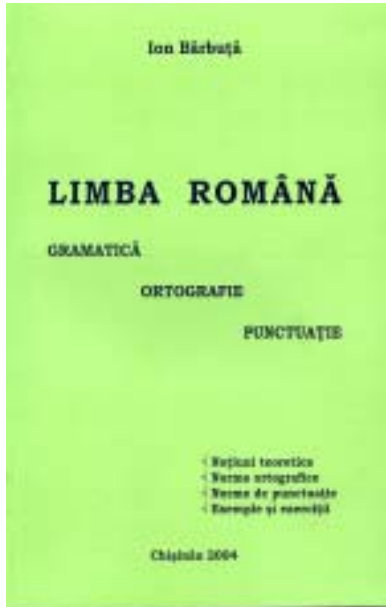
Dumitru Irimia,
5.04.2003

(poeme)

Dragului, distinșului
profesor
George Popa
omagiuul meu, cu încredințare
și afecțiune!

Ion Hadârcă
GABRIELA-ART
Cluj-Napoca 1999

Domnului Gheorghe Popa,
omajiu respectuos,
Y Bărbuță

Secretar științific
al Consiliului Științific Specializat,
doctor în filologie

Anatol Eremia

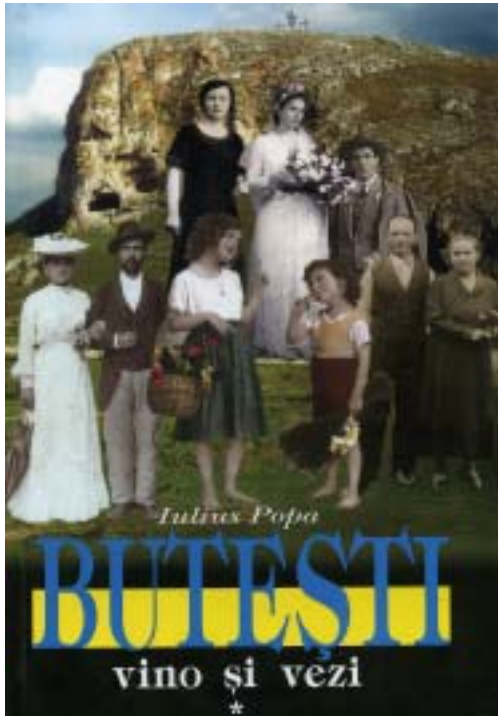
Conducător științific,
doctor în filologie

Gheorghe Popa

Autorul

Lilia Trinca

G. Popa
L. Trinca
Vivetis, roseter magister
Crescatu, floreatis!
Semper nitu in flore!
Cu profund respect
recunoștință
Lilia Trinca

Julius Popa
BUTEȘTI
 vino și vezi

*Lui Theorghe Popa,
 această carte despre Butești,
 cu multe gânduri scrise de
 (și despre) el, finalizez
 cu sincerul meu respect.*

Ș. Berejan
 Băeți, 1 martie 2004

*Subtituliei meu discipol
 prof.dr. Gh. Popa
 cu sentimentele dintot-
 deauna ale autorului*

Ș. Berejan
 Băeți, 7.06.04

Pînă-n pînzele albe

Dicționar
de
expresii românești

Stelian Dumistrăcel

INSTITUTUL EUROPEU

Lui Gheorghe Popa de la Bălți,
prieten întru cuget și simțire,
în amintirea celor zise și nezise
în toate întâlnirile de pînă acum,
cu dragoste Stelian Dumistrăcel

Lui Gheorghe Popa de la
Bălți, prieten întru cuget și simțire,
în amintirea celor zise și nezise în
toate întâlnirile de pînă acum.

Cu dragoste, St. Dumis-
trăcel. Iași, oct. 2004

Poeți
basarabeni
contemporani

IULIAN FILIP
Cules - Ales

Dragului de
vâștrășche Pipa -
aceste doborâdiri de ochi
în țara ochilor morții (niponi),
care în-au căzuit
cu niște vederi de HOK
cu toate încercările
de să vede
Păpă și
unde mi-i
ve-am înțeles
și ne jure
Gică

IULIAN FILIP
CULES - ALES
(Iulian-Filip)
prefață și selecție de Victor Adam
la 17 februarie 2004
Editura CONFESSION, Poezi
2004

IV. ANCHETA BIBLIOTECHII ȘTIINȚIFICE (Răspunsurile doctoranzilor prof. Gh. Popa)

1. Ce e o favoare sau o povară colaborarea cu dl prof. Gheorghe Popa?

2. La ce, din punctul Dvs. de vedere, Domnia sa ar trebui să renunțe sau, dimpotrivă, să atragă atenția în această colaborare?

3. Ați putea să vă împăcați cu ideea că, în colaborarea Dvs., s-a efectuat și o „transplantare” a felului de a fi și de a gândi de la conducător la doctorand?

Lect. sup. dr. **Ala SAINENCO**

1. Și una, și alta. Colaborarea cu dl prof. Gheorghe Popa poate fi calificată, mai întâi, drept o favoare, pentru că lipsa unui bun coordonator este (parafrazînd o afirmație a lui Hugo Schuchardt, deseori, invocată de dl Gheorghe Popa) „asemenea ceții pentru o corabie”. Cum însă orice favoruri implică anumite responsabilități, se poate afirma că este și o povară inevitabilă, dar benefică, cel puțin pentru faptul că te impune, în ultima instanță, să atingi scopul preconizat.

2. Probabil, însuși dl Gheorghe Popa, în urma autoanalizei activității de coordonator a mai multor teze de doctor, a ajuns la „vîrsta și mintea” cînd personal poate să facă concluziile de rigoare privind menținerea sau deplasarea accentelor pe anumite lucruri. I-aș dori dlui profesor doar să nu renunțe la ideea creării unei școli lingvistice la Universitatea bălțeană.

3. „Transplantul” se produce inevitabil (cu excepția cazurilor de incompatibilitate psihologică, când se respinge de un absolut alt „eu”), dacă nu în modul de a gândi în general, cel puțin în modul de a gândi anumite lucruri. Această transpunere (neconștientizată, de cele mai dese ori, decel ce o suportă) creează, de fapt, „pista de zbor”.

Asist. univ. **Svetlana STANȚIERU**

1. Colaborarea cu dl prof. Gheorghe Popa – un om inteligent, perseverent, cumpătat, de o modestie impecabilă, cu o capacitate de lucru uluitoare, un mentor care face carte, cum s-ar zice, „de maximă audiență” – e, bineînțeles, o favoare oricui doctorand. Or această favoare este, în același timp, și o povară, în sensul că doctorandul trebuie, în ultimă instanță, să aibă o „acoperire” (fie și modestă) pentru această favoare.

2. La ce ar trebui să renunțe sau să atragă atenția coordonatorul? Dacă aș fi la anul întâi de doctorat, aș fi răspuns cu îndrăzneală că dl prof. Gheorghe Popa ar trebui să renunțe la ipostaza de tipicar (în sensul frumos al cuvântului), iar acum – la cea de a fi gata întotdeauna de „a cădea la datorie”.

3. E firesc ca pe parcursul unei colaborări să se producă o astfel de „transplantare”. În situația mea pot doar regreta că „grefarea” s-a produs mai pe îndelete (în caz contrar, n-aș fi tergiversat luarea doctoratului).

Asist. univ. **Aurelia CODREANU**

1. Colaborarea cu domnul profesor Gheorghe Popa nu poate fi o povară. Mai degrabă, este un atu pe care viața îl oferă nu oricui. Sfaturile Domniei sale devin o valoare inestimabilă în ochii noștri, ai discipolilor D-sale, prin simplul fapt că trec, în mod irevocabil, din puterea dumnealui în posesiunea noastră.

2. Nu ar trebui să renunțe la seriozitatea ce-l caracterizează, nu ar trebui să accepte compromisurile de orice fel, deoarece acestea îi pot determina pe cei din jur să-și acorde sau să-și recapete încrederea și să-și poată construi un nume.

Recunosc cu amărăciune și cu un sentiment de culpabilitate că nu întotdeauna „am profitat” de această colaborare.

3. Cineva spunea că pe discipoli nu-i înveți ceea ce știi, ci îi înveți ceea ce ești. Mi se pare, e o aserțiune relevantă ce îl caracterizează pe domnul profesor Gheorghe Popa. Colaborând cu Domnia sa, însușești și capeți agilități în ale cercetării, ieși lecții, uneori „dure”, de „viață științifică”, care, indubitabil, constituie garanția unei reușite viitoare.

Despre domnul profesor Gheorghe Popa trebuie să spun că în tot ceea ce-și propune să realizeze și realizează există o atitudine. O atitudine care îl distinge și care pare a-l destina spre lucruri mari: scrierea monografiilor, alcătuirea dicționarelor, recenzarea lucrărilor științifice etc. Prin activitatea D-sale de cercetător științific, de lexicograf, de recenzent, de conducător științific munca

capătă o valoare. Este valoarea pe care și-o însușește prin inestimabilă muncă și sisifice eforturi. Din felul de a fi al Domniei sale aș vrea să preiau politețea și modestia ce-l caracterizează. Această modestie și politețe, care este un amestec de discreție, de omenie, de bunăvoință și de atenție, îl plasează deasupra celorlalți mai mult decât nașterea și decât meritele chiar. Tenace și perspicace, bonom și generos, amabil și exigent - așa este Conducătorul meu științific, Domnul Gheorghe Popa, intelectualul prin vocație și pasiune.

Asist. univ. dr. **Lilia TRINCA**

1. Indiscutabil, nu e numai un privilegiu, dar și o plăcere să ai alături, în calitate de conducător la doctorat, un om care te captivează prin capacitatea de muncă surprinzătoare, prin verticalitatea și rara probitate științifică; într-un cuvânt, un om cu care te poți mândri. La capitolul povară însă, aș spune că fiecare dintre cei cărui îi este hărăzit să facă filologie, merge „prin roua limbii”, ducându-și cu demnitate crucea.

2. Înțelepții au un dicton: *sîntem întotdeauna mai mult decât știm despre noi înșine*. În ce mă privește, nu pot concepe cum se face că Domnia sa îmbină fericit **exigența**, uneori chiar sporită (din punctul de vedere, firește, al doctorandului) cu **indulgența**. Astfel, D-sa cere cu insistență de la doctorand ca acesta să nu aibă nici o singură zi, fără a așterne pe hîrtie barem cîteva rînduri despre fenomenul lingval ce se află în vizorul investigației sale

științifice sau se supără enorm când nu „tratezi” cu importanța „cuvântă” vreun punct sau vreo virgulă (care, mă rog, îți mai pot scăpa uneori), dar, în același timp, îți demonstrează că ești mai competent (în domeniul tău de investigație) decât cel care te ascultă, te încurajează să depășești complexul inferiorității, te înduplecă să crezi că nu există probleme importante sau mai puțin importante („pentru un lingvist serios totul are o anumită valoare”) etc. Pedantismul dlui Profesor numai inițial îți pare o deficiență, pentru că, de facto, te disciplinează, te ordonează, îți educă responsabilitatea pentru orice rând pe care îl semnezi cu numele tău. Aceasta îl face să fie stimat, apreciat și iubit și mai mult de către toți învățăciii săi și nu numai.

3. Parțial, am răspuns deja la această întrebare. Cred că o colaborare fructuoasă presupune a priori o „transplantare” a felului de a fi și de a gândi de la conducător la doctorand, proporțiile ei fiind însă determinate de gradul de formare și de integritate științifică a doctorandului.

Lect. sup. dr. **Adela NOVAC**

1. Bineînțeles, e o mare favoare să colaborezi cu dl prof. Gheorghe Popa, un lingvist cu o experiență de cugetare tulburătoare, o personalitate care impresionează prin inteligență și perseverență, prin profunzime și competență, prin spirit de observație și simț lingvistic deosebit de dezvoltat. Sînt fericită că am avut onoarea de a-l avea pe dl prof. Gheorghe Popa în calitate

de conducător al tezei de doctorat și, acum, pot afirma fără ezitare că, dacă și există la Universitatea din Bălți „o carte de vizită” a științei filologice, atunci o datorăm în cea mai mare parte prof. Gheorghe Popa.

2. E greu de spus la ce ar trebui să renunțe sau să atragă atenția dl prof. Gheorghe Popa. Aș spune numai că în tot ceea ce face Domnia sa își pune sufletul, cugetul și responsabilitatea. Probabil, aceasta îl și face irepetabil în ce privește densitatea și sobrietatea gândurilor, plasticitatea și concizia lor.

3. Sînt convinsă de faptul că cine conlucrează cu dl prof. Gheorghe Popa este imposibil să nu se molipsească de măiestria cu care Domnia sa știe să dezvăluie esențialul, de mișcarea suplă printre opiniile care te ademenesc, de exigența față de haina pe care o îmbracă orice idee emisă etc. Din ac este considerente, l-am asemuit întotdeauna cu nebositul salahor care veghează cuminența slovelor.

Lect. sup. drd. **Aliona MERIACRE**

1. Relația conducător științific - doctorand presupune în sine o colaborare științifică propriu-zisă deosebită: or raportul favoare-povară este indestructibil în ac est sens și poate varia de la situație la situație. In ceea ce mă privește, mă simt onorată de a-l avea în calitate de mentor în domeniul științei pe dl profesor Gheorghe Popa și îmi dau perfect de bine seama că, „înflăcărîndu-mă” într-

o asemenea colaborare, mi-am asumat responsabilități ce necesită mari eforturi și sacrificii.

2. Cred, nu mă aflu în poziția ierarhică respectivă pentru a-mi putea permite să mă pronunț la acest capitol. Dar ceea ce pot afirma cu certitudine e că intențiile unui asemenea conducător nu pot fi puse la îndoială.

3. Părerea mea e că această „transplantare”, despre care vorbiți, actul de „a transplanta”, în general, solicită și consimțământul pacientului (în cazul dat al doctorandului).

Asist. univ.drd. **Lilia RACIULA**

1. A colabora, în plan științific, cu dl prof. Gheorghe Popa e ca și cum ai face din nou o facultate - „facultatea dl prof. Gheorghe Popa”, absolvirea căreia nu știu dacă e în puterea ori-cui. De aceea – și aici este detaliu vreau să-l remarc în mod special – m-am antrenat într-o colaborare nu tocmai comodă, dar, cu certitudine, benefică și valoroasă.

În general, mă consider o norocoasă pentru că destinul a făcut să-i am ca profesori pe distinși filologi contemporani din spațiul românesc, printre care dl prof. Gheorghe Popa ocupă un loc de frunte.

2. V. Hugo spunea: „Stejarul, acest copac gigantic <...> are portul bizar, ramurile noduroase, frunzișul întunecos, coaja aspră;

dar el este stejarul”. Dl prof. Gh. Popa nu ar trebui să renunțe la nimic, altfel nu ar fi „stejarul”.

3. În cadrul relației conducător/doc torand, „influența” (conducătorul) este un catalizator ce grăbește formarea unei conștiințe de cercetător, iar „influențatul” (doctorandul) decide însă la ce fel de schimbări substanțiale sau periferice poate fi supus modul său de a fi și de a gândi. Deci nu trebuie neglijată reacția specifică a „influențatului”: felul cum acesta asimilează, transformă, creează etc. Dacă influența vine să asigure integritatea științifică a doctorandului, fără a-i anihila „ego-ul”, este dovada unei colaborări veritabile.

V. BIBLIOGRAFIE

a) Cărți (doctorat, monografie, manual, dicționar, compartimente în lucrări colective)

1981

1. Попа, Г. Д. Структурно-семантический и функциональный статус аналитических эквивалентов имени прилагательного в современном молдавском языке: Дис. ... канд. филол. наук / Г. Д. Попа. - К., 1981. - 179 с.

2. Попа, Г.Д. Структурно-семантический и функциональный статус аналитических эквивалентов имени прилагательного в современном молдавском языке: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Г.Д. Попа; АН МССР, Ин-т яз. и лит. - К., 1981. - 16 с.

1990

3. Popa, Gheorghe. Dicționar de echivalente / Gheorghe Popa; red. Silviu Berejan. - Ch.: Lumina, 1990. - 128 p.

1992

4. Popa, Gheorghe. Considerații la studiul echivalentelor analitice ale cuvintelor / Gheorghe Popa; red. N. Iavorschi. - Ch.: Știința, 1992. - 91 p

5. Bahnaru, V. Practicum la introducere în lingvistică / V. Bahnaru, Gh. Popa. - Ch.: Știința, 1992. - 130 p.

2000

6. Popa, Gheorghe. Texte / Gheorghe Popa // Limba română vorbită în Moldova istorică. Vol.II. - Leipzig, 2000. - P.129-131, 132-142, 145-147, 153-163, 328-332.

2001

7. Popa, Gheorghe. Dicționar de locuțiuni rus-român = Русско-румынский словарь устойчивых словосочетаний / Gheorghe Popa; sub red. lui Silviu Berejan. - Ch.: Știința, 2001. - 328 p.

2004

8. Coșeriu, Eugeniu. Universul din scoică: Interviuuri realizate de *Gheorghe Popa*, Maria Șleahțișchi și Nicolae Leahu. - Ch.: Știința, 2004. - 70 p.

b) Articole (studii, teze, recenzii, cronici)

1974

9. Popa, Gheorghe. Pe marginea unei plachete: / Gheorghe Popa // *Pedagogul*. - 1974. - 20 mart - P.2. - Rec. la cartea: *Dintre sute de catarge / Selecț. M. Cimpoi; cuv. înainte de G. Meniuc*. - Ch.: Cartea Moldovenească, 1973. - 256 p. - (Cu caract. chir.).

1976

10. Popa, Gheorghe. Despre echivalentele locuționale ale adjectivului / Gheorghe Popa // *Învățătorul Sov.* - 1976. - Nr.4. - P.22-23. - (Cu caract. chir.).

1980

11. Popa, Gheorghe. O carte utilă pentru toți: / Gheorghe Popa // *Tinerimea Moldovei*. - 1980. - 25 apr. - Rec. la cartea: *Dumeniuc I. Z. Introducere în lingvistică (cu elemente de lingvistică generală): man. pentru Facultatea de filologie, defectologie și lb. străine de la univ. și inst. ped.* / I. Z. Dumeniuc, N. G. Matcaș. - Ch.: Lumina, 1980. - 255 p. - (Cu caract. chir.).

12. Popa, Gheorghe. Un manual de sintaxă mult așteptat: / Gheorghe Popa // *Tinerimea Moldovei* - 1980. - 18 iunie. - Rec. la cartea: *Ciornii I.P. Limba moldovenească: man. pentru șc. ped.*

P.2. Синтакса / I. P Ciornîi, I. V Matcovschi, C. P Reabţov. – Ch., 1980 – (Cu caract. chir.).

13. Попа, Г.Д. О понятии аналитического эквивалента имени прилагательного / Г.Д. Попа // Lb. şi lit. mold. - 1980. - Nr.4. - P.45-51.

1981

14. Popa, Gheorghe. Locuţiunile – sursă de îmbogăţire a vocabularului / Gheorghe Popa // Învăţămîntul public. - 1981. - 11 mart. – P.4. – (Cu caract. chir.).

15. Popa, Gheorghe. Problema echivalenţelor analitice ale cuvintelor ca obiect al investigaţiilor lingvistice / Gheorghe Popa // Lexicul şi frazeologia limbii moldoveneşti contemporane. – Ch., 1981. – P.280-292. – (Cu caract. chir.).

16. Popa, Gheorghe. [Recenzie] / Gheorghe Popa // Lb. şi lit. mold. - 1981. - Nr.1. - P.65-68. - Rec. la cartea: Dumeniuc I.Z. Introducere în lingvistică / I.Z. Dumeniuc, N.G Matcaş. – Ch.: Lumina, 1980. - 255 p – (Cu caract. chir.).

17. Popa, Gheorghe. Tipurile de relaţii semantice dintre locuţiunile adjectivale şi corelativele lor / Gheorghe Popa // Învăţătorul Sov. - 1981. - Nr.2. - P.20-22. – (Cu caract. chir.).

18. Popa, Gheorghe. Utilitatea comentariilor istorice la lecţiile de limbă matematică / Gheorghe Popa // Tinerimea Moldovei. - 1981. - 16 ian. – P. 4.(Cu caract. chir.).

1982

19. Popa, Gheorghe. Elogiu cuvîntului matern / Gheorghe Popa // Învăţămîntul public. - 1982. – 24 iulie. – P.4. - Rec. la cartea: N. Corlăteanu. Cuvîntul în vîltoarea vieţii. - Ch.: Lumina, 1980. - 77 p. – (Cu caract. chir.).

20. Popa, Gheorghe. Gramatic a – școală a gândului / Gheorghe Popa // *Învățământul public*. - 1982. - 14 aug. – P.4. - Rec. la cartea: N.G. Matcaș. Școală a gândului: Teoreme lingv. - Ch.: Lumina, 1982. - 144 p. – (Cu caract. chir.).

21. Попа, Г.Д. О понятии аналитического эквивалента слова / Г.Д. Попа // Оптимизация грамматики в свете ленинской теории отражения: Материалы респ. конф. по лингвистике, посвящ. памяти проф. В.Н. Мигирина. - К., 1982. - С.114-115.

22. Попа, Г.Д. Перевод имен прилагательных / Г.Д. Попа // Рус. яз. в молд. шк. - 1982. - №2. - С.41-43.

1984

23. Попа, Г.Д. Замечания о семантико-функциональном статусе предлога (на основе аналитических эквивалентов имени прилагательного) / Г.Д. Попа // *Cercetări de limbă și literatură moldovenească: Culegere de materiale ale catedrelor de lb. și lit. mold. de la inst. de învățământ superior*. – Ch., 1984. - P.56-60.

24. Berejan, Silviu. Rezerve pentru sporirea eficienței la predarea disciplinelor lingvistice în învățământul superior / Silviu Berejan, *Gheorghe Popa* // *Lb. și lit. mold.* - 1985. - Nr.2. - P.64-69. – (Cu caract. chir.).

1985

25. Попа, Г.Д. Некоторые замечания по поводу структурных типов аналитических эквивалентов имени прилагательного / Г.Д. Попа // Актуальные вопросы филологии: К 70-летию академика Николая Григорьевича Корлэтяну. - К., 1985. - С.193-197.

1986

26. Coroliuc, Boris. Admiterea - 85: constatări, sugestii, opinii: Inst. ped. "Alecu Russo" / Boris Coroliuc, *Gheorghe Popa* // Pedagogul Sov. - 1986. - Nr.2. - P.24-27. - (Cu caract. chir.).

27. Popa, Gheorghe. [Recenzie] / Gh. Popa // Moldova Soc. - 1986. - 11 oct. - P.4. - Rec. la cartea: Bahnaru V.I. Cuvântul și lupta de idei / V.I. Bahnaru, S.G Berejan. - Ch.: Știința, 1986. - 105 p. - (Cu caract. chir.).

28. Popa, Gheorghe. [Recenzie] / Gh. Popa // Lb. și lit. mold. - 1986. - Nr.1. - P.61-63. - Rec. la cartea: Berejan S.G. Lingvistica generală. / S.G. Berejan, I.Z Dumeniuc, N.G. Matcaș. - Ch.: Lumina, 1985. - 272 p. - (Cu caract. chir.).

1988

29. Berejan, Silviu. [Recenzie] / Silviu Berejan, *Gheorghe Popa* // Lb. și lit. mold. - 1988. - Nr.2. - P.68-72. - Rec. la cartea: A.I Ciobanu. Sintaxa și semantica: (Studiu de lingvistică generală). - Ch.: Știința, 1987. - 198 p. - (Cu caract. chir.).

30. Popa, Gheorghe. Natura semantică a echivalentului analitic al adjectivului / Gheorghe Popa // Probleme de lingvistică: culeg. de materiale ale catedrei de lb. și lit. mold. - Ch., 1988. - P.89-94. - (Cu caract. chir.).

1989

31. Reabilitarea cărților proscrise / A.Ciobanu, M. Gabinschi, ..., *Gh. Popa*, ... // Învățământul public. - 1989. - 25 oct. - P.2. - (Cu caract. chir.).

32. Ионицэ, М.П. О содержании понятия аналитического эквивалента слова / М.П. Ионицэ, Г.Д. Пона // Лексическая и грамматическая семантика романских и германских языков: Межвуз. сб. - К., 1989. - С.9-15.

1990

33. Popa, Gheorghe. Cuvintele propriu-zise și echivalentele lor locuționale: particularități gramaticale (modalități de tratare în cadrul cursului de limbă moldovenească contemporană) / Gheorghe Popa // *Повышение эффективности процесса обучения студентов в вузах республики: Сб. материалов респ. науч.-практ. конф. (22-23 мая 1990г.). - Бэлць. - 1990. - С.165-166.*

1991

34. Popa, Gheorghe. Despre funcționarea principiului economiei în limbă (pe baza echivalențelor analitice ale cuvintelor) / Gheorghe Popa // *Materialele conf. șt.-practice republicane „Probleme actuale de teorie și practică ale lingvisticii contemporane”: Lecturi mighiriene: către aniversarea a 70-a de la nașterea prof. V.N. Mighirin. - Bălți, 1991. - P.46-47.*

1995

35. Coșciug, Ala. Observații pe marginea delocutivei interjecționale / Ala Coșciug, *Gheorghe Popa* // *An. șt. / Univ.de Stat „Alec Russo”, Bălți (Ser. nouă). - Bălți, 1995. - T.18, fasc. b. Filologie. - P.14-16.*

36. Popa, Gheorghe. Grigore Vieru „discipol al limbii române”: (reflecții ale poetului despre limbă) / Gheorghe Popa // *An. șt./Univ. „Ștefan cel Mare”, Suceava. - Suceava, 1995. - Anul IV, sec.ț. Filologie. - P.92-94.*

37. Popa, Gheorghe. Observații asupra funcțiilor limbii: tezele ref. / Gheorghe Popa // *Realizări și deschideri științifice: Conferință jubiliară; Tezele referatelor. - Bălți, 1995. - P.26-27.*

38. Popa, Gheorghe. Observații asupra economiei lingvale: (cu privire la echivalentele locuționale ale cuvintelor) / Gheorghe Popa // *Omagiu academicianului N. Corlăteanu. - Ch., 1995. - P.161-164.*

39. Popa, Gheorghe. Și totuși quo vadis? / Gheorghe Popa // Semn: rev. literară. - 1995. - Nr.2. - P.13.

1996

40. Popa, Gheorghe. Calvarurile și lecțiile afirmării unui adevăr: [Despre limba română în Republica Moldova] / Gheorghe Popa // Dacia literară: Fondată în 1840 de M. Kogălniceanu. - 1996. - Nr.2. - P.17-19.

41. Popa, Gheorghe. Fluctuații lexicale în româna actuală / Gheorghe Popa // Lb. română. - 1996. - Nr.5-6. - P.33-36.

42. Popa, Gheorghe. [Recenzie] / Gheorghe Popa // Rev. de lingv. și șt. literară. - 1996. - Nr.5. - P.164-166. – Rec. la cartea: Eugenio Coseriu. Introducere în lingvistică. - Cluj, 1995. - 142 p.

43. Popa, Gheorghe. Reflexe ale unor idei lingvistice la Grigore Vieru / Gheorghe Popa // Rev. de lingv. și șt. literară. - 1996. - Nr.2. - P.84-87.

1997

44. Novac, Adela. [Recenzie] / Adela Novac, *Gheorghe Popa* // Rev. de lingv. și șt. literară. - 1997. - Nr.4. - P.110-112. – Rec. la cartea: *Lingua latina: man. pentru inst. de învățământ superior* / Coord. A. Ciobanu. - Ch., 1996. - 687 p.

45. Popa, Gheorghe. Înaltă conștiință civică: [despre S. Berejan] / Gheorghe Popa // Lb. română: rev. de șt. și cultură filologică. - 1997. - Nr.3-4. - P.163-165.

46. Popa, Gheorghe. Lingvistica și „casa limbii” / Gheorghe Popa // Semn: rev. literară. - 1997. - Nr.1. - P.13.

47. Popa, Gheorghe. Nescrisele cărți ale acad. S. Berejan / Gheorghe Popa // Rev. de lingv. și șt. literară. - 1997. - Nr.3. - P.62-66.

48. Popa, Gheorghe. Orizonturile unui interviu monografic: [despre Eugeniu Coșeriu] / Gheorghe Popa // Semn: rev. literară. - 1998. - Nr.2. - P.26-27.

49. Popa, Gheorghe. Ședința de omagiere „I. Evtușenco la 80 de ani”: cronică / Gheorghe Popa // Rev. de lingv. și șt. literară. - 1997. - Nr.2. - P.105.

1998

50. Popa, Gheorghe. Colocviul Internațional de Științe ale Limbajului de la Suceava: cronică / Gheorghe Popa // Rev. de lingv. și șt. literară. - 1998. - Nr.1. - P.105.

51. Popa, Gheorghe. Coordonate ale viziunii lingvistice coșeriene / Gheorghe Popa // Lb. română: rev. de șt. și cultură filologică. - 1998. - Nr.6. - P.67-70; Rev. de lingv. și șt. literară. - 1998. - Nr.5. - P.67-70.

52. Popa, Gheorghe. Interpretarea locuțiunilor prin prisma triadei coșeriene: (desemnare-semnificație-sens) / Gheorghe Popa // Limbaj și comunicare, III. Expresie și sens. - Iași, 1998. - P.529-534.

53. Popa, Gheorghe. O autentică „școală a gândului” / Gheorghe Popa // Semn: rev. literară. - 1998. - Nr.3-4. - P.19. - Rec. la cartea: D. Irimia. Gramatică a limbii române. - Iași: Polirom, 1997. - 543 p.

54. Popa, Gheorghe. Unele aprecieri asupra lingvisticii și a obiectului ei de studiu / Gheorghe Popa // Rev. de lingv. și șt. literară. - 1998. - Nr.3. - P.119-124.

1999

55. Popa, Gheorghe. Valențele Dicționarului... lui V. Guțu / Gheorghe Popa // Basarabia: rev. a scriitorilor din Moldova. - 1999. - Nr.1. - P.16. - Rec. la cartea: V. Guțu. Dicționar al greșelilor de limbă. - Ch.: Arc, 1998. - 283 p.

56. Popa, Gheorghe. Denotația și viziunea „românească” asupra lumii: Résumé / Gheorghe Popa // Totul este semn, semnul este totul? = Tout est signe, mais le signe est-il tout?: Colocviul Int. de Științe ale Limbajului, Suceava, 15-16 octombrie 1999. – Suceava, 1999. - P.40.

2000

57. Popa, Gheorghe. Farafastîcuri numai ale ... punctuației? / Gheorghe Popa // Semn: rev. literară. - 2000. - Nr.1-2. - P.24-25.

58. Popa, Gheorghe. Locuțiunile: economie sau redundanță? / Gheorghe Popa // An. șt./Univ. de Stat din Moldova. – Ch., 2000. - Ser. Științe filologice. - P.95-97.

2001

59. Popa, Gheorghe. Cu privire la raportul dintre neologism și împrumut / Gheorghe Popa, Svetlana Stanțieru // Актуальные проблемы современной филологии: материалы междунар. науч. конф., посвященной 80- летию проф. В.Н. Мигирина. - Бэлць. - 2001. - P.32-35.

60. Popa, Gheorghe. Diversitatea „lingvisticilor” / Gheorghe Popa // Semn: rev. literară. - 2001. - Nr.1-2. - P.33-34.

61. Popa, Gheorghe. Dificultățile privind determinarea statutului locuțiunilor / Gheorghe Popa // Актуальные проблемы современной филологии: материалы междунар. науч. конф., посвященной 80 - летию проф. В.Н. Мигирина. - Бэлць. - 2001. - P.23-26.

62. Popa, Gheorghe. Eugeniu Coșeriu: Drumurile vieții și ale afirmării / Gheorghe Popa // Un lingvist pentru secolul XXI: Materiale ale Colocviului Int. „Filologia sec. XXI” organizat cu prilejul a 80 de ani din ziua nașterii Prof. Eugeniu Coșeriu (Bălți, 18-19 mai 2001). - Ch., 2002. - P.9-16; Lb. română: rev. de șt. și cultură filologică. - 2001. - Nr.4-8. - P.56-64; Țara. - 2001. - 22 mai. – P.3.

63. Popa, Gheorghe. Lingvistic a în ierarhia „Lingvisticilor” / Gheorghe Popa // An. șt. / Univ.de Stat „Alec u Russo”, Bălți (Serie nouă). – Bălți, 2001. - T.19, fasc. b.: Filologie, Limbi și Literaturi Străine. - P.6-9.

2002

64. Popa, Gheorghe. Atribute ale limbii (!) / Gheorghe Popa // Semn: rev. literară. – Nr. 1-2. – P.37-38.

65. Popa, Gheorghe. Gîlceava înțeleptului cu lumea sau responsabilitatea civică a savantului Silviu Berejan / Gheorghe Popa, Ala Sainenco // Omagiu academicianului Silviu Berejan: culegere. – Bălți, 2002. - P.125-134.

66. Popa, Gheorghe. La catedra de filologie și pedagogie ... a omeniei: [Omagiu academicianului Silviu Berejan] / Gheorghe Popa // Omagiu academicianului Silviu Berejan: culegere. – Bălți, 2002. - P.9-17.

67. Popa, Gheorghe. Posibilitățile de prognozare a unităților glotice (cu referire la locuțiuni) / Gheorghe Popa // „Conexiuni și perspective în filologia contemporană” (în memoriam): conf. șt. Int. consacrată aniversării a 60-a de la nașterea lui Victor Banaru, 24-25 sept. 2001: teze și comunicări. - Ch., 2002. - P.21.

68. Popa, Gheorghe. Silviu Berejan: 75 ani. Schiță omagială / Gheorghe Popa // Lb. română: rev. de șt. și cultură filologică. - 2002. - Nr.4-6. - P.23-64.

2003

69. Popa, Gheorghe. A fi mai Â decît Î / Gheorghe Popa // Semn: rev. literară. - 2003. - Nr.3-4. - P.52-53.

70. Popa, Gheorghe. Pregătirea lingvistică universitară: între deziderat și praxis / Gheorghe Popa // Limba și literatura română în spațiul etnocultural dacoromânesc și în diaspora. – Iași, 2003. - P.233-237.

71. Popa, Gheorghe. [Recenzie] / Gh. Popa, Ala Sainenco // Rev. de lingv. și șt. literară. - 2003. - Nr.5-6. - P.115-117. – Rec. la cartea: Lobiuc Ioan. Epistemologie și metodologie în științele limbajului (pe baza, îndeosebi, a lingvisticii sec. XIX) / Ioan Lobiuc, Teodora Irinescu. - Iași: Casa Editorială Demiurg, 2002. - 178 p.

72. Popa, Gheorghe. [Recenzie] Gh. Popa, Grigore Cantemir // Rev. de lingv. și șt. literară. - 2003. - Nr.5-6. - P.113-114. – Rec. la cartea: Oprea Ioan. Istoria limbii române literare. Epoca modernă / Ioan Oprea, Rodica Nagy. - Suceava: Ed. Univ., 2002. – 307 p.

73. Popa, Gheorghe. Unitatea în diversitate a lingvisticii / Gheorghe Popa // Rev. de lingv. și șt. literară. - 2003. - Nr.1-2. - P.84-90.

74. Popa, Gheorghe. Locuțiunea ca obiect al investigațiilor lingvistice / Gheorghe Popa // An. șt / Univ. „Al. I. Cuza” din Iași: (Ser. nouă) T.49-50, sec. 3: Lingvistică: St. lingvistică et philologică in honorem D. Irimia. - 2003-2004. - P.451.

75. Popa, Gheorghe. Locuțiunea și frazeologismul: componența lor lexicală (privire de ansamblu) / Gheorghe Popa // Probleme de lingvistică generală și romanică. – Ch., 2003. – Vol.I. - P.80-83.

2004

76. Popa, Gheorghe. Despre necesitatea reconsiderării inventarului locuțional / Gheorghe Popa // Strategii actuale în lingvistică, glotodidactică și știință literară: Materialele conf. șt. Int.consacrate aniversării a 50-a de la fondarea Fac. de Limbi și Lit. Străine, Băști, 15-16 oct., 2004. – Băști: Presa univ.bășteană, 2004. – Vol.I. – P.29-37.

77. Popa, Gheorghe Paradoxuri lingviale și lingvistice. 1. În loc de argument / Gheorghe Popa // Semn: rev.literară. - 2004. - Nr.1-2. - P.60-62.

78. Popa, Gheorghe Paradoxuri lingviale și lingvistice. 2. Paradoxuri „grafice“ / Gheorghe Popa // Semn: rev.literară. - 2004. - Nr.3-4. - P.20-21.

c) Publicistică lingvistică

1973

79. Popa, Gheorghe. Un gram de cunoștințe – un pud de muncă / Dialog cu Gheorghe Popa, student la anul IV, filologie // Pedagogul. – 1973. – 21 dec. – P.2. – (Cu caract. chir.)

1996

80. Popa, Gheorghe. Un conațional nepereche în lumea științifică: [Eugeniu Coșeriu] / Gheorghe Popa // Curierul de nord. - 1996. - 30 mart. – P.4; Crezul. - 1996. - Nr.2. – P.4.

81. Popa, Gheorghe. Gluckliches Neujahr, Deutschland!: [despre seminariul „Limba română vorbită în Moldova istorică” / Gheorghe Popa // Cugetul. - 1996. - 17 dec. – P.2.

1997

82. Popa, Gheorghe. „Itinerarele” profesorului de Bălți Silviu Berejan / Gheorghe Popa // Curierul de nord. - 1997. - 31 mai. - P.1-2.

1998

83. Coșeriu, Eugeniu. Despre Lingvistică, Heidegger, Clinton ș.a. / A dialogat *Gheorghe Popa*, Maria Șleahțișchi, Nicolae Leahu // Semn: rev. literară. - 1998. - Nr.3-4. - P.8-14.

84. Popa, Gheorghe. Filozofastul de Bălți sau Cine bate apă în piuă / Gheorghe Popa // Curierul de nord. - 1998. - 21 mart. - P.3.

85. Popa, Gheorghe. Răspuns la ancheta „Revistei de lingvistică și știință literară” / Gheorghe Popa // Rev. de lingv. și șt. literară. - 1998. - Nr.3. - P.35.

86. Попа, Г.Д. Е. Кошеру: «Глупостей всегда больше, чем толковых вещей» / Г.Д. Попа // Голос Бэлць. - 1998. - 4 апр. - С.2.

2000

87. Berejan, Silviu. „...am căutat să fac din lingvistică un fel de matematică” / Consemnare *Gheorghe Popa*, Nicolae Leahu // Semn: rev. literară. - 2000. - Nr.1-2. - P.52-59.

2001

88. Popa, Gheorghe. Un eveniment remarcabil la Bălți: [Colocviul Internațional „Filologia secolului XXI”, consacrată celor 80 de ani de la nașterea lingvistului Eugeniu Coșeriu] / Gheorghe Popa // Accent provincial. - 2001. - 27 apr., 11, 18, 25 mai. - P.1.

2002

89. Am căutat să fac din lingvistică un fel de matematică: [Silviu Berejan] / Selecție de prof. univ. dr. *Gheorghe Popa* // Accent provincial. - 2002. - 17 mai. - P.3.

2003

90. Coșeriu, Eugeniu. Eugeniu Coșeriu: „Știința este o formă de împărtășanie...” / Au intervievat Maria Șleahțițchi, *Gheorghe Popa* și Nicolae Leahu // Semn: rev. literară. - 2003. - Nr.3-4. - P.3-16.

d) Redactare științifică

1986

91. Indicații metodice la matematică pentru abiturienții Facultății de pedagogie și metodică a instruirii primare / Alcăt.: M.I. Aizenberg, V.I. Cabac; red. lit. Gh. Popa; IPSB „Alec Russo”. Catedra de ped. și metodică a instruirii primare. – Ch.: Inst. Politehnic „S. Lazo”, 1986. – 44 p. – (Cu caract. chir.).

1987

92. Îndrumări metodice la efectuarea lucrării de control (3) la limba moldovenească: (Pentru studenții secț. prin corespondență) / Alcăt.: E. I. Belinschi, N. N. Iavorschi; red. resp. Gh. Popa; IPSB „Alec Russo”. Catedra de lb. mateme și lit. pentru copii. – Ch.: Instit. Politehnic „S. Lazo”, 1987. – 50 p. – (Cu caract. chir.).

1988

93. Lucrarea de control Nr.1 la limba moldovenească și indicații metodice la efectuarea ei: (pentru studenții secț. fără frecvență a Facultății de pedagogie și metodică învățămîntului primar) / Alcăt. E. I. Belinschi, Z. G. Tăriță, N. N. Iavorschi; red. resp. Gh. Popa; IPSB „Alec Russo”. Catedra de lb. mateme și lit. pentru copii. – Ch.: Instit. Politehnic „S. Lazo”, 1988. - 51 p. – (Cu caract. chir.).

1990

94. Indicații metodice cu privire la instruirea economică a studenților: (În ajutorul lectorilor și studenților) / C. D. Roitman, V. P. Cuț, M. M.Frolova, D. P. Onofreiciuc; red. Gh. Popa; IPSB „Alec Russo”. Catedra de filosofie și econ. polit. – Ch., 1990. – 50 p. – (Cu caract. chir.).

1995

95. Analele științifice. T.18, fasc. b: Filologie / Coleg. red.: I. Matcovschi, Gh. Stog, Gh. Popa, L. Bortă, E. Cerneva, E. Sirota. - Bălți, 1995. - 81 p.

1999

96. Cabac, Valeriu. Evaluarea prin teste în învățământ: Teorie – aplicații / Valeriu Cabac; Univ. de Stat „Alec u Russo”; echip. red.: Ilie Nasu (coord.), Nona Deinego (red.); red. terminologică: Ilarion Matcovschi, Gheorghe Popa; trad.: Iulia Ignatiuc; tehnored. E. Cabac; rec.: Mihai Șleahțișchi, I. Spinei, P. Guțu. – Ed. apărută datorită colab. cu TIMSS-R. Moldova. – Bălți, 1999. – 263 p.

2000

97. Rumleanski, Mihail. Anuar: direcții de cercetare, studii, activități de creație, specializări / Mihail Rumleanski; Univ. de Stat „Alec u Russo”; Secția Șt. și Relații Int.; red. Gheorghe Popa. - Bălți, 2000. - 199 p.

2001

98. Analele științifice: Ser. nouă. T.19, fasc. b: Filologie, Limbi și Literaturi Străine / Coleg. red.: Ion Manoli, Mihail Rumleanski, Gheorghe Popa, Ana Pomelnicova. - Bălți, 2001. - 97 p.

2002

99. Un lingvist pentru secolul XXI: Materiale ale Colocviului Int. „Filologia sec. XXI” organizat cu prilejul a 80 de ani din ziua nașterii Prof. Eugeniu Coșeriu (Bălți, 18-19 mai 2001) / Coord.: Gh. Popa, M. Șleahțișchi, N. Leahu. - Ch.: Știința, 2002. - 224 p.

100. Omagiu academicianului Silviu Berejan: culegere / Inst de Lingvistică al Acad. de Șt. din Moldova; Univ. de Stat „Alec u

Russo” din Bălți; coord. și red. *Gheorghe Popa*. - Bălți: Presa Univ. bălțeană, 2002. - 260 p.

VI. Varia

1970

101. Popa, Gheorghe. Etapa a treia – ultima / Gheorghe Popa // *Scînteia Leninistă*. – 1970. – 9 apr. – P.2. – (Cu caract. chir.).

1971

102. Popa, Gheorghe. Codașii filologiei / Gheorghe Popa // *Pedagogul*. – 1971. – 17 noiembr. - P.2. – (Cu caract. chir.).

103. Popa, Gheorghe. În împărăția viței-de-vie / Gheorghe Popa // *Pedagogul*. – 1971. – 4 oct. – P.2. – (Cu caract. chir.).

104. Popa, Gheorghe. Pulsul facultății / Gheorghe Popa // *Cultura*. – 1971. – 20 mai. – P.6. – (Cu caract. chir.).

105. Popa, Gheorghe. Unicul în Moldova: [despre teatrul stud. de la Facultatea de lb. străine a IPSB „A. Russo”] / Gheorghe Popa // *Tinerimea Moldovei* – 1971. – 17 febr. – P.3. – (Cu caract. chir.).

1972

106. Popa, Gheorghe. Antipozii facultății de pedagogie / Gheorghe Popa // *Pedagogul*. – 1972. – 20 ian. – P.1. – (Cu caract. chir.).

107. Popa, Gheorghe. Bine ați venit! / *Pedagogul* – 1972. – 8 mart. – P.1. – (Cu caract. chir.).

108. Popa, Gheorghe. Bine ați venit! = Sveiki atvykę! / Gheorghe Popa; consemnare: V. Stanelis // *Tarybinis Pedagogas*. – 1972. – 25 febr. – P.1.

109. Popa, Gheorghe. În ospete la studenții ucraineni / Gheorghe Popa // Pedagogul. – 1972. – 6 noiembr. – P.1. – (Cu caract. chir.).

110. Popa, Gheorghe. La revedere, Vilnus! / Gheorghe Popa // Pedagogul. – 1972. – 13 oct. – P.1. – (Cu caract. chir.).

111. Popa, Gheorghe. Ne mândrim / Gheorghe Popa // Pedagogul. – 1972. – 30 dec. – P.1. – (Cu caract. chir.).

112. Popa, Gheorghe. Semnale ale prieteniei / Gheorghe Popa // Pedagogul. – 1972. – 13 mart. – P.1. – (Cu caract. chir.).

1973

113. Popa, Gheorghe. Cum ați soluționat această problemă? / Gheorghe Popa // Pedagogul. – 1973. – 21 sept. – P.2.

114. Popa, Gheorghe. De ce tac șefii de cluburi? / Gheorghe Popa // Cultura. – 1973. – 25 aug. – P.12. – (Cu caract. chir.).

115. Popa, Gheorghe. Dialog / Gheorghe Popa // Pedagogul. – 1973. – 1 sept. – P.2. – (Cu caract. chir.).

116. Popa, Gheorghe. Frecvența – imperativ studentesc / Gheorghe Popa // Tinerimea Moldovei. – 1973. – 20 mai. – P.3; Pedagogul. – 1973. – 14 sept. – P.1. – (Cu caract. chir.).

117. Popa, Gheorghe. Interviu de revelion / Gheorghe Popa // Pedagogul. – 1973. – 30 dec. – P.1. – (Cu caract. chir.).

118. Popa, Gheorghe. Investigații pronunțatoare / Gheorghe Popa // Pedagogul. – 1973. – 23 mart. – P.2. – (Cu caract. chir.).

119. Popa, Gheorghe. Oaspeți din Letonia / Gheorghe Popa // Pedagogul. – 1973. – 12 oct. – P.1. – (Cu caract. chir.).

120. Popa, Gheorghe. Preferințe / Gheorghe Popa // Pedagogul. – 1973. – 5 oct. – P.1. – (Cu caract. chir.).

121. Popa, Gheorghe. Studenții lucrează ... la fabrici și pe ogoare / Gheorghe Popa // *Pedagogul*. – 1973. – 28 sept. – (Cu caract. chir.).

122. Popa, Gheorghe. Ultima practică pedagogică / Gheorghe Popa // *Pedagogul*. – 1973. – 19 oct – P.1. – (Cu caract. chir.).

123. Popa, Gheorghe. Venerație / Gheorghe Popa // *Pedagogul*. – 1973. – 5 oct. – P.1. – (Cu caract. chir.).

1974

124. Fedozovschi, V. Trei ore prin cămine / V. Fedozovschi, *Gh. Popa* // *Pedagogul*. – 1974. – 11 ian. – P.2. – (Cu caract. chir.).

125. Grigoraș, E. Posibilități doar sînt / E. Grigoraș, *Gh. Buteșteanu (Gh. Popa)* // *Pedagogul*. – 1974. – 1 mart. – P.1. – (Cu caract. chir.).

126. Popa, Gheorghe. Cauza vieții întregi / Gheorghe Popa, I. Cațaveică // *Pedagogul*. – 1974. – 13 dec. – P.1. – (Cu caract. chir.).

127. Popa, Gheorghe. Ei își dictează ritmul / Gheorghe Popa // *Pedagogul*. – 1974. – 19 sept. – P.2. – (Cu caract. chir.).

1985

128. Попа, Г.Д. Место в вузе – достойным / Г.Д. Попа // *Коммунист*. – 1985. – 31 авг. – С.4.

1987

129. Popa, Gheorghe. La catedra de ... omenie / Gheorghe Popa // *Lit. și arta: săptămînal*. – 1987. – 30 iulie. – P.1. – (Cu caract. chir.).

1988

130. Popa, Gheorghe. Revenire la izvoare / Gheorghe Popa // Moldova Soc. – 1988. - 7 oct. – P.2. – (Cu caract. chir.).

131. Popa, Gheorghe. Un om născut învățător / Gheorghe Popa // Moldova Soc. – 1988. – 10 dec. – P.4. – (Cu caract. chir.).

1992

132. Șlehtițchi, Maria. La mulți ani, dle profesor: [I. Evtușenco, prof. la catedra de lb. și lit. română la 75 de ani] / Maria Șlehtițchi, *Gheorghe Popa* // Lit. și arta: săptăm. înal. – 1992. – 23 febr. – P.3

1998

133. Popa, Gheorghe. Eliza Botezatu la o aniversare / Gheorghe Popa // Semn: rev. literară. – 1998. - Nr.3-4. – P.39.

2002

134. Popa, Gheorghe. „Nu se poate ca noaptea să dureze la nesfârșit”: [Gh. Popa invitat al Clubului elitei „Cronos”] / Moderator Nadina Gogu // Timpul. – 2002. – 29 noiembr. – P.12-13.

2003

135. Popa, Gheorghe. De ce, la despărțire, profesorul Mihail Iordache nu ne-a îmbrățișat? / Gheorghe Popa // Iordache, Mihail. Evocări – Timișoara, 2003. – P.179-180.

136. Popa, Gheorghe. Despre pedagogii anilor '60 / Gheorghe Popa // Popa, Iulius. Butești. Vino și vezi. – Ch., 2003. – P.315-320.

137. Popa, Gheorghe. În loc de argument Tinerețea matură a Prof. Valeriu CABAC = Instead of an argument Professors Valeriu CABAC's Adult Youth = En guise d'argument La

jeunesse mûre du Prof. Valeriu CABAC = Als Argument Die reife Jugendzeit des Professors Valeriu CABAC / Gheorghe Popa; trad.: Iulia Ignatiuc, Tamara Panaguță, Lina Cabac // Valeriu Cabac: bibliogr. – Bălți, 2003. – P.9-29.

138. Popa, Gheorghe. Și-al nostru Gheorghe Prini / Gheorghe Popa // Lit. și arta: săptămînal – 2003. – 8 mai – P.7; Accent provincial – 2003. – 25 apr. – P.2.

2004

139. Filip, Nicolae. Cu drag și nepărtinitor despre dl Valeriu CABAC / Nicolae Filip, *Gheorghe Popa* // Făc lia. – 2004. – 24 apr. – P.7.

140. Popa, Gheorghe. Valențele unei monografii a satului / Gheorghe Popa // Lit. și arta: săptămînal. – 2004. – 22 iunie. – P.5.

VII. Personalia

1973

141. Fedozovschi, V. Stipendianții leniniști : Gheorghe Popa / V. Fedozovschi // Pedagogul – 1973. – 30 noiembr. – P.1. – (Cu caract. chir.).

2002

142. Pascaru, Tamara. Dicționarul lui Gheorghe Popa sau Locuțiuni pentru zeci de mii de minți / Tamara Pascaru // Lit. și arta: săptămînal – 2002. – 14 febr. – P.3.

143. Cantemir, Grigore. O lucrare lexicografică de maximă importanță / Grigore Cantemir // Făc lia. --2002. – 27 apr. – P.8.

144. Sainenco, Ala. Profesorul Gheorghe Popa sau Lingvistica, știința cea mai ordonată / Ala Sainenco, Felicia Cenușă // Țara. – 2002. – 26 noiembr. – P.4.

145. Berejan, Silviu. Semicentinarul unui lingvist apreciat / Silviu Berejan // Lit. și arta: săptămînal. – 2002. – 28 noiembr. – P.7.

146. Popa, Iulius. Gheorghe Popa între calitate și cantități / Iulius Popa // Lit. și arta: săptămînal. – 2002. – 28 noiembr. – P.7.

147. Tăriță, Zinaida. Afirmare prin flacăra cugetului / Zinaida Tăriță // Accent provincial. – 2002. – 29 noiembr. – P.4.

148. În loc de titlu pentru Gheorghe Popa / Prietenii și colegii de la “Știința” // Flux. Ed. de vineri. – 2002. – 6 dec. – P.7.

149. Leahu, Nicolae. „Un profesor între profesori” / Nicolae Leahu // Plai bălțean. – 2002. – 6 dec.

150. Бережан, Силвиу Г. «Горжусь своим питомцем!» / Силвиу Г. Бережан // Голос Бэлць. – 2002. – 29 ноябр.; Plai bălțean. – 2002. – 6 dec.

151. Местер, Михаил. Видный ученый, яркая личность, надежный наставник и друг / Михаил Местер // Голос Бэлць. – 2002. – 29 ноябр.

2003

152. Sainenco, Ala. Gheorghe Popa. Dicționar de locuțiuni rus-român. Sub redacția acad. S. Berejan / Ala Sainenco // Rev. de lingv. și șt literară. – 2003. – Nr.5-6. – P.111-112.

153. Popa, Iulius. Gheorghe Popa între calitate și cantități / Iulius Popa // Butești. Vino și vezi – Ch.. - 2003. – P.187-191.

INDEX DE NUME

Aizenberg M. I.	91
B ahnaru V.	5, (27)
Belinschi Elena	92, 93
Berejan Silviu	3, 7, 24, (27, 28), 29, (45, 47, 65, 66, 68, 82), 87, 89, (100), 145
Bortă L. V.	95
Botezatu Eliza	(133)
Cabac E.	96
Cabac Lina	137
Cabac Valeriu	91, 96, (137, 139)
Cantemir Grigore	72, 143
Cațaveică I	126
Cenușă Felicia	144
Cernea E.	95
Cimpoi Mihai	9
Ciobanu Anatol	(29), 31, 44
Ciornîi I.P.	(12)
Corăteanu Nicolae	(19)
Coroliuc Boris	26
Coșciug Ală	35

Coșeriu Eugeniu	8, (42, 48, 51, 52, 62, 80), 83, 88, 90, (99)
Cuț V.P.	94
Deinego Nona	96
Dumeniuc I.Z.	(11, 16, 28)
Evtuşenco I.	(49, 131)
Fedozovschi V.	124, 141
Filip Nicolae	138
Frolova M.	94
Gabinschi M.	31
Gogu Nadina	134
Grigoraș E.	125
Guțu P.	96
Guțu V.	(55)
Iavorschi N.	4, 92, 93
Ignatiuc Iulia	96, 137
Iordache Miha il	(135)
Irimia D.	(53)

Irinescu Teodora	(71)
Leahu Nicolae	8, 83, 87, 90, 99, 149
Lobiuc Ioan	(71)
Manoli Ion	98
Matcaș N.G	(11, 16, 20, 28)
Matcovschi I.V.	(12), 95, 96
Meniuc George	9
Nagy Rodica	(72)
Nasu Ilie	96
Novac Adela	44
Onofreiciuc D.P.	94
Oprea Ioan	(72)
Panagută T.	137
Pascaru Tamara	142
Pomehnicova Ana	98
Popa Iulius	136, 153
Prini Gh.	(138)

Reabțov C.P.	(12)
Roitman C.D.	94
Rumleanschii Miha il	97, 98
Sainenco Ala	65, 71, 144, 152
Sirota E.	95
Spinei I.	96
Stanelis V.	108
Stanțieru S.	59
Stog Gh.	94
Șleahțițchi Maria	8, 83, 90, 99, 132
Șleahțițchi Miha i	96
Tăriță Zinaida	93, 147
Vieru Grigore	(36, 43)
Бережан Силвиу	150
Ионицэ М.	32
Кошеру Е.	86
Местер Михаил	151

INDEX DE TITLURI

a) Cărți (doctorat, monografie, manual, dicționar, compartimente în lucrări colective)

Considerații la studiul echivalențelor analitice ale cuvintelor	4
Dicționar de echivalențe	3
Dicționar de locuțiuni rus-român=Русско-румынский словарь устойчивых словосочетаний	7
Practicum la introducerea în lingvistică	5
Texte	6
Universul din scoală	8
Структурно-семантический и функциональный статус аналитических эквивалентов имени прилагательного в современном молдавском языке	1, 2

b) Articole (studii, teze, recenzii, cronici)

A fi mai Â decât Î	69
Admiterea – 85: constatări, sugestii, opinii	26
Atribute ale limbii (!?)	64
Calvarurile și lecțiile afirmării unui adevăr	40
Colocviul Internațional de Științe ale Limbajului de la Suceava	50
Coordonate ale viziunii lingvistice coșerene	51
Cu privire la raportul dintre neologism și împrumut	59

Cuvintele propriu-zise și echivalentele lor locuționale	33
Denotația și viziunea „românească” asupra lumii	56
Despre echivalentele locuționale ale adjectivului	10
Despre funcționarea principii economiei în limbă	34
Despre necesitatea reconsiderării inventarului locuțional	76
Dificultățile privind determinarea statutului locuțiunilor	61
Diversitatea “lingviștilor”	60
Elogiu cuvântului matern	19
Eugeniu Coșeriu: Drumurile vieții și ale afirmării	62
Fara fastiduri numai ale ... punctuației?	57
Fluctuații lexicale în româna actuală	41
Gîlceava înțeleptului cu lumea sau responsabilitatea civică a savantului Silviu Berejan	65
Gramatica – școală a gândului	20
Grigore Vieru „discipol al limbii române”	36
Interpretarea locuțiunilor prin prisma triadei coșeriene	52
Înalta conștiință civică	45
La catedra de filologie și pedagogie ... a omeniei	66
Lingvistica în ierarhia „Lingviștilor”	63
Lingvistica și „casa limbii”	46
Locuțiunea ca obiect al investigațiilor lingvistice	74
Locuțiunea și frazeologismul	75
Locuțiunile – sursă de îmbogățire a vocabularului	14

Locuțiunile: economie sau redundanță?	58
Natura semantică a echivalentului analitic al adjectivului	30
Nescrisele cărți ale acad. S. Berejan	47
O autentică „școală a gândului”	53
O carte utilă pentru toți	11
Observații asupra economiei lingvale	38
Observații asupra funcțiilor limbii	37
Observații pe marginea delocutivelelor interjecționale	35
Orizonturile unui interviu monografic	48
Paradoxuri lingvale și lingvistice 1 În loc de argument	77
Paradoxuri lingvale și lingvistice 2 Paradoxuri „grafice”	78
Pe marginea unei placete	9
Posibilitățile de prognozare a unităților glotice	67
Pregătirea lingvistică universitară	70
Problema echivalentelor analitice ale cuvintelor ca obiect al investigațiilor lingvistice	15
Reabilitarea cărților proscrise	31
Recenzie	16, 27, 28, 29, 42, 44, 71, 72
Reflexe ale unor idei lingvistice la Grigore Vieru	43
Rezerve pentru sporirea eficienței la predarea discipline lor lingvistice în învățământul superior	24
Ședința de omagiere „I.Evtuşenco la 80 de ani”	49
Silviu Berejan: 75 ani	68
Și totuși quo vadis?	39

Tipurile de relații semantice dintre locuțiunile adjectivale și corelativele lor	17
Un manual de sintaxă mult așteptat	12
Unele aprecieri asupra lingvisticii și a obiectului ei de studiu	54
Unitatea în diversitate a lingvisticii	73
Utilitatea comentariilor istorice la lecțiile de limbă maternă	18
Valențele Dicționarului ... lui V. Guțu	55
Замечания о семантико-функциональном статусе предлога (на основе аналитических эквивалентов имени прилагательного)	23

c) Publicistică lingvistică

Am căutat să fac din lingvistică un fel de matematică	87, 89
Despre Lingvistică, Heidegger, Clinton ș.a.	83
Eugeniu Coșeriu: „Știința este o formă de împășanie...”	90
Filozofastul de Bălți sau Cine bate apă în piuă	84
„Itinerarele” profesorului de Bălți Silviu Berejan	82
Glückliches Neujahr, Deutschland!	81
Răspuns la ancheta „Revistei de lingvistică și știință literară”	85
Un conațional nepereche în lumea științifică	80
Un eveniment remarcabil la Bălți	88

Un gram de cunoștințe – un pud de muncă 79

Е.Кошеру: «Глупос тей всегда больше чем,
толковых вещей» 86

d) Redactare științifică

Anale științifice 95

Anuar: direcții de cercetare, studii, activități
de creație, specializări 97

Evaluarea prin teste în învățământ 96

Indicații metodice cu privire la instruirea
economică a studenților 94

Indicații metodice la matematică pentru abiturienții
Facultății de Pedagogie și Metodică a Instruirii
Primare 91

Îndrumări metodice la efectuarea lucrării de
control (3) la limba moldovenească 92

Lucrarea de control Nr.1 la limba moldovenească
și indicații metodice la efectuarea ei 93

Omagiu academicianului Silviu Berejan 100

Un lingvist pentru secolul XXI 99

VI. Varia

Antipozii facultății de pedagogie 106

Bine ați venit! 107

Bine ați venit = Sveiki atvzke! 108

Cauza vieții întregi	126
Codașii filologiei	102
Cu drag și nepărtinitor despre dl Cabac	139
Cum ați soluționat această problemă?	113
De ce, la despărțire, profesorul Mihail Iordache nu ne-a îmbrățișat?	135
De ce tac șefii de cluburi?	114
Despre pedagogii anilor '60	136
Dialog	115
Ei își dictează ritmul	127
Eliza Botezatu la o aniversare	133
Etapa a treia – ultima	101
Frecvența – imperativ studentesc	116
Interviu de revelion	117
Investigații pronunțătoare	118
În împărăția vitei - de - vie	103
În loc de argument	137
În ospetie la studenții ucraineni	109
La catedra de ... omenie	129
La mulți ani, dle profesor	132
La revedere, Vilhus	110
Ne mândrim	111
„Nu se poate ca noaptea să dureze la nesfârșit”	134
Oaspeți din Letonia	119
Posibilități doar sînt	125

Prefereințe	120
Pulsul facultății	104
Revenire la izvoare	130
Semnale ale prieteniei	112
Studentii lucrează ... la fabrici și pe ogoare	121
Și-al nostru Gheorghe Prini	138
Trei ore prin cămine	124
Un om născut învățător	131
Ultima practică pedagogică	122
Unicul în Moldova	105
Valențele unei monografii a satului	140
Venerație	123

VII. Personalia

Afirmare prin flacăra cugetului	147
Dicționarul lui Gheorghe Popa sau Locuțiuni pentru zeci de mii de minți	142
Dicționar de locuțiuni rus-român	152
Gheorghe Popa între calitate și cantități	153
În loc de titlu pentru Gheorghe Popa	148
O lucrare lexicografică de maximă importanță	143
Profesorul Gheorghe Popa sau Lingvistica știința cea mai ordonată	144
Semicentenarul unui lingvist apreciat	145
Stipendianții leniniști	141

„Un profesor între profesori”	149
Видный ученый, яркая личность, надежный наставник и друг	151
«Горжусь своим питомцем!»	150